

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Rok XXVII

Poznań, środa dnia 27 stycznia 1932

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Nr. 42

Prawa mniejszości narodowych a rzeczywistość

Terror, stosowany coraz gwałtowniej przeciwko ludności polskiej w Niemczech, a zwłaszcza w Prusach Wschodnich, wywołuje słuszne oburzenie i zgorznienie w opinii polskiej. Krwawe wypadki, jakie zaszły w Jedwabnie i w Dębowcu, spowodowały już szereg protestów społeczeństwa polskiego. Na ziemiach zachodnich protesty te organizuje Obóz Wielkiej Polski.

Niemcy z cynizmem oświadczają, że chcą na drodze gwałtu odebrać Polakom chęć do otwierania szkół polskich na ziemiach, należących do Rzeszy, i sami przyznają, że gwałt ten stosowany jest zupełnie celowo. Chodzi o zastraszenie ludności polskiej, która niczego innego nie pragnie, jak tylko wykonania tego, co jej się należy na zasadzie prostej sprawiedliwości i konstytucyjnych praw pruskich, które dopuszczają możliwość otwierania pod pewnymi warunkami szkół mniejszościowych.

Ludność polska w Niemczech pragnie tylko choćby częściowego zastosowania u siebie tych uprawnień, z jakich bardzo szeroko, przy pomocy polskich funduszy państwowych, korzysta mniejszość niemiecka w Polsce, zakładając swoje szkoły.

Gwałty niemieckie w Prusach Wschodnich odbiły się również echem w parlamencie polskim w czasie dyskusji nad polityką zagraniczną rządu. Odpowiadając na postawione mu w tym zakresie pytania, minister Zaleski złożył obszerniejsze oświadczenie na ostatnim posiedzeniu sejmowej komisji spraw zagranicznych. Min. Zaleski, powołując się na teksty z okresu rokowań pokojowych w r. 1919, przypomniał — że Niemcy przyjęły zobowiązanie sprawiedliwego traktowania u siebie mniejszości narodowych.

Niestety znane stosunki, jakie panowały na konferencji pokojowej, sprawiły, że zobowiązania niemieckie znaleźć można tylko w korespondencji delegacji niemieckiej na konferencję pokojową z prezydium konferencji. Natomiast nie są one ujęte w formę konwencji. Podczas gdy Polsce narzucono konwencję o mniejszościach, Niemcy powyższej konwencji nie podpisały, i Polska nie ma ścisłego tytułu prawnego, aby móc interwenjować w obronie ludności polskiej w Niemczech. Wyjątek stanowi obszar Śląska Opolskiego, gdzie, na zasadzie konwencji genewskiej z r. 1922, obowiązują w stosunku do ludności polskiej te same przepisy mniejszościowe, co do ludności niemieckiej na Śląsku Górnym.

Jeżeli jednak nie mamy uprawnień formalnych, aby zaapelować do Ligi Narodów w obronie prześladowanych Polaków w Niemczech, to mamy uprawnień moralne i duże argumenty polityczne. Możemy powołać się na wspomnianą korespondencję dyplomatyczną, możemy przedewszystkiem odwołać się do prostego poczucia sprawiedliwości, a nawet zdrowego rozsądku.

Polska — Rumunja — Sowiety

Dokoła paktów o nieagresji — Znamienne głosy prasy niemieckiej

Berlin, 26. I. (PAT). W związku z wiadomością o parafowaniu polsko-sowieckiego paktu o nieagresji „Berliner Tageblatt“ w depeszy z Moskwy donosi, że Litwinow oświadczył, iż rumuńsko - sowiecki pakt o nieagresji w treści swej prawie zupełnie pokrywałby się z paktem polsko-sowieckim.

Poruszenia kwestii Besarabskiej nie da się ominąć. Rosja nie zgodziła się na uznanie suwerenności Rumunji nad Besarabją ani na granicę Dniestru, uznała jednak, że wszelkie próby rozwiązania kwestii terytorjalnych środkami przemocy uważane będą za naruszenie paktu o nieagresji. Oznacza to — oświadczył miał Litwinow — faktyczną gwarancję status quo bez oficjalnej rezygnacji z pretensyj do terenów spornych.

Hugenbergowski „Tag“ w korespondencji z Bukaresztu, omawiając rokowania rumuńsko - sowieckie, pisze, iż pakt o nieagresji między temi państwami

posiada wprawdzie charakter tylko lokalny i nie jest skierowany przeciwko Niemcom, jednakże w ramach wielkich wydarzeń politycznych właściwie korzyści z paktu rumuńsko - sowieckiego wyciągnęłaby Polska.

De facto — podkreśla dziennik — wytworzyła się znowu sytuacja wojenna z r. 1914, którą zmienić może tylko drugi polityczny Tannenberg na korzyść Niemiec. Delegat wskazuje dalej, że rumuńsko - sowiecki pakt o nieagresji zabezpiecza polski front południowy, zaś pakt Z. S. R. R. z państwami bałtyckimi — polski front północny. Oznacza to ponowne powstanie dawnego frontu wschodniego — tym razem w kierunku odwrotnym.

W przeciwieństwie do wspomnianych dwóch dzienników niemieckich „Volkszeitung“ w depeszy z Paryża uświadcza, że rokowania sowiecko-rumuńskie utknęły na martwym punkcie.

Rozbieżność zdań w sprawie odszkodowań między Francją a Anglią

Paryż, 27. I. (PAT). Wymiana poglądów między Francją a Anglią w sprawie reparacji utknęła na martwym punkcie. Pomimo wyraźnej, w równej mierze zarówno z jednej jak i drugiej strony, wiekiej dozy dobrej woli nie udało się szarmonizować poglądów. Istniejąca między Anglią a Francją różnica zdań pogłębiła się znacznie.

W memorjale przedstawionym wczoraj przez ambasadora Tyrrella, rząd angielski nalega w dalszym ciągu na konieczność przyznania Niemcom od chwili wygaśnięcia moratorium Hoovera absolutnego morato-

rjum na dłuższy okres czasu, Francja zaś nie chce w żadnym wypadku zgodzić na wyrzeczenie się odszkodowań łącznie z częścią nieuwarunkowaną.

Ponieważ nie można było osiągnąć wspólnej podstawy porozumienia, spotkanie Laval'a i Mac Donald'a odłożone zostało na później, nie określone datą. Rokowania między kancelaryami obu rządów będą nadal prowadzone. Francuska strona utrzymuje, że przed 30 czerwca br. t. j. datą wygaśnięcia moratorium Hoovera, uda się znaleźć formułę, będącą w stanie pokonać obecną różnicę poglądów.

Anglia a konferencja rozbrojeniowa

London, 27. I. (PAT). „Times“ donosi, że angielska delegacja rozbrojeniowa wyjedzie do Genewy w końcu bież. tygodnia. Delegacja nie będzie jednak obecna na otwarciu konferencji w pełnym składzie. Premier Mac Donald ma przybyć do Genewy niezwłocznie po otwarciu i wygłosi przemówienie.

Lord Cecil — podkreśla dziennik — który obecnie reprezentuje Anglię na Radzie Ligi Narodów, nie będzie

członkiem delegacji angielskiej. Na otwarciu konferencji obecny będzie ze strony Anglii tylko min. spr. zagr. Simon oraz min. wojny Hailsham. Premier Mac Donald wyjechał ma do Genewy około 5 lutego i po drodze zatrzymać się ma w Paryżu w celu odbycia zapowiedzianej rozmowy z premierem Lavalem w sprawach odszkodowań. Wobec tego do Genewy Mac Donald przybędzie około 8 lutego.

Wytwarza się bowiem stan krzywdzącej niesprawiedliwości. Więc jakto? Niemcy przy każdej sposobności powołują się na traktat o mniejszościach, aby Polsce szkodzić. Co chwila na tej podstawie pragną wkraczać w sprawy wewnętrzne Polski. Co więcej chcą być na terenie Ligi Narodów obrońcą wszystkich mniejszości i szermierzem zagadnienia mniejszościowego. — Tak stawał sprawę Stresemann. W tym duchu organizują Niemcy w Genewie kongresy mniejszościowe. Znana jest ich rola w kwestji ukraińskiej. Ale to „ideoowe“ stanowisko nie przeszkadza im tępić najbardziej brutalnie, według starych pruskich wzorów, mniejszości polskiej i innych u siebie. A Polska i świat mają wobec tego milczeć?

Trzeba sobie zdać sprawę z tego, że traktat o mniejszościach nie miał na

celu uprzywilejowania mniejszości w pewnych tylko krajach. Miały one spowodować, że mniejszości będą wszędzie traktowane w sposób równy. Wychoząc z niemądrych założeń, że Polska jest krajem na pół dzikim, a Niemcy krajem cywilizowanym, narzucono Polsce te traktaty w tym celu, aby mniejszości cieszyły się w Polsce takimi samymi prawami, co mniejszości w krajach zachodnich, do których wbrew doświadczeniom historycznym zaliczono Niemcy.

Skutki tego stanu są już dziś tak rażące i tak sprzeczne z poczuciem zdrowego rozsądku i sprawiedliwości, że sytuacja ta długo już trwać nie będzie mogła. Stosunki te trzeba będzie w ten, czy i w inny sposób wyrównać.

Otwierają się tu dwie drogi. Jedna to rozciągnięcie przepisów o mniejszo-

ściach na wszystkie państwa. Niestety droga ta zawodzi. Próby rządów polskich w tym kierunku zawsze napotykały na opór. W czasie obrad Zgromadzenia Ligi Narodów w r. 1925 Polska poparła nawet konkretny w tym kierunku wniosek delegacji litewskiej, ale wniosek upadł wskutek oporu przedewszystkiem wielkich mocarstw.

Pozostaje więc droga druga: zniesienie traktatów o mniejszościach tam, gdzie one obowiązują. Nie należy ukrywać, że tego rodzaju tendencje będą powstawały wśród państw zainteresowanych tem silniej, im bardziej naturalne prawa mniejszości będą gwałcone w tych krajach, które traktatu o mniejszościach nie mają.

Wylania się tu zwłaszcza stosunek Polski do Niemiec na tle sprawy mniejszościowej. W czasie ostatnich sesyj Rady Ligi Narodów Niemcy wystąpiły z szeregiem skarg przeciw Polsce. Obecnie wpłynęła do Rady Ligi nowa skarga posła na Sejm polski Graebego w sprawie wykonywania reformy rolnej na ziemiach zachodnich. Skargę tę podtrzymuje rząd Rzeszy. Polska wobec tych skarg jest w ciągłej defensywie, gdy tymczasem najwyższy czas przejść do ofensywy i zakwestjonować prawo Niemiec do występowania w obronie praw mniejszości, skoro na terenie Rzeszy prawa te są gwałcone w sposób brutalny.

Czas najwyższy zwrócić uwagę świata cywilizowanemu na położenie mniejszości polskiej w Niemczech i na to, jak obłudną i cyniczną jest rola Niemców, jako obrońców „idei“ mniejszościowej. Czas najwyższy zwrócić uwagę, że traktatom o mniejszościach szkoda najwięcej ich rzekomi protektorzy, i że pozycja tych traktatów zagrożona jest przedewszystkiem pogłębiającymi się nierównościami, jakie powstają między państwami, które traktat taki mają, a temi, które go nie mają. Jeżeli te różnice nie zostaną wyrównane, międzynarodowe prawodawstwo mniejszościowe będzie poważnie zagrożone.

W dziedzinie tej — zwłaszcza jeśli chodzi o stosunki polsko - niemieckie — powinna obowiązywać zasada wzajemności, która jest odwieczną podstawą wszelkich normalnych i zdrowych stosunków międzynarodowych. O tę zasadę Polska powinna przeprowadzić energiczną walkę, korzystając właśnie z obecnej chwili, która przynosi duże przemiany w położeniu międzynarodowym.

Chodzi przedewszystkiem o przejście do ofensywy wobec taktyki niemieckiej w Lidze Narodów. Szkoda, że już w roku zeszłym, gdy rząd polski atakowany był w Genewie skargami mniejszościowymi ze strony Niemiec, delegacja polska nie przeszła do ofensywy — czego domagała się opinia polska — i nie napiętnowała gwałtów, jakie stosowane są wobec ludności polskiej w Niemczech. Był to błąd poważny, bo tymczasem gwałty w Prusiech nie ustają lecz nie ustają również skargi niemieckie w Genewie.

Ryszard Piestrzyński,
poseł na Sejm.

Czy kryzys polityczny w Anglii?

Obecny rząd angielski p. Mac Donalda ma charakter koalicyjny. Należą do niego konserwatyści, liberałowie dwóch odcieni i byli socjaliści, którzy opuścili Labour Party. Rząd ten stanął obecnie przed poważnymi trudnościami. Pogarszające się położenie gospodarcze zmusza p. Mac Donalda do radykalnych posunięć. Tymczasem w łonie rządu niema zgody co do środków, jakie należy przedsięwziąć.

Punktem spornym staje się kwestja cel, która zawsze dzieliła konserwatystów i liberałów. W izbie gmin istnieje obecnie silna większość nie tylko konserwatystów, ale zdecydowanych protekcyjnistów. Pod ich wpływem rząd już kilkakrotnie podwyższył cła na szereg artykułów.

Obecnie komisja bilansu handlowego opracowała projekt jednolitej podwyżki stawek celnych na fabrykaty i półfabrykaty o 10 proc. Sprawa ta omawiana była w łonie rządu i nie została uzgodniona. Podwyżce tej sprzeciwili się zdecydowanie liberałowie, a więc przewodzącym lord Snowden, minister spraw wewnętrznych sir Herbert Samuel, minister oświaty sir Donald Maclean i sir Archibald Sinclair, wiceminister dla Szkocji. Zagrozili oni dymisją. Zagroził nią również p. Mac Donald na wypadek pogłębienia się rozbieżności w łonie rządu.

W końcu znaleziono wyjście kompromisowe, ale wprost niezwykle. — Mianowicie rząd wniosie do izby gmin, która zbiera się 12 lutego, projekt jednolitej podwyżki cel, ale nie sprzeciwi się, by ministrowie, którzy wystąpili przeciw temu projektowi, zwalczali go w parlamencie.

Takie wyjście z sytuacji przeczy podstawowym zasadom parlamentary-

zmu. Jeszcze nikt w świecie nie widział, by członek rządu atakował w parlamencie projekt rządowy. To też kompromis gabinetu p. Mac Donalda wywołuje krytykę w różnych angielskich obozach politycznych i to krytykę zasadniczą.

Czy w tych warunkach p. Mac Donald zdoła zachować koalicyjny charakter rządu, na czym mu zależy? O planach jego krąży w Anglii najsprzeczniejsze wiadomości. Twierdzą więc, że p. Mac Donald ma zapewnienie od króla, że ten rozwiąże natychmiast izbę gmin w razie upadku rządu koalicyjnego. Inni dowodzą, że w takim razie przy nowych wyborach konserwatyści sami zdobędą większość i utworzą rząd czysto konserwatywny z p. Mac Donaldem na czele, który wówczas oficjalnie przejdzie do partii konserwatywnej, a p. Baldwin, obecny wódz konserwatystów, zostanie lordem i przejdzie do izby lordów. Według innych natomiast poglądów p. Mac Donald myśli o powrocie do Labour Party. Wreszcie są tacy, którzy dowodzą, że w najbliższym czasie przejdzie on do dyplomacji i zostanie albo ambasadorem w Waszyngtonie, albo wicekrólem Indji.

W każdym razie zbliżająca się sesja parlamentu angielskiego zapowiada się interesująco. Rozegra się bowiem walka o dalsze istnienie rządu koalicyjnego i o zastąpienie go rządem skrajnie konserwatywnym, ku czemu zmierza poważny odłam tej partii, zwalczający umiarkowany kierunek p. Baldwin. Po listopadowych wyborach w Anglii szybko zatem doszło tam do kryzysu politycznego. Świadczy to, że położenie Wielkiej Brytanji jest trudne i kłopotliwe.

skutek różnicy stanowisk co do Bessarabji. Mają one być na nowo podjęte przez ks. Ghikę z p. Litwinowem w Genewie. Zagadnienie Bessarabji jest poważne, trzeba bowiem znaleźć sposób osiągnięcia kompromisu między dwoma dotychczas sprzecznymi stanowiskami.

„Jest rzeczą jasną, że pakt między Polską a Sowietami może mieć sens i znaczenie realne tylko wówczas, jeżeli będzie usunięty powód do zbrojnego zatargu między sprzymierzoną Rumunią a Sowietami. Zarówno w interesie naszego państwa, jak i sprawy pokoju na zachodzie leży, by zlikwidować wszelkie niebezpieczeństwo zatargu na pograniczu rosyjsko-rumuńskim. Jeśli to nastąpi, to stanie się rzecz dużej wagi, a bezpieczeństwo Polski znacznie wzrośnie.

„Pakty wogóle mają o tyle znaczenie polityczne, o ile realne czynniki polityczne i realny układ stosunków zabarwią krwią żywą ich papierowe oblicze. Załamał się system gwarancji powszechnych, na którym opierało zabezpieczenie pokojowe, narody są opanowywane przez żywiołowe dążenia mas ludowych, w Niemczech zaczyna już decydująco oddziaływać na politykę zewnątrz hitlerizm, głoszący z jednej strony konieczność odsunięcia żywiołu polskiego na wschód nawet poza linję przedwojenną granicy niemiecko-rosyjskiej, z drugiej zaś oświadczający się za rozbięciem Rosji i utworzeniem niezależnej Ukrainy. W okresie podobnych przemian i dążeń, wejście Polski i Rosji na drogę do uregulowania i unormowania wzajemnych stosunków, nabiera istotnego znaczenia. Jest to rzeczywiście dopiero skromny początek, otwiera jednak dalekie perspektywy.

„Dlatego to sądzimy, że aczkolwiek korzyści doraźne, ze względu na atuty, pozyskane na konferencję rozbrojenia, osiągają przedewszystkiem Sowiety, to jednak dobrze się stało, iż rząd polski zgodził się na parafowanie paktu. I wszystko jedno, jak do tego doszło, czyto motywem decydującym było spojrzenie w dalszą przyszłość i ocena logiki rozwoju stosunków w Europie wschodniej, czy nacisk okoliczności lub czynników ubocznych. Wynik uważamy za pomyślny.

Pod powściągliwym nagłówkiem „Dalszy krok” pisze „Gazeta Polska”, główny organ przerwany:

„Parafowany w Moskwie pakt o nieagresji między Polską a Unją Sowiecką jest pomyślnym krokiem w kierunku zrealizowania prowadzonej obecnie akcji pokojowej na wschodzie Europy.

„Wprowadzenie go w życie związane jest z analogicznymi paktami wszystkich państw, sąsiadujących od zachodu z Unją Sowiecką — zgodnie ze stanowiskiem Polski oraz innych państw, graniczących z ZSSR. W imieniu rządu fińskiego dał wyraz temu stanowisku państw, sąsiadujących z Sowietami, fiński minister spraw zagranicznych bar. Koskinen przy podpisywaniu dnia 21 bm. w Helsingforsie paktu fińsko-sowieckiego.”

Do zarządów kół Stronnictwa Narodowego

Stosownie do uchwały zarządu głównego z dnia 23 bm., który zlecił wydawanie legitymacji dla członków Stronnictwa na terenie okręgu Zarządowi Wojewódzkiemu Stron.Nar. w Poznaniu, — niniejszem powiadamy, że zapotrzebowanie na legitymacje należy przesyłać pod adresem zarządu wojewódzkiego w Poznaniu, św. Marcin 65, przysyłając pieniądze przekazem na P. K. O. Nr. 204.057, licząc po jednym zł. za każdą legitymację.

Zarząd wojewódzki Stronnictwa Narodowego.

Wielkopolska a prawo małżeńskie

Polska Katolicka Agencja Prasowa, wyliczywszy najprzeróżniejsze organizacje społeczne, kulturalne i polityczne Wielkopolski, które uchwaliły protesty przeciw projektowi prawa małżeńskiego, opracowanemu przez komisję kodyfikacyjną, kończy swe uwagi:

„Niemożliwą rzeczą byłoby wymienić choćby tylko wszystkie organizacje, które wypowiedziały się przeciwko projektowi prawa małżeńskiego, wystarczy wskazać, że uczyniło to 6.406 organizacji z imponującą liczbą członków, bo sięgającą 900.000 osób!

„Wielkopolska cała, jak długa i szeroka, wespół z innymi dzielnicami Pol-

ski, już potępiła i odrzuciła projekt prawa, uznając go za niemożliwy do przyjęcia. Pora więc go wycofać, a opracowanie nowego projektu powierzyć innemu, niż dotychczas, zespołowi prawników. Do zespołu tego wejść winny osoby, dla których nauka Kościoła Katolickiego i tradycje narodu będą wytycznymi przy formułowaniu zasad prawa małżeńskiego.”

Ataki niemieckie na wystawę polską w Złotowie

W Złotowie, a więc w tej części Pogranicza („Grenzmark Posen—Westpreussen”), która w większości zamieszkała jest przez ludność polską, odbyła się świeżo wystawa kultury polskiej. Obejmowała ona wytwory polskiej sztuki ludowej, przemysł artystyczny, książki, czasopisma itd. — i zwiedzana była licznie przez ludność miasta i okolicznych wiosek polskich.

Wystawa ta spotkała się z nieprawdopodobną wprost naganką ze strony prasy niemieckiej. Taka np. „Berliner Börsen-Ztg.” zamieściła dłuższy artykuł dr. Ernesta Thielego, który wystawę złotowską określa jako etap... w pochodzie Polaków ku Odrze (!) i zwraca uwagę niemieckie do represji. Podobnie piszą inne czasopisma niemieckie z osławionym „Ostlandem”, organem „Ostbundu”, na czele.

W artykułach tych podkreśla się m. in. fakt, że na wystawie znajdowały się biusty Dmowskiego, Korfanteo i Piłsudskiego — i za specjalną „provokację” („geradezu unerhörte Herausforderung und Dreistigkeit”) uważa się umieszczenie dwóch pierwszych z pomiędzy tych biustów. Również drażni Niemców fakt, iż na jednym z okien wystawy znajdował się herb miasta Złotowa z napisem w języku polskim.

Oto jeszcze jeden przykład, w jaki sposób prasa niemiecka szczerze na mniejszość polską w Rzeszy.

Awantury „strzeleckie” w Owińskach

Piszą z Owińska do „Orędownika Wlkp.”, co następuje:

Harmonijne współzycie w Owińskach, na którym to gruncie rozwijały się dotychczas stowarzyszenia w bardzo dodatnim kierunku, zostało w ostatnich czasach zakłócone przez utworzenie się „Strzelca”. Pomimo, iż „Strzelcy” posiadają swój lokal, udzielony im przez kierownika tutejszej szkoły p. Borowieckiego w jego prywatnym mieszkaniu, roszczą sobie pretensje do salki parafalnej, która przeznaczona jest tylko do użytku Stowarzyszeń, należących do Akcji Katolickiej.

Działalność swą zapoczątkował „Strzelec” z chwilą pojawienia się w Owińskach kierownika szkoły p. J. Borowieckiego. Pierwsze kroki zaczęte rozpoczęli „Strzelcy” wobec tutejszego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, starając się pozyskać dla siebie członków S. M. P., co im się jednakoż nie udało wobec zrozumienia przez młodzież hasła „Bóg i Ojczyzna”. Członkowie „Strzelca” są przeważnie jednostki, cieszące się na tutejszym gruncie bardzo ujemną opinią, opartą na wyrokach sądowych i dochodzeniach policyjnych. W listopadzie 1931 r. po wtargnięciu „Strzelców” na wieczerne Stowarzyszenia Kobiet Pracujących, interwenjował miejscowy ks. proboszcz w tej sprawie u wójta, będącego równocześnie komendantem pow. „Strzelca”. Wójt potępił wówczas najście członków Związku Strzeleckiego i przyrzekł ks. proboszczowi, że nakłoni winnych do dania Stowarzyszeniu i ks. proboszczowi satysfakcji i że zasądzono na tydzień więzienia prezesa „Strzelca” każe usunąć z organizacji „strzeleckiej”, co jednak do dnia dzisiejszego nie nastąpiło.

W niedzielę, dnia 17. 1. 1932 odbyła się wieczornica Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej na salce parafalnej w zamkniętym kółku. Około godz. 23 przybyło wprost ze swej świetlicy około 15 członków „Strzelca”, usiłując wtargnąć na salę, co im się jednak nie udało. Wobec tego oddalili się i oczekali chwili, kiedy w S. M. P. nie spodziewano się ich powtórnego przybycia. Wtenczas niespodzianie wtargnęli gwałtem na salę, wywołując awanturę pod hasłem: teraz „Strzelec” się bawi.

Dzięki energicznej postawie zarządu S. M. P. oraz publiczności, zlikwidowano zabawę, aby nie dać sposobności do nieuniknionych awantur.

Tak charakteryzuje się „ideologia” „Strzelca” w Owińskach.

Wojewoda poznański a Komunalne Kasy Oszczędności

Jak już donosiliśmy w dzisiejszym porannym wydaniu „Kurjera Poznańskiego”, na wczorajszym posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej w dyskusji nad budżetem ministerstwa skarbu prezes Klubu Narodowego poseł Rybarski przytoczył następujący okólnik wojewody poznańskiego do Komunalnych Kas Oszczędności:

Poznań, 11 stycznia 1932 r.

Wojewoda Poznański

Licz. dz. 4300/31/S.

Pokrycie kosztów, związanych z Izłą Wojewódzką.

Do

Pracowników Panów Naczelników Zarządu Powiatowych i Miejskich Komunalnych Kas Oszczędności

Województwa Poznańskiego

Poznań.

Ponieważ według obowiązujących przepisów we wszystkich sprawach dotyczących Komunalnych Kas Oszczędności czynnik obywatelski w postaci izby wojewódzkiej ma głos decydujący, wskazaniem jest, aby do pokrywania kosztów związanych z izbą wojewódzką przyczyniał się nie tylko, jak to miało miejsce dotychczas, Wojewódzki Związek Komunalny, lecz również Komunalne Kasy Oszczędności, jako mające obecnie odrębną osobowość prawną.

Zechę przeto Pan Naczelnik Zarządu przy najbliższym podziale czystych zysków Kasy podać kwestję tę pod uwagę organom, powołanym do decydowania o podziale czystych zysków i zaproponować przeznaczenie 2 proc. tychże na omiawiany cel.

Odrębne kwoty zechę Kasy przekazywać na rachunek bieżący Wojewody

Poznańskiego w Komunalnej Kasie Oszczędności powiatu poznańskiego w Poznaniu.

Wojewoda

(—) R. Raczynski.

Poseł Rybarski, podawszy ten okólnik do wiadomości, oświadczył, że koliduje on z prawem, gdyż statuty Komunalnych Kas Oszczędności pozwalają na przeznaczanie z dochodów pewnych sum na cele użyteczności publicznej, natomiast izba wojewódzka nie posiada charakteru „użyteczności publicznej”, lecz jest organem administracyjno-samorządowym.

Poza prawną stroną tej sprawy istnieje kwestja merytoryczna. Nie wiadomo mianowicie, jakie to potrzeby izby wojewódzkiej mają pokrywać Komunalne Kasy Oszczędności. Izba wojewódzka otrzymuje na swoje utrzymanie ze starostwa krajowego 40.000 zł. Suma ta powinna być wystarczająca. Członkowie izby pensji dodatkowej nie dostają, a diety wypłaca się tylko członkom zamiejscowym. Dlaczego w tych warunkach Kasy mają płacić 2 procent swoich zysków na nieznaną bliżej potrzebę izby wojewódzkiej, która jest doradczym organem wojewody?

Ingerencja władz administracyjnych w rozdział dochodów Kas Oszczędności gotowa podważyć zaufanie do tych Kas i wstrzymać napływ oszczędności, gdy tymczasem na wczorajszym posiedzeniu komisji budżetowej Sejmu zastraszano się nad pobudzeniem oszczędności.

Wywody posła Rybarskiego w komisji budżetowej wywarły duże wrażenie. Zapewne nie pozostaną bez następstw.

Dwa głosy w sprawie paktu o nieagresji

We wczorajszym artykule wstępnym, dotyczącym parafowania paktu o nieagresji między Polską a Sowietami, nazwaliśmy fakt ten pomyślnym wydarzeniem politycznym o dużym znaczeniu, ale podkreśliliśmy zarazem dwie rzeczy: 1) że na martwym punkcie znajdują się rokowania sowietycko-rumuńskie, co może stanąć na przeszkodzie ostatecznemu podpisaniu i wejściu w życie paktu sowiecko-polskiego, a „przywykliśmy do tyłu niespodzianek niepożądanych w stosunkach wschodnich”; 2) że w razie wejścia w życie paktu polsko-sowieckiego „głos rozstrzygający będzie miał istotny układ sił politycznych, będzie miało życie, będzie miała treść, jaka włożona będzie przez obu partnerów

paktu i zapowiedzianej umowy koncyliacyjnej”.

Tak samo ocenia sprawę paktu senator Kopicki, pisząc w „Gazecie Warszawskiej”:

„Podpisanie paktu o nieagresji między Polską a Sowietami i wprowadzenie go w życie, zależy od podpisania paktów analogicznych przez Rosję i inne, sąsiadujące z nią zachodnie państwa. Finlandja już taki pakt podpisała, na drodze do podpisu paktów przez Estonję i Łotwę nie stoją żadne poważne przeszkody. Ostateczny wynik zależy przeto dziś od tego, czy dojdzie do porozumienia między Sowietami a Rumunią. Rokowania, prowadzone w Rydze, zostały przerwane, na-

Rząd nankijski uległy wobec żądań Japonii?

Moskwa, 27. 1. (PAT). Ag. Shim-bun Rengo donosi, iż rząd nankijski jest zdecydowany wypełnić wszystkie żądania, zawarte w nocie japońskiego konsula gen. w Szanghaju. Co się tyczy stanowiska Japonii, to według wiadomości nadchodzących z Tokio odbyło się tam nadzwyczajne posiedzenie rady ministrów, na którym postanowiono postępować w sposób do-

tychczasowy, dążąc do brony życia oraz interesów obywateli japońskich. W razie, gdyby kroki dyplomatyczne okazały się niewystarczające, poleca się wojskowemu władzom morską podjęcie odpowiednich kroków. W tym celu ministerstwo marynarki poleciło wysłać do Szanghaju flotylę torpedowców.

Rada Ligi Narodów nadal „obraduje“ nad konfliktem mandżurskim

Genewa, 27. 1. (Tel. wł.). Rada Ligi Narodów obraduje w dalszym ciągu nad formułą, mającą załagodzić ostatecznie konflikt mandżurski, dotąd jednak bez skutku. W ciągu dnia wczorajszego odbyło się jedno posiedzenie tajne Rady, na którym zajmowano się przede wszystkim sprawą toczących się w dalszym ciągu walk oraz wytworzonym obecnie w Mandżurji położeniem, poczem prezydent rady, delegat francuski Boncour przyjął przedstawicieli Japonii i Chin, z którymi odbył dłuższe rozmowy. Odbyły się też rozmowy między delegacjami, po których ustalono, że wyłoniony specjalnie w celu dojścia do ugody mały komitet Rady przeprowadzi z delegatami stron odpowiednio pertraktacje.

O przebiegu tych obrad i pertraktacji poinformowane będą również Stany Zjednoczone, które w pierwotnych pertraktacjach wzięły cichy udział.

Na posiedzeniu plenarnym Rady, które odbyło się ma w czwartek, członkowie Rady zamierzają solidarnie wystąpić z deklaracją, zwróconą do przedstawicieli Japonii i Chin w sprawie zatargu mandżurskiego.

W kołach dyplomatycznych przypuszcza się, że ostatecznie Rada jeszcze raz wystosuje telegraficzne wezwanie do obozu rządów zainteresowanych, aby w związku z zastrzeżeniem się położenia w Szanghaju zaprzęstały wszelkich nowych kroków, któreby mogły się przyczynić do dalszego zaognienia zatargu.

ma powrócić do Moskwy słynny śpiewak rosyjski Szalapin. Wyrzcił on podobno skruchę wobec władz sowieckich, co umożliwiło mu uzyskanie pozwolenia na stałe osiedlenie się w Rosji.

Odpowiedź na jugosłowiańską mowę tronową.

Białogród, 27. 1. (PAT). Odpowiedź Izby i Senatu na mowę tronową opracowana przez komitet, powołany przez Izby, podkreśla przedewszystkiem znaczenie aktu 6 stycznia 1929 roku, manifestującego ideę jugosłowiańską, opartą na jedności Królestwa S. H. S. Odpowiedź przyjmuje z zadowoleniem deklarację królewską, dotyczącą organizacji autonomii banatów i samorządów miejskich i przyłącza się do deklaracji w sprawie polityki zagranicznej Jugosławii, wiernej dawnym przyjaźniom i sojuszom, nie zaniedbującej przytem niczego, aby wraz z innymi narodami dotkniętymi kryzysem przyczynić się do uzdrowienia sytuacji i do powrotu do normalnych warunków życia. W tym duchu — głosi odpowiedź — Jugosławia weźmie udział w akcji, którą przedsięwzięją wszystkie rządy. Orędzie uważa, iż Izby mają obowiązek przedsięwzięcia wszystkich środków, mogących poprawić sytuację rolnictwa jugosłowiańskiego. W tej mierze, jak również w dziedzinie ustawodawstwa socjalnego obie izby oczekują, iż rząd królewski zgłosi konkretne propozycje. Odpowiedź kończy się oświadczeniem, że reprezentacja narodowa jest głęboko przekonana, iż będzie w możności wypełnić misję, która przypadła jej w udziale.

W dyskusji nad tekstem odpowiedzi zabierali głos liczni mówcy. Odpowiedź zostanie wręczona królowi przez specjalną delegację Izby.

Ceny transakcyjne.

Zyto 480 tonn par. Poznań	24.00
Zyto 75 tonn par. Poznań	23.50
Zyto 45 tonn par. Poznań	23.75
Usposobienie słabe.	
Pszenica 30 tonn par. Poznań	24.50
Pszenica 45 tonn par. Poznań	24.25
Pszenica 15 tonn par. Poznań	24.40
Pszenica 35 tonn par. Poznań	23.00
Pszenica 15 tonn par. Poznań	22.25
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie 25 tonn par. Poznań	15.50

Ceny orientacyjne

Jęczmień a) 64—66 kg	19.50 — 20.50
Jęczmień b) 68 kg	21.00 — 22.00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień browarowy	23.50 — 24.50
Usposobienie słabe.	
Owies	20.00 — 20.50
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia 65% wł work.	34.50 — 35.50
Usposobienie słabsze.	
Mąka pszena 65% wł work.	34.75 — 36.75
Usposobienie słabsze.	
Otręby żytnie	14.50 — 15.00
Otręby pszenne	14.00 — 15.00
Otręby pszenne (grube)	15.00 — 16.00
Rzepak	33.00 — 34.00
Gorzycza	33.00 — 40.00
Wyka latowa	22.00 — 4.00
Peluszka	21.00 — 23.00
Groch Victoria	24.00 — 27.00
Groch Folgera	29.00 — 32.00
Łubin niebieski	13.70 — 14.0
Łubin żółty	16.00 — 17.00
Seradela	25.00 — 28.00
Koniczyna czerwona	150.00 — 190.00
Koniczyna biała	280.00 — 360.00
Koniczyna szwedzka	125.00 — 145.00
Koniczyna żółta odłuszczona	125.00 — 145.00
Przełot	260.00 — 300.00
Tymoteusz	40.00 — 55.00
Rajgras angielski	45.00 — 50.00
Słoma luźna	3.10 — 3.40
Słoma prasowana	3.60 — 4.25
Siano luźne	5.50 — 6.0
Siano luźne nadnoteckie	6.75 — 7.25
Siano prasowane	8.50 — 9.0
Makuch iniany 36—38%	26.50 — 28.50
Makuch rzepakowy 36—38%	19.00 — 20.00
Makuch słonecznik 46—48%	19.00 — 20.00

Ogólne usposobienie słabe.
Uwagi: Zbyt na zboże utrudniony

Rewolta komunistyczna w San Salvador

Tegucigalpa, 27. 1. (PAT). Zaciekle walki między wojskami rządowymi i zbuntowanymi komunistami toczą się dalej. Według doniesień z San Salvador, walki rozpoczęte przed 2 dniami w okolicy Santana, trwają do dnia dzisiejszego. Powstańcy mieli zająć miasta La Libertad i Sonsonate. Poważne walki miały również miejsce w pobliżu stolicy. Wojska rządowe wzięły podobno do niewoli wielu jeńców.

Krwawe walki z wojskami rządowymi

Zgon matki min. Zaleskiego

W Warszawie zmarła matka p. Augusta Zaleskiego, ministra spraw zagranicznych, ś. p. Anna z Szydłowskich Szczęsnowna Zaleska. Nabożeństwo żałobne za spokój duszy zmarłej odbyło się dziś rano, poczem zwłoki złożono czasowo w podziemiach kościelnych. Data pogrzebu nie jest jeszcze ustalona.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 27. 1. 1932

Waluty		Gotówka	
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,90; sp.: 8,92; kup.: 8,88.			
De wizy:			
	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124.40	124.71	124.09
Gdańsk	173.80	174.23	173.37
Holandja	359.55	360.45	358.65
Londyn	30.80	30.95	30.65
Nowy Jork czek	8.917	8.937	8.897
Nowy Jork kabel	8.923	8.943	8.903
Paryz	35.13	35.23	35.04
Szwajcaria	174.19	174.62	173.76
Berlin	210.50		

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poź bud.	32.50
4% poź inwest.	33.50
4% poź inw. szt. ser.	30.00
5% poź konw.	40.00
6% poź dol.	40.25
4% premj dol.	43.50
7% poź stabil.	56.00
54.50	

Tendencja rzednolita.

Akcje w złotych:

Bark Polski	0.00—100.50
-----------------------	-------------

Tendencja dla akcji utrzymana.

Rząd belgijski żąda wyjaśnień w sprawie kłamstw „Baedekera“

Jak Niemcy chcą rzucić z siebie wieczną hańbę dokonanych w r. 1914 zbrodni

Bruksela, 27. 1. (PAT). Przed niedawnym czasem miasto Dinant, w którym 665 mieszkańców cywilnych zostało rozstrzelanych przez Niemców w czasie wojny bez najmniejszego powodu, wytoczył proces niemieckiemu wydawcy „Baedekera“ za to, iż ten, pisząc o Dinant, podał nieprawdziwą wiadomość o franktirach, mającą na celu zwałić winę rozstrzelania na samych mieszkańców Dinant. Obecnie sprawa ta przybiera coraz szersze kręgi, bowiem dalszy ciąg „Baedekera“ o Belgii podaje, iż miasto Aerschot, za zabicie pułkownika niemieckiego przez mieszkańców, co jest

nieprawdą, stwierdzoną przez szereg dowodów, zostało doszczętnie spalone, co miało być represją za śmierć oficera niemieckiego. Po spaleniu miasta wszyscy mieszkańcy płci męskiej zostali spędzeni na szosę, gdzie ustawione były plutony egzekucyjne. Mężczyźni i córkami biegli przez drogę, a żołnierze strzelali do nich z karabinów. Rannych dobijano następnie bagnietami. W związku z tem rząd belgijski przedsięwziął odpowiednie kroki w Berlinie i zażądał wyjaśnień w sprawie wydawnictwa „Baedekera“.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 27. 1. 1932. Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był nieco żywszy, odnosi się to specjalnie do papierów lokacyjnych P. Z. K., w których ukazał się po dłuższym czasie odpowiedni materiał. Z pożyczek państwowych notowano jedynie 5% Pożyczkę konwersyjną po 39% w placeniu; poza tem handlowano w mniejszej ilości 4% Pożyczką inwestycyjną po 82% bez notowania. W papierach lokacyjnych P. Z. K. handlowano po dłuższej przerwie 8% listy dolarowe stare, które wykazały poważną wyższość w kursie i notowały 77—77½—77 w zaoferowaniu. 4% listy zast. konwert. obniżyły się lekko w kursie i notowały 27½—27½ w transakcjach, zaś 6% listy żytnie ofiarowano po 12% bez nabyców. Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano nadal Bank Polski po 100 — bez oddawców. W obrotach pozagiełdowych robiono transakcję 4% Premjową dolarową po 44 oraz 3% Pożyczką budowlaną po 31.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:
Kurs w procentach (nominatu):
5% Pożyczka konwersyjna 39% P.
5% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 77—77½—77 O.
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziemstwa Kredyt. 27½—27½ +
Tendencja nieco żywsza.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 27. 1. 1932. **Warunki: Handel hurtowy, paryetel Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:**
Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg (121 f w h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg. (119 f w h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127 f w h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg. (126.4 f w h.); 5) jęczmienia pozn. i pom.: a) 64 do 66 kg., b) 63 kg.; 6) owsa pozn. i pom. 43.55 kg. (74.1 f w h.)

Domniemany zabójca śp. Waclawskiego na wolności

Wilno, 27. 1. (PAT.) Władze sądowe uwzględniły prośbę obrońcy studenta Wulfina, podejrzanego o udział w zabójstwie studenta Waclawskiego w czasie wypadków listopadowych w Wilnie, i postanowiły zwolnić go z więzienia za kaucją 2 tys. zł do czasu rozprawy sądowej. Drugi aresztowany w tej sprawie, Zalkind pozostaje nadal w więzieniu.

ciela szkoły wioski Pospołowo, Krauzego, do napisania w kajetach po 400 razy zdania „Danzig bleibt deutsch“. Dzieci, które musiały pisać te wyrazy, jak w swoim czasie doniosła „Gazeta Gdańska“, były przez Krauzego ukarane za udział w wycieczce do Gdyni. Nauczyciel Krauze poczuł się obrażony notatką „Gazety Polskiej“ i wystąpił na drogę sądową. Do odpowiedzialności wspólnie z redaktorem Cieszyńskim zostali pociągnięci b. prezes gminy polskiej Maliszewski oraz gospodarz wsi Pospołowo, Elmanowski.

Zwycięstwo hitlerowców na uniwersytecie berlińskim.

Berlin, 27. 1. (Tel. wł.). W wyborach do ogólnego komitetu akademickiego (Allgemeiner Studentenausschuss) na uniwersytecie berlińskim, hitlerowcy odnieśli duże zwycięstwo. Głosowało ogółem 5.234 studentów, t. j. 46.4 proc. uprawnionych do głosowania. Z tego hitlerowcy dostali 3.795 gł. i 65 mandatów na ogólną liczbę 100 „Deutschnationale“ wraz ze „Stahlhelmem“ — 1.155 gł. i 20 mandatów, lista korporacyjna (wysunięta przez niektóre korporacje) — 850 gł. i 15 mand. Centrum i lewica nie brały udziału w wyborach. Ugrupowania te są zresztą na uniwersytetach niemieckich bardzo słabe.

Szalapin ukorzył się przed bolszewikami?

Moskwa, 27. 1. (PAT.) Według krążących tu pogłosek w tych dniach

Strajk łódzki ma się ku końcowi

Łódź, 27. 1. (PAT.) W dniu dzisiejszym sytuacja strajkowa uległa zmianie. Akcją strajkową z rąk poza związkowej komisji strajkowej przejęły związki zawodowe, wylaniając komisję, w skład której weszli przedstawiciele związków pracy. Komisja zwróciła się do inspektoratu pracy, przedstawiając postulaty strajkowe. — Jutro należy oczekiwać podjęcia arbitrażu przez inspektora pracy oraz nawiązania kontaktu z pracownikami kolei elektrycznej w Łodzi.

Ciekawy proces redaktora „Gazety Gdańskiej“

Gdańsk, 27. 1. (PAT.) Dnia 18 lutego rozpocznie się rozprawa przeciwko odpowiedzialnemu redaktorowi „Gazety Gdańskiej“, p. Cieszyńskiemu, za umieszczenie notatki o zmuśnianiu dzieci polskich przez nauczy-

Dnia 25 stycznia 1932 r. zasnął nagle w Panu, ś. p.

dyplom. inż. górniczy

Józef Kiedroń

b. minister przemysłu i handlu, Kawaler Komandorji Orderu Polonia Restituta i innych orderów zagranicznych, Prezes Zarządu naszego Towarzystwa.

W Zmarłym, który od roku 1925 pracował w naszym Towarzystwie, tracimy człowieka o wysokiej dobroci serca i szlachetnym charakterze, który cały swój wysiłek poświęcił pracy około rozwoju naszego Towarzystwa. Pamięć o Nim zachowamy na zawsze.

nw 8287

Rada Nadzorcza i Zarząd

Firmy Górnośląskie Zjednoczone Huty Królewska i Laura, Spółka Akcyjna Górniczo-Hutnicza w Katowicach

Min. Jan Piłsudski zapowiada nowe podatki

Rozprawy w sejmowej komisji budżetowej

Jak już pokrótce donosiliśmy, rozprawy nad budżetem ministerstwa skarbu w sejmowej komisji budżetowej rozpoczął przemówieniem minister skarbu, Jan Piłsudski. Oświadczył m. in.:

Wydatki

Preliminarz po stronie wydatków przewiduje okragło 110 milj. złotych i zmniejszono go o 19 do 20 proc.; wykonanie budżetu za 9 miesięcy dało zmniejszenie o 17 proc. Niezależnie od zniżki plac wskutek reorganizacji min. skarbu zmniejszono personel w centrali o 10 proc. a w urzędach o 8 proc., t. j. o 1580 osób. Opracowany nowy statut ministerstwa zwija dwa departamenty a zmniejsza liczbę wydziałów z 40 na 30. Wskutek połączenia na próbę kas skarbowych z urzędami skarbowymi ilość urzędów I instancji spadła z 842 na 560. Przygotowuje się uporządkowanie niektórych ustaw podatkowych: otrzymaliśmy uprawnienie do wydania jednolitego tekstu pewnych ustaw (podatku od nieruchomości i dochodowego), a niezależnie od tego wydaliśmy rozporządzenie wykonawcze do podatku dochodowego.

Dochody

Wpływy, przechodzące przez ministerstwo skarbu łącznie z monopolami, wynoszą 2 069 milj., t. j. okragło 20 proc. mniej niż w budżecie tegorocznym, gdy rozchody mniejsze są o 19 procent.

Wpływy za 9 miesięcy bież. roku wykazują w daninach łącznie z nadzwyczajnymi podatkami 994 miliony, t. j. 58 proc. przewidzianych na cały rok wpływów, co przedstawia się jako niedobór 21 proc. W monopolach wpłynęło 512 milionów, co stanowi niedobór 22 proc. Wobec tych niedoborów i strona rozchodowa w przyszłym budżecie powinna wynosić także przeszło 20 proc. mniej. Gdyby nawet kryzys się nie pogłębiał, to już długi czas trwania tego okresu pociągają za sobą wyczerpanie siły podatników. Przyjmujemy jednak ogólne dochody tylko o 20 proc. mniejsze a to dlatego, że dla zrównoważenia budżetu będziemy musieli sięgnąć do nowych źródeł podatkowych, albo zwiększyć obciążenie w tych dziedzinach, gdzie to jeszcze jest możliwe, albowiem kryzys niejednolicie dotyka różnych źródeł dochodów. Dla zrównoważenia budżetu wprowadza się szereg podatków, o których będą mówić oddzielnie.

Bezpośrednie

Dochód z podatków bezpośrednich preliniuje się na 686 milionów, gdy w budżecie obecnym przewidziane jest 706 milionów, a więc preliniuje się tylko o 3 proc. mniej, gdy tymczasem ogólny spadek dochodów dochodzi do 22 proc. Czynimy to dlatego, że właśnie w tej dziedzinie podatków bezpośrednich wprowadzamy najwięcej nowych podatków, które łącznie mają dać 90 milionów.

Za 9 miesięcy wpłynęło podatków bezpośrednich 462 miliony, co w porównaniu z preliniowanymi stanowi spadek o 12 proc. W tej dziedzinie

podatków mógł silnie działać sekwestrator. Rozumiemy jednak, że i z sekwestratorem nie można wiecznie pracować i dlatego w tej dziedzinie podatków proponowaliśmy szereg nowych podatków, które Sejm już uchwalił. Są to: podatek od nieruchomości, który ma dać 20 milionów, podatek dochodowy kryzysowy, 44 miliony, podatek od kumulacji tantjem 16 milionów, od elektryczności 10 milionów, razem 90 milionów.

Zaległości na raty — Bez moratorium

W tej dziedzinie spotykamy się jeszcze ze zjawiskiem zaległości. Na 1 października 1931 wynosiły one 1,181 milionów, w dziedzinie podatków bezpośrednich i w podatku spadkowym. Suma ta napozór ogromna, ale należy zaznaczyć, że ta suma nie jest całkowicie płatna. Wliczono do niej 378 milionów podatku majątkowego, którego termin jeszcze nie zapadł. Dalej mamy sumę 112 milionów, która dziś jest całkowicie nieściągalna, gdyż dotyczy instytucji, które bądź już nie egzystują, bądź zbankrutowały. Pozostałe 682 miliony, t. j. mniej więcej taka suma, jaka jest preliniowana na ten rok. I to jest suma pokaźna, ale i tu trzeba rozróżnić pewne grupy. 150 milionów jest pretensyj wątpliwych, ale jeszcze możliwych do ściągnięcia. Z reszty 410 milionów jest suma 226 milionów, rozłożonych na raty naskutek indywidualnych podań albo też grupowo, głównie w stosunku do rolnictwa. A zatem takich zaległości, które możnaby całkowicie uzyskać przez sekwestratora jest tylko 200 milionów z cemb.

Wyjście jednak z sytuacji jedynie przez stosowanie sekwestratorów jest niemożliwe, jeżeli się nie chce zrujnować podatników.

Min. skarbu wystąpiło z projektem ustawy o spłacie niektórych podatków w naturze, dotąd jednak system ten nie daje jeszcze spodziewanych wyników. Należy też uwzględnić, że na podatnika spadają nie tylko ciężary podatków skarbowych, ale i podatków komunalnych oraz różnych instytucji, które mają prawo nakładania pewnych świadczeń, że i one mają sekwestratora do ściągnięcia swych podatków, że więc wytwarza się między tymi sekwestratorami konkurencja i dlatego, aby w tej dziedzinie zaprowadzić ład, rząd wnosi ustawę o zesrodkowaniu tej akcji ściągnięcia zaległych podatków przez skarb i późniejszą repartycję ich pomiędzy tych, którym się należą. Następnie jest projekt ustawy o ułatwieniu spłat zaległych podatków przez rozłożenie na raty wzgl. konwersję, podkreślam tu jednak z naciskiem, że o żadnym moratorium należności nie może być mowy i rząd zamierza takich bynajmniej nie ma.

Przechodząc do wpływów z podatków bezpośrednich minister zaznacza, że gruntowy preliniowany jest w wysokości 60 milj., choć za 9 miesięcy r. ub. w tej dziedzinie jest spadek o 18 proc., lecz tłumaczy się on tem, że dla pewnych gałęzi termin płatności został odroczone, sumy te więc wpłyną później. Podatek od nieruchomości dał w 9 miesiącach 79 proc., czyli więcej niż w tym okresie wpłynąć było

powinno. Preliminuje się go na okres przyszły w sumie o 20 milj. wyżej niż w poprzednim i jest to zupełnie uzasadnione. Podatek przemysłowy jest zniżony, co wynika z noweli o zmniejszeniu stawek. Podatek dochodowy dał za 9 miesięcy 67 proc., t. j. o 9,7 proc. mniej niż powinien. Wpływa on stosunkowo nieźle, lecz zaznacza się już osłabienie siły podatkowej. Przewidywane tu są nowe źródła podatkowe, które uzasadniają preliniowaną wysokość wpływu. Z tytułu odsetek i kar wpłynęło 59 proc. sumy preliniowanej, zaznacza się tu więc spadek o 21 proc. co jest wymownym świadectwem, że sekwestratorzy nie działali bezwzględnie. Z podatku majątkowego wpłynęło zaledwie 14 500 000 t. j. 56 proc. tego, co wpłynąć powinno. Na okres przyszły preliniuje się jednak w wysokości 20 milionów, gdyż przewidziane są nowe terminy. Wpływ ze stempli i danin jest o 16 proc. niższy od przewidzianego w ciągu 9 miesięcy. Preliminuje go się w kwocie 165 milionów, t. j. o 10 proc. mniej, niż w obecnym budżecie, lecz zwiększa się jednocześnie niektóre stawki.

Podatki pośrednie

Podatki pośrednie wykazują zniżkę o 10 proc. Preliminuje się je w wysokości 176 milionów, zważywszy na pewne nowe źródła podatkowe. Co się tyczy 10 proc. dodatku, to wpłynął on w wysokości o 9 proc. niższej od przewidzianej, przewidywany jest w sumie 74 milionów, niektóre pozycje są tu podwyższone. Naozót na podatki pośrednie niebardzo można liczyć, bo częściowo zawodzą np. od cukru lub od benzyny, na co wpłynął kryzys w ruchu autobusowym.

Od kilku lat cła dają stałą zniżkę, co wynika ze zmniejszonego przywozu z zagranicy. Jest to wprawdzie z korzyścią walutową, ale fiskalnie jest to zjawiskiem usychania pewnego źródła dochodów. Musimy również popierać eksport zapomocą premij, co w roku 1928-29, gdy dopiero zostały wprowadzone i stosowane tylko do niektórych dziedzin wyniosło 8,7 milj. w 1929-30 — 28,6 milj. w czem połowa poszła na rolnictwo w r. 1930-31 — 69 milj. Zwrot cel za 9 miesięcy r. ub. wynosił 46 milionów. Zjawisko spadających wpływów celnych tłumaczy się tem, że wszystkie państwa wkroczyły obecnie na drogę samowystarczalności i na drogę obrony swej waluty. Daje nam to łatwiejszą możliwość przerzucenia naszego eksportu i importu na porty polskie.

W dążeniu do urealnienia budżetu uwzględniono także zwiększenie opłat manipulacyjnych, co daje około 12 milionów rocznie.

Straż graniczna składa się z 252 oficerów i 5168 szeregowych. Redukcje osobowe musiały i jej dotknąć. W r. 1929 przychwycono 4.800 przemytów wartości 4.600.000, w r. 1930 — 7.200 przemytów wartości 6.300.000 z.

Monopole

W monopolach przewidziany jest dochód 695.000.000, t. j. 80 proc., co było na rok 1931-32. Za 9 miesięcy wpłynęło 58 proc. kwoty preliniowanej, ale oba głównymonopole, spirytusowy i tytoniowy wskutek reorganizacji, muszą dać większe wpłaty. Monopol solny bez zmiany. Loteria została zmniejszona tylko o 8,5 proc. W spi-

rytusowym spadkiem za 9 miesięcy wynosił 34 proc.

Pogłoski o monopolach

W gazetach spotyka się pogłoski, jakoby rząd zamierzał ustawowo zmopolizować kawę, herbatę, kukurydzę i t. p. Mogę oświadczyć autorytatywnie, że żadnych zamiarów podobnych niema.

Długi

Długi na 1 bm. wynoszą 5.200.000 000, — licząc w parytecie złota. Zwiększyły się o 600.000.000 — wskutek tego, że do księgi długów wpisana została pożyczka zapalczana i konsolidacja długu francuskiego i plebiscytowego. Obsługa długów zwiększa się. W roku 1929-30 wynosiła 251.000.000 a w następnym 266.000.000, w tym roku była preliniowana na 315 000.000, ale akcja Hoovera zmniejszyła ciężar tego działu o 60.000.000, dlatego faktycznie przewiduje się około 250.000.000.

Wydanie pożyczki zapalczanej

Prof. Rybarski pytał o wykonanie pożyczki zapalczanej. Pożyczka ta została wręczona w walucie 219.400 000 i według ustawy została użyta w ten sposób: 18.000.000 zwrócono Bankowi Gosp. Kraj. z powodu pożyczki zaciągniętej jeszcze w 1924 r. Na przedterminową spłatę innych długów państwowych wydano około 15.000.000. 35.000.000, jeszcze nie zostało wydatkowane. Na budowę portu w Gdyni przeznaczono było 25.000.000, z tego na 31 grudnia wydano 18.000 000. Na budowę kabla telefonicznego Warszawa — Cieszyn z przeznaczonych 15.000.000 wydano większą część tak, że pozostało 1 stycznia jeszcze 3 i pół miliona do zaplacenja. Na inne inwestycje państwowe przeznaczone było 30.000.000, z tego na inwestycje wojskowe do 1 grudnia wydano 29 000.000. Reszta 18.371.000 została ulokowana w krajowych papierach.

Gwarancje państwowe wzrosły w r. bież. o 464.000.000 z tego 374.000.000 przypada na gwarancję za obligacje kolei Śląsk—Gdynia. Jedną transzę już wyzyskano, teraz są pertraktacje co do drugiej transzy. Oprócz tego rząd wydał gwarancję za zobowiązania funduszu drogowego w sumie 53.000.000.

W obsłudze długów wskutek akcji Hoovera liczymy jeszcze na oszczędność 40.000.000. Na przyszły rok nie przewidujemy ulg analogicznych.

Nadzór nad Bankami

Był w tym roku wskutek kryzysu bardziej uciążliwy. Jednak sytuacja nie jest tak ciężka jak zagranicą. Zapewne będą tu wysunięte zarzuty przeciw gospodarce B. G. K., będzie też mowa o sprawie budowy domu B. G. K. N. I. K. nie ukończyła jeszcze swoich prac nad skontrolowaniem tych wydatków. Jak na dzisiejsze potrzeby gmach jest za duży, lecz przecież jest rozbudowany za wzędu na przyszłość, a narazie może być w części wykorzystany przez inne instytucje państwowe.

Młynarze u ministra rolnictwa.

Warszawa, 27. I. (PAT). P. minister Rolnictwa dr. Janta - Polczyński przyjął w dniu dzisiejszym delegację Związku przemysłu młynarskiego z prezesem p. Grandkowskim na czele.

Polozenie i potrzeby wychodztwa polskiego we Francji

Wydalenie robotników polskich — Bezrobocie we Francji — Straszne polozenie naszych wychodzców

(Dokończenie)

Aktualną stała się obecnie sprawa bezrobocia. Francja uchodzi za baniera Europy, posiada najwięcej złota, a jednak i tam są trudności gospodarstwa. W przemyśle i na rynku pracy położenie gorsze, niż w latach poprzednich. Minister Landry oświadczył niedawno, że we Francji częściowo bezrobotnych jest 2 i pół miliona ludzi, z robotników 350 tysięcy zupełnie bez pracy. Warto zaznaczyć, że w porównaniu z rokiem 1911 Francja ma dziś jeszcze przeszło 350 tysięcy mniej pracowników, a mimo to bezrobocie tak poważnie się zaznaczyło. Skoro bezrobocie we Francji zaczęło wzrastać, szukano jego przyczyn. Zwrócono na to uwagę, że przyczyną bezrobocia są cudzoziemcy, a między nimi Polacy. Cudzoziemców we Francji jest blisko 3 miliony, z tego około 1 300 tysięcy jest robotników.

Rozpoczęto się od kontroli cudzoziemców. Każdy cudzoziemiec we Francji musi się co 2 lata zgłaszać w urządzie, odnowić swoje papiery i zapłacić 100 franków od dorosłego członka rodziny. Robotnik płaci obecnie mniej. Przy kontroli stwierdza się, czy ów cudzoziemiec przybył tylko w odwiedziny i pozostał, czy też ma kontrakt. Ci, co nie mają kontraktu, padają obecnie ofiarą jako pierwsi. Francja ich wydalą i to w ośmiu dniach, odstawiając do granicy. Istniejąca wprawdzie konwencja z r. 1919 i 1920, która jednak tych różnych wypadków nie przewiduje i nie jest zawsze przestrzegana. Największymi „przyjaciółmi” okazali się dla robotnika cudzoziemskiego, a więc i polskiego — socjaliści. Wysłunęli oni w parlamencie wniosek, aby liczbę cudzoziemców, przeznaczonych do prac państwowych, ograniczono do 10%. Towarzyszących swoich ci chcieli wydalic, co na cały świat krzyczą: „proletariusze wszystkich krajów łączcie się”. Oto nowy obrazek fałszywej kłamliwej międzynarodówki socjalistycznej.

Rozpoczęła się więc nowa tragedia robotnika polskiego. Wielu z nich musi opuścić Francję. Wracają do kraju, jeśli mają środki, koleją: jak ich nie ma — idą pieszo. Z Francji do Polski przez Niemcy! Wyobraźcie sobie, co się dzieje! Konsulaty polskie pomagają, ale pomoc to nikła. Są i inni wychodźcy, którzy ukończyli 55 rok życia. Tych zwalnia się z kopalni, obójtnie czy zdrowi i zdolni do pracy.

Placili przez lat 20, 30 i więcej, do kas gwareckich (Knapschafty w Niemczech) poszli do Francji i teraz im wszystko przepadło. Powiadają Francuzi: u nas byli dwa, trzy lata, czyli za mało, abyśmy mogli brać na siebie takie zobowiązania po Niemczech. Ci nieszczęśliwcy otrzymują, o ile nie mają jakiego zajęcia 150 franków czyli 50 zł kwartalnie. Skutkiem bezrobocia pełno we Francji t. zw. łazików.

Kto nie ma w kieszeni 5 franków, uchodzi za takiego łazika (Francuzi nazywają go vagabond) i żandarm go aresztuje. Gdy zarobi coś, puszczają go, gdy straci pieniądze, znów idzie do aresztu. Kto chce mieć zasiłek od gminy, musi wykazać, że w niej 6 miesięcy przebywał; teraz wystarczy już od trzech miesięcy. Nasz robotnik często zmienia miejsce, opuścił gminę, poszedł do drugiej, tam nic nie dostał, wrócił więc do pierwszej, ale zapisano go znów jako nowego przybysza i nic dostać nie może. Istnieją komisje mieszane na terenie całej Francji, które pomagają — przetrwać kryzys. Część robotników odsyła się do granicy, dając zasiłek, bilet. Zyskują na tem Włosi, bo graniczą z Francją, źle wychodzi Polak, bo od Francji dzielą Polskę, Niemcy. Rozpacz ogarnia nieraz serce rodaków. Niejeden kończy samobójstwem.

W takich warunkach niepodobno nie ślać pomocy tym zrozpaczonemu i nieszczęśliwemu Ojczyzna nasza mimo wielkiego kryzysu nie może jednak zapomnieć o swych dzieciach, które los w pogoni za chlebem zapędził na obce ziemie. Przyjdźmy więc i my z pomocą, a uczynić to możemy, wspomagając moralnie i materialnie organizacje, jak „Opiekę Polską nad Rodakami na Obczyźnie”, która w trosce o los tych wygnańców według sił i możliwości podejmuje akcję ratowniczą.

W wielkim skupieniu wysłuchano wywodów ks. Garsteckiego. W nawiązaniu do powyższego wykładu wiceprezes okręgu zachodniego „Opieki” p. radna Anna Smoczyńska zaznajomiła obecnych z akcją opiekuńczą, jakiej podjęła się wymieniona organizacja. W Zbąszczyńcu zawiązano dla przybywających do Ojczyzny reemigrantów z Francji osobną sekcję opiekuńczą z pań, która, łącznie z przedstawicielami Misji Dworcowej, zajmuje się odżywianiem często zgłodniałych i wycieńczonych, a pozbawionych grosza robotników z rodzinami. Poza tem ułatwia się u władz i urzędów przeprowadzenie formalności do uzyskania ulg w dalszej podróży w kraju. Oprócz tego podobną akcją przeprowadza się na dworcu w Poznaniu.

Dalej referuje, że niezwykle echem wśród naszej emigracji odbiła się tegoroczna akcja gwiazdkowa „Opieki”. Z olbrzymiej ilości listów, które napłynęły do biura „Opieki”, odczytano kilka, charakteryzujących głębokie przywiązanie do ojczyzny i serdeczną wdzięczność za okazaną rodakom na obczyźnie pamięć. Apellem do współpracy i bliższego zainteresowania się celami i zadaniami Stowarzyszenia „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie” zakończono zebranie.

od r. 1914 do 1918 Polskiemu Centralnemu Komitetowi Ratunkowemu w Ameryce. W tym czasie awansuje z majora na podpułkownika w medycznym korpusie armji Stanów Zjednoczonych. Bawi ostatnie lata wojny w Paryżu jako reprezentant wychodztwa polskiego w Komitecie Narodowym Polskim w Paryżu. Powierzono mu w Komitecie kierownictwo wydziału opieki moralnej, materialnej i fizycznej nad polską armją. Opiekuje się wydatnie więźniami wojennymi, zbiegami, ekspatryjowanymi i sierotami we Francji, na Syberji i w Marokku.

Później jedzie do Polski. Służy również w rozmaitych kampanjach na wschodnim froncie, gdzie go bolszewicy wzięli do niewoli. Jest komisarzem i medycznym doradcą Amerykańskiego Czerwonego Krzyża w Polsce.

Spotykają go liczne najwyższe odznaczenia kilku rządów. Francja daje mu Legję Honorową, Włosi Krzyż Zasługi, Polska prawie wszystkie swoje order, między niemi komandorję Polonia Restituta. Zbiera dyplomy honorowe wielu uniwersytetów amerykańskich, angielskich i polskich. Jest członkiem kilkunastu stowarzyszeń lekarskich międzynarodowych, piastując w nich prezesury honorowe.

Wreszcie Stany Zjednoczone mają w nim stałego delegata na wszelkie międzynarodowe kongresy higieny publicznej i medycyny wojskowej. Co roku w tym celu odbywa podróże po szerokim świecie. Zawsze korzysta z

Neurastenicy!.. uzdrowieńczy!.. Baczości!.. Czy wiecie, że Haematogen „Erbe” jest tym środkiem leczniczym który Was w najkrótszym czasie uczyni zdrowymi i odda Wam nowych sił żywotnych?..

Pamiętajcie zatem, że Haematogen „Erbe” wpływa odżywczo na tworzenie się oraz odnawianie czerwonych ciałek krwi, zawierających żelazo, a powodujących utrzymanie tkanek ciała ludzkiego w stanie normalnego zdrowia i rozwoju. Przez dostarczanie organizmowi krwi zdrowej, utrzymującej normalną ciepłotę ciała, daje mu Haematogen „Erbe” odporność potrzebną do walki z bakteriami chorobotwórczymi.

Jako lek jest Haematogen „Erbe” smaczny w użyciu przez swą zaś szybką asymilację posiada wartość najodpowiedniejszego środka odżywczego i wzmacniającego.

Dr. L. K.
Pw 10244-51,43

tej okazji i odwiedza Polskę, dla której żywi wielką miłość, i w której ma tysiące przyjaciół. Znamy go więc doskonale i oceniamy, jak rzadko kogo. Kocha go szczególnie wychodztwo. Niema zjazdu czy sejmiku wielkich organizacji Związku Narod. Pol. czy Zjednoczenia Pol. Rzym. Katol. na których by nie przemawiał zawsze pojednawczo, serdecznie i gorąco. To też go uznają i kochają wszyscy, bez różnicy na politykę i zapatrywania. Ofiarny, uczynny, gościnnie i miły dla wszystkich. Niech dożyje jak najdłuższych lat.

X. W. Kneblewski.

„Hakenkreuz”

Krzyż, na którym zawisnie pokój światowy.

Srebrny jubileusz pracy

dr. Franciszka Fronczaka w Ameryce

Czcimy krajowe wielkości. Urządzamy im obchody i uroczystości jubileuszowe. Wynosimy ich zastugi i prace około dobra Rzeczypospolitej. I słusznie, należy im się to. Ale nie wolno zapominać o tych braciach naszych, których los osadził poza Ojczyznę, na emigracji. Pracą swoją rozgłaszają oni sławę własnego narodu, budując tem zaufanie i cześć dla niego wśród obcych.

Mamy również swoje wielkości w Ameryce, na naszym wychodztwie. — Wśród nich wybiła się jedna i to wysoko, zyskując sobie świat tak trudny dotąd do zdobycia, jak anglosaskie społeczeństwo Stanów Zjednoczonych, zamknięte w sferze rasy „nordyckiej”, swoich tylko organizacji i klubów. — Jeżeli więc udało się, czy udaje komuś przełamać to „gheto”, należy go uważać za człowieka wyjątkowo zasłużonego w dorobku życia ogólno-amerykańskiego.

Do tych, uznanych przez stu procentowego Amerykanina obywateli Polaków, bez wątplenia należy dr. Franciszek F. Fronczak z Buffalo, obchodzący w tym roku srebrny jubileusz swojej pracy zawodowej.

Trudno mi się tutaj kusić o szczegółowy życiorys tego wyjątkowo popularnego w Stanach Zjednoczonych

człowieka, jest on bowiem również, ruchliwy wespół wychodztwa, jak i w życiu amerykańskim. Urodził się w Buffalo. Tu odebrał wykształcenie. Doktorat medycyny zdobył na uniwersytecie buffalockim. Studjował też i filozofję. Pewien czas potem przepędził na uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, słuchając wykładów medycyny zapobiegawczej i państwowej.

Praktykę lekarską zaczął w r. 1897. Jednocześnie jest lekarzem więziennym, członkiem komisji municypalnej, członkiem wydziału zdrowia, wreszcie przechodzi na stanowisko asystenta komisarza miasta Buffalo, a w r. 1910 zostaje samym komisarzem zdrowia, i nim jest do dzisiaj.

W tym czasokresie dr. Fronczak rozwija niezwykle działalność nie tylko na terenie zawodowym lekarskim, na którym urasta do miary wielkiego specjalisty w sprawach medycyny publicznej, ale i humanitarno-społecznej.

Jest profesorem higieny i medycyny zapobiegawczej na uniwersytecie buffalockim, ordynatorem różnych szpitali i klinik, przez 15 lat lekarzem zakładów sióstr Felicjanek w Buffalo.

Dr. Fronczak rozwija wielką działalność podczas wojny. Przewodniczy

Z różnych stron Polski

Parowiec „Śląsk” powiększył flotę polską

Zamówiony i wykonany w stoczni duńskiej w Nakskov parowiec towarowo - pasażerski wykonany dla P. P. „Zegluga Polskiej” zawinął po raz pierwszy do Gdyńi dnia 21 stycznia 1932 r. wieczorem

„Śląsk” ma 1368 tonn pojemności, długość okrętu wynosi 2432 stopy, szerokość 35,9 największe zanurzenie statku dochodzi do 15,9 st.

Okręt ma kilkanaście komfortowo urządzonych kabin pasażerskich pierwszej klasy pojedynczych i dwuosobowych, piękny salon, jadalnię, łazienki, palarnię, pokład spacerowy itp.

„Śląsk” odbył drogę ze stoczni w Nakskov, idąc z szybkością przeszło 12 węzłów na godzinę Parowiec obsługiwać będzie linie pasażersko - towarową Gdynia — Gdańsk — Tallin — Helsingfors. Statek jest zbudowany specjalnie do pływania w lodach, ma odpowiednie zabezpieczenia pancerne do rozbijania kry, nowoczesną radiostację nadawczo - odbiorczą zbudowaną w Polsce, radiopelengator i wogóle wszelkie nowoczesne urządzenia techniczne. Wszystko to czyni „Śląsk” statkiem najlepszego typu na wodach bałtyckich. Przy budowie „Śląska” w stoczni w Nakskov pracowało kilkudziesięciu robotników polskich.

Stan obecny bazyliki wileńskiej

W dniu 16 stycznia 1932 r. dr. Stanisław Lorenz, konserwator wileński, wygłosił odczyt na temat „Groby królewskie

w bazylice wileńskiej”. Prelegent, operując najlepszym materiałem, stwierdził w swoim odczycie, że bazylika w Wilnie jest obecnie mocno zagrożona, zwłaszcza perystyl bazyliki, który zarysował się w trzech miejscach. Obecnie fachowcy, pracujący nad odnowieniem bazyliki, w dalszym ciągu prowadzą studia badawcze fundamentów i podziemi. Prelegent następnie szeroko omówił fakt znalezienia szczątków królewskich. Obecnie szczątki te są wyniesione do jednej z kaplic i tam chwilowo spoczywają. Stale zwłoki królewskie spoczywać będą w mauzoleum, zbudowanym w podziemiach kaplicy św. Kazimierza. Odczyt ten był ilustrowany przezroczkami, które dokładnie przedstawiały obecny stan robót w bazylice wileńskiej. Na odczycie byli obecni ks. arcybiskup metropolita Romuald Jałbrzykowski i ks. biskup Kazimierz Michalikiewicz.

Z życia towarzyszt

Tow. „Jedność” pod wezw. św. Stanisława pod którego sztandarem grupuje się 500 członków, urządziło dla 300 dzieci swych członków uroczystość gwiazdkową w sali K. S. HCP. Do zgromadzonych dzieci przemówił w gorących słowach prezes Tow. p. Józef Elman. Po śpiewach i koncercie muzycznym, dzieci wygłosiły szereg udatnych deklamacji, poczem odegrała młodzież i dzieci jasełka, które wypadły znakomicie. W końcu zjawił się gwiazdorz, który obdarzył dzieci różnemi niespodziankami. (z)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Samobójstwo z rozpacz

Rozpoznanie tajemniczych zwłok na torze kolejowym.

W ciągu dnia wczorajszego rozpoznano zwłoki kobiety, która w poniedziałek wieczorem w zamiarze samobójczym rzuciła się pod pociąg w pobliżu mostu cybińskiego. Do kostnicy zakładu medycyny sądowej schodziły się liczne osoby i okazało się, że zmarłą była 22-letnia Anna Jarówna z zawodu służąca, która doniedawna mieszkała u pp. Reimanów przy ul. Sołackiej 61. Zwłoki jej rozpoznała siostra przybyła z Boruji Kościelnej (pow. nowotomyski).

S. p. Jarówna wysłała rodzinie list pożegnalny. Píše, że spotkał ją zawód miłosny. Narzeczony miał ją oszukać i stracił jej cały majątek. Wskutek tego listu siostra denatki przyjechała do Poznania, przybyła jednak już po tragicznym fakcie. (k)

Zdemaskowanie złodzieja

Systematyczne kradzieże w firmie p. Gregera.

Na wniosek p. Kazimierza Gregera, właściciela znanej firmy poznańskiej przy ul. 27 Grudnia 20, policja wszczęła dochodzenia, z powodu systematycznych kradzieży, dokonywanych w magazynie tej firmy. Głównie rabowano materiały i przybory fotograficzne.

W wyniku dochodzeń zarządzono rewizję domową w mieszkaniu ekspedienta Romana Zimmera, przy ul. Krętej 7 i znaleziono większą ilość skradzionych materiałów oraz przyborów, które firma Greger odzyskała. Zimmera aresztowano i oddawiono do więzienia sądowego. Przyznał się on do kradzieży, tłumacząc się tem, iż wobec wypowiedzenia posady chciał zaopatrzyć się na przyszłość. (k)

Niezwykłe praktyki

Wywoływacze „duchów” wykorzystują ludzką naiwność.

Jan Kuliński wspólnie z Grześkowiakówną Józefą, jak już pisaliśmy w swoim czasie, zajmowali się różnymi niezwykłymi praktykami w rodzaju seansów spirytystycznych, wywoływanie „duchów” i t. p. Sprawą Kulińskiego zajmował się właśnie sąd okręgowy, a Grześkowiakówna występowała w charakterze świadka.

„Seanse” odbywały się w specjalnie przygotowanym na ten cel pokoju spótnym w czarne draperje, w którym gdzieś niegdzie tylko migotały świeczki. Do tego pokoju wprowadzano pojedynczo chorych klientów, pragnących przy pomocy „czarów” odzyskać zdrowie. Poprzednio jednak musieli poddać się specjalnemu „badaniu”, przyczem u mężczyzn przeprowadzał je Kuliński, a u kobiet — Grześkowiakówna. Te „badania” były wysoce oryginalne i polegały n. p. na dokładnym stwierdzeniu... koloru twarzy, oraz innych jeszcze niezwykłych eksperymentów. Dalej etap rozgrywał się już w mrocznym pokoju, gdzie umiejętnie grano na nerwach naiwnych pacjentów.

Kuliński na rozprawie całą winę zrzucił na świadka Grześkowiakównę, a ona na Kulińskiego. Przeciwno p. G. odbędzie się oddzielna rozprawa. Kulińskiego sąd skazał na 2 tygodnie więzienia i 100 zł. grzywny oraz na ponoszenie kosztów postępowania. (z)

KALENDARZYK

Środa, 27 stycznia 1932.

Słońce: wschód 7,44; — zachód 16,27; — długość dnia 8 godz. 43 min.
Księżyc: wschód 21,52; — zachód 9,25; — przed ostatnią kwadrą

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 2 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 775 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 2 st. C., najniższa plus 1 st. C.

Kal. rzk.: Jan Złotousty; jutro Walery.
Kal. słow.: Przybysław; jutro Radomir.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, św. Marcin nr 59. I ptr. udziela porad bezpłatnie. — Kobiety: w poniedziałki od godziny 17—18; mężczyźni: we wtorki o godzinie 17—18.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ul. Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18
Wilda: Apteka „Pod Koroną”, Górna Wilda nr 61.
Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą”, ul. Kraśzewskiego 12.
Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego, nar. ul. Strusia
W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze

OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Stopień inżyniera rolnictwa uzyskał p. Antoni Wojtkiewicz z Betygoli (Litwa). Dyplom magistra wychowania fizycznego uzyskały pp. Elżbieta Rysyówna ze Złoczowa, Bożena Tucholska-Domańska z Katowic i Marja Stobiecka z Krakowa.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Stowarzyszenie Kupców Chrześcijańskich.** Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek, 28 bm. o godz. 20 w Domu Kupiectwa Polskiego. Referat na temat: „Zmiany w ustawodawstwie podatkowym” wygłosi p. Wojciechowski, sekretarz Z. T. K.

— **Związek Pracowników Kupieckich Oddział w Poznaniu.** W ostatniej chwili przypomina się o rocznym walnym zebraniu, które odbędzie się w środę, 27 bm. o godz. 19,30 na sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

— **Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 28 bm. o godz. 19,15 na sali Marianum OO Jezuitów, ul. Szewska. Wykład wygłosi ks. dyr. Wolkowski.

— **Zebranie miesięczne Stow. Kupców Chrześcijańskich** odbędzie się w czwartek, dnia 28 bm. o godz. 8 w Domu Kupiectwa Polskiego. Na porządku obrad m. in.: referat na temat: „Zmiany w ustawodawstwie podatkowym” wygłosi p. Wojciechowski, sekretarz Z. T. K. O laskawe przybycie uprasza Zarząd.

ŻYCIE SOKOLE

— **Naczelnicтво Okręgu Poznańskiego Zw. Sokolów** donosi, że w czwartek, 28 b. m. o godz. 19,30 odbędzie się zawody gimnastyczne dla druhen, w sali przy Zielonych Ogródkach. Zawody dla druhow zaś w dniu następnym o godz. 19,30 na tej samej sali. Badania lekarskie druhow w Poradni Sportowej przy Stadionie Miejskim, Błonia Wildeckie, wyznaczono od 27 bm. Druhowie winni się zgłosić u swych naczelników gniazd, którzy im wskażą, w które dni mają stanąć do badania. Potwierzenie ćwiczeń złotych z naczelnikami gniazd miejscowych odbędzie się w niedzielę, 31 bm. o godz. 11 na boisku „Sokoła”.

— **„Sokol” żeński gniazdo Poznań-Lazarz.** Z powodu nieprzybycia odpowiedniej liczby członkiń zwołuje się ponownie roczne walne zebranie na czwartek, 28 b. m. o godz. 20 w salce Związku Kolejowców, ul. Spokojna 24

— **Cykl wykładów publicznych** dla słuchaczy Uniwersytetu Poznańskiego i Wyższej Szkoły Handlowej urządza w dn. 11, 12 i 13 lutego Akademicki Komitet Trzeźwości. Wykłady podjęli się laskawie pp. prof. Jaxa-Bykowski, Gantkowski, Karwowski, Niesiołowski, Piasecki i Wodziczko.

WIECZORY, KONCERTY

Ogłoszenia i uwiadomienia o balach, wieczorkach tanecznych, zabawach karnawałowych, herbatkach i bridgeach z tańcami; oraz wszelkich tym podobnych przedsięwzięciach kierować należy do administracji pisma naszego, a nie do redakcji.

Wszystkie te doniesienia podawać będziemy stale w dziale „Kronika towarzyska”. Punktualne zamieszczenie ich poręczymy możemy tylko w tych wypadkach, gdy nastąpi poprzednie porozumienie się między organizatorami odnośnych przedsięwzięć zabawowych a naszą administracją.

Przy nadsyłaniu tych doniesień na drodze listownej podać należy dokładny adres i numer telefonu tej osoby, z którą administracja nasza mogłaby porozumieć się co do bliższych szczegółów. odnoszących się do zamieszczenia nadesłanego uwiadomienia.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Z „Czarnej Trzynastki”.** Celem utworzenia „Koła Trzynastaków” przy Czarnej XIII uprasza się wszystkich starszych członków drużyny oraz byłych, jak również sympatyków o przybycie 29 bm. na godz. 19,30 do harcówek w gimnazjum Bergera.

— **Loterja fantowa na walce z alkoholizmem w Poznaniu.** Już tylko kilka dni dzieli nas od terminu ciągnięcia loterii, które nastąpi nieodwołalnie w piątek, 5 lutego o godz. 19,30. Losy sprzedaje do 3 lutego składnica abstynencka przy Al. Marcinkowskiego 26.

— **„Orleńca”.** B. żołnierze I kompanii ochotniczej poznańsko-łwowskiej, ubiega-

jący się o odznaczenie „Orleńca”, zechcą się zgłosić w terminie do dnia 15 lutego r. b. do b. dowódcy kompanji, Poznań, ul. Kraśzewskiego 24.

— **Pokaz drobnego inwentarza.** Dn 31 bm. o godz. 10,30 nastąpi w Poznaniu uroczyste otwarcie wielkiego pokazu drobnego inwentarza. Ogółem zgłoszono ponad 730 gniazd, co nadało pokazowi charakter wybitnie wszechpolski, ponieważ reprezentowane są na pokazie prawie wszystkie województwa. Dyrekcja kolei udzieliła 50-proc. zniżki ponad 50 klm. na wszystkie pociągi dla wystawców i zwiedzających, pozatem bezpłatne transporty powrotne dla eksponatów niesprzedanych — W czasie otwarcia jak również w dniu 31 bm. oraz 2 lutego br. od godz. 14—16 będzie koncertowała orkiestra wojskowa na terenie Pokazu. Pokaz odbędzie się w Hali Targów Poznańskich przy ul. Marsz. Focha (obok dworca).

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Jan Kiepusa,** który spóźnił swój przyjazd, przybywa do Poznania dziś wieczorem około godz. 7 i zamieszka w hotelu Bazar. P. Kiepusa udaje się w gościnę do hr. Mielżyńskiego w Iwnie. Istnieje możliwość, że w drodze powrotnej wystąpi Kiepusa w Teatrze Wielkim z koncertem z towarzyszeniem orkiestry symfonicznej.

— **Z targu.** Dnia 27 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 2,40—2,80 zł; masła mleczarskiego 3,00—3,20 zł; twarogu 0,60—0,80 zł; mendel jaj świeżych 1,60—1,70 zł; wapnowanych 1,35—1,50 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1,60 do 1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,40 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,20 do 2,00 zł; cielęciny 1,20—2,80 zł; skopowiny 1,60—2,60 zł; koziny 1,20—1,60 zł; smalcu 2,60—2,80 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—3,50 zł; czarka 3,00 do 5,00 zł; gęś 7,00—11,00 zł; para gołębi 1,50—1,80 złotych; para karpatek 3,00 zł; królik 1,60—2,00 zł; bażant 4,50 zł; zając 5—5 zł; za ryby: 1 kg karpia 3,00 do 3,20 zł; lina 3,00—3,60 zł; okonia 1,20—1,60 zł; karasia 1,40—2,80 zł; białych ryb 0,80 do 1,60 zł; sandacza 4,00—5,00 zł; 1 kg łoszcza 2,40 zł; 1 kg suma 2,40 zł; 1 kg szczypanka 2,80—3,00 zł; za ryby śniecie 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—0,40 złotych; szpinaku 60—80 gr; 1 kg jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 zł; główka włoskiej kapusty 1,50—3,00 gr; białej 1,50—3,00 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg kalarepy 0,20 zł; 1 kg marchwi 20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; seleru 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; pora 40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kg jabłek 0,30—1,20 zł; gruszek 0,60 do 1,00 zł; winogron 2,80—3,20 zł; żurawin 2,00 zł; 1 kg orzechów włoskich 2,40 do 3,00 zł; laskowych 2,60—5,00 zł; owoców suszonych 0,80—2,00 zł; grzybów suszonych 4,00—8,00 zł; 1 kg świeżych śledzi 0,70—0,80 zł. — Targ słaby. Jaja potaniały, pozatem ceny bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Utonął podczas łowienia ryb.** W jeziorze biskupińskim (pow. zniński) utopił się podczas połowu ryb 34-letni Franciszek Rymarkiewicz z Gasawy. Zwłoki śp. Rymarkiewicza wydobyto niebawem. (k.)

— **Postrelony przez nieznanego osobnika.** Na drodze między Baranowem a Swadziem (pow. poznański) nieznanymi osobnikami postrelili mieszkańca Gałowa (powiat szamotulski) p. Ludwika Karolczaka. Rana jest lekka. K. po doraźnym opatrunku przewieź musiano do domu. (k.)

— **Pokaleczenie.** Na ul. Dąbrowskiego w pobliżu Rynku Jeżyckiego uderzył autobus P. Z. 11888 przechodząca przez jezdnię p. Marię Ulatowską, mieszkającą przy ul. Dąbrowskiego 64. Odniosła ona pokaleczenie na policzku. Poranioną opatrzyło pogotowie. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Spis znalezionych przedmiotów,** oddanych w Miejskim Urzędzie Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w ostatnim kwartale r. b. i dotąd nie odebranych przez właścicieli: 6 portmonetek z zawartością 4 zł, 5 zł, 6 zł, 13 zł, 28 zł, 80 zł, 2 rowery stare bez marki fabrycznej, walizka z ubraniami mekiem, zegarek srebrny na pasku, pas wojskowy, para getrów nowych, konierz futrzany (lis), torbka z 18 zł, 3 liny teka czarna stara, akcje Banku Polskiego (500 zł), klucze na kółeczku (8, 7 i 4), 2 wózki cztero- i dwukółowe.

— **Czyj rower?** Na posterunku w Sołaczku znajduje się rower męski, pochodzący prawdopodobnie z kradzieży. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Prezes sądu apelacyjnego,** p. Bełżyński dokonywał dziś w towarzystwie prezesa sądu okręgowego p. Wyrzykowskiego wizytacji sądu okręgowego. Zwiedzając biura, zapoznawał się dokładnie z trybem prac w poszczególnych oddziałach a pozatem przysłuchiwał się w różnych izbach karnych rozprawom sądowym. (z.)

JARMARKI

— **Swarzędz.** Dnia 4 lutego br. odbędzie się w Swarzędzu jarmark ogólny. —

Przy astmie, chorobach serca, cierpieniach pierwszych i płucnych, zolzach rachityzmie, powiększeniu gruczołu tarczycowego i wolach, naturalna woda gorka „Franciszka-Józefa” stanowi istotny środek, regulujący funkcje przewodu pokarmowego. Zadać w apt. i drogerjach. nw 8234

Spęd zwierząt racicowych dozwolony z miejscowości, nie objętych zarząz.

— **Śmigiel.** Jarmark na konie, bydło, świnię, kozy, drób i towary kramne odbędzie się w środę, dnia 3 lutego

— **Odolanów.** W czwartek, dnia 4 lutego r. b. odbędzie się jarmark kramny na konie i zwierzęta racicowe (bydło i świnię).

Z WIELKOPOLSKI

— **Lasek.** (Walne zebranie Tow. Śpiewu „Harmonja”). W lokalu p. Hernesowej odbyło się roczne walne zebranie. Kola śpiewu „Harmonja”, które zagaił prezes, p. Stanisław Kubiak. Po sprawozdaniach zarządu przystąpiono do wyboru przewodniczącego walnego zebrania, którym został prezes miejscowego Tow. gimn. „Sokol” z Lasku, p. Józef Wawrzyniak, sekretarzem p. Zibert Stefan. W czasie dyskusji nad sprawozdaniami przystąpiono do wyboru nowego zarządu, który się ukonstytuował następująco pp.: prezes — Stan Matecki sekretarz — Zibert Stefan, skarbnik — Czyż Jan, reszta pozostaje bez zmiany.

— **Barcin.** (Z Tow. Robotników.) — Walne zebranie Towarzystwa Robotników odbyło się w dniu 24 bm. Ukonstytuował się następujący zarząd pp.: Bolesław Prusak — prezes, Stanisław Musiał — sekretarz, Bartłomiej Ruchaj — skarbnik, Franciszek Pezała — bibliotekarz. Patronem tegoż Towarzystwa jest ks. prob. Aleksander Nowicki.

— (Ze sportu.) Klub Atletyczny „Sila” odbył w dniu 24 bm. walne zebranie. Wybrano zarząd: prezesem jest p. Feliks Reinke, sekretarzem p. Feliks Wierzbowski, a skarbnikiem p. Zygmunt Tafelski.

— (Z Chóru Kościelnego.) W skład zarządu Chóru Kościelnego pod wezwaniem św. Cecylii wchodzi pp.: ks. prob. Nowicki jako patron, Stanisław Kaczmarek jako prezes, Alojzy Posadziński jako sekretarz, oraz Stanisława Badzińska jako skarbniczka.

— (Z „Halki”.) Nowy zarząd Towarzystwa śpiewu „Halka” tworzą pp. Józef Napieralski — prezes, Stanisław Wesolowski — wiceprezes, Feliks Plotka — sekretarz, Marjan Sikorski — skarbnik, Ludomira Sulecka — bibliotekarka, Antoni Hildebrandt — dyrygent, Bolesław Eckert i Izabella Chojnacka — ławnicy. (Es.)

— **Kokylin.** (Nieszczęśliwy wypadek.) W ub. tygodniu wieczorem znaleziono leżącego przy torze niedaleko drogi, prowadzącej do Berdychowa nieprzytomnego i we krwi zbroczonego mężczyźny. Tożsamości jego nie można było stwierdzić, gdyż nie miał przy sobie żadnych dokumentów. Mężczyzna ten był średniego wzrostu i mógł liczyć około 30 lat. Po opatrzeniu przez lekarza p. dr. Bukolta, odwieziono go do szpitala w Krotoszynie. Przyczyn nieszczęśliwego wypadku dokładnie nie wyjaśniono. Dochodzenia w biegu.

— (Spis ludności.) Drugi powszechny spis ludności wykazał, że w naszym miasteczku zamieszkuje razem z czasowo nieobecnymi, których jest 23 — 2396 osób. Przyrost wynosi 187 osób.

— (Z Tow. Kobiet.) Na salce p. Dembeckiego odbyło się roczne walne zebranie Tow. Kobiet, które zagaiła p. Bąkowa. Po sprawozdaniu z calorocznej działalności udzielono staremu zarządowi absolutorjum. W skład nowego zarządu weszły pp.: Bąkowa — prezeska, Kubiakowa — wiceprezeska, Grünikowa — sekretarka, Chudowa — zast. sekretarki, Dembecka — skarbniczka, Biskupska i Brylewska — ławniczki. Kuratorami zostali pp. Kubiak i Wojtkowiak.

— (S. M. P.) W ub. tygodniu odbyło się walne zebranie Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, zagajone przez dh. Różyńskiego. Po sprawozdaniach udzielono pokwitowania staremu zarządowi. W skład nowego zarządu weszli druhowie — Kwiatkiewicz Ign. — prezes, Leczykiewicz Edw. — wiceprezes, Zybała St. — sekretarz, Raucht Ludw. — zast. sekretarza Biskupski Wen. — skarbnik, Frackowiak Ludw. — gospodarz i bibliotekarz, Nowak Andr. — naczelnik. Patronem jest ks. dziekan Zaleski. Do opieki należą pp.: Biskupski Wl., Ciesielski Andr., Gajowczyk Ign., Taytanowski Ant., Hoffmann St. i Kwiatkiewicz Fr.

— **Nowy Tomysł.** (Tow. Przemysłowców.) W ub. środę odbyło się w Hotelu Wielkopolskim roczne walne zebranie Towarzystwa Przemysłowców, które przy dość licznych udziałach członków zagaił prezes p. K. Kańduła. Po sprawozdaniu prezesa o działalności Tow. oraz poszczególnych członków zarządu, zebranie udzieliło ustępującemu zarządowi absolutorjum. Nowy zarząd ukonstytuował się następująco pp.: K. Kazimierz — prezes Nitsche Roman — zast. prezesa, Krzyworałki Kwiryn — skarbnik, Pohl Adam — sekretarz, Miński Henryk — zast. sekr. Szczepan Ibanecy — chorąży Towarzystwa w ub. roku przyszło z wydatną pomocą Tow.

MŁODZIEŻ WSZECHPOLSKA

W środę, dnia 27 b. m., o godz. 20 min. 15 w lokalu Młodzieży Wszechpolskiej przy ul. św. Marcin 65, I p., w podwórzu odbędzie się

Zebranie sekcji kandydatów

Na porządku dziennym: sprawy organizacyjne i aktualne.

Jarocin-Pleszew z furmanką gospodarza Kraskiego z Witaszyc. Dzięki wolnej jeździe katastrofa nie spowodowała poważniejszych następstw. (ek.)

— * Pleszew. (Z Rady miejskiej.) Na pierwszym w tym roku posiedzeniu Rady miejskiej dokonano wyboru prezydium. — P. Meliński został przewodniczącym, p. Wyderkowski — zastępcą, p. Wisniewski — sekretarzem. W dalszych obradach uchwalono m. in. utworzenie parku w śródmieściu z ogrodu miejskiego i na ten cel uchwalono sumę 14 tys. zł. oraz postanowiono dokonać parcelacji gruntów pp. Urbana, Zacharycha i Greilicha, celem rozbudowy miasta.

— (Z Tow. Restauratorów) W sobotę Tow. Restauratorów na miasto Pleszew i powiat świętowało uroczystość 10-lecia swego istnienia. Rano o godz. 8 odbyła się msza św. w kościele farnym w intencji towarzystwa, a następnie o godz. 15 odbyło się uroczyste zebranie. Po powitaniu przedstawicieli władz, gości i członków, przewodnictwo powierzono p. Antoniewiczowi. Tenże wygłosił dłuższe przemówienie, w którym podkreślił znaczenie i rozwój Związku, a następnie apelował do zebranych, aby w obecnym ciężkim czasie pracowali wytrwale. Sprawozdanie sekretarza wykazało żywotność tow i stały rozwój. Obecnie towarzystwo liczy 75 członków. Następnie p. prezes dokonał wręczenia dyplomów 25-lecia pracy zawodowej kilku członkom oraz kilkanaście dyplomów za gorliwą pracę w towarzystwie. Po złożeniu życzeń przez przedstawicieli władz, delegację browarów, hurtowników tytoniowych i odczytaniu telegramów, prezes zakończył zebranie. Spożyto wspólny obiad, następnie odbyła się zabawa taneczna. (a.)

— * Grodzisk. (Z wieczorku.) Tow. Pań św. Wincentego a Paulo urządziło wiecz rek, który był bardzo urozmaicony. Na program składała się deklamacja p. t. „Och, dajcie biednym”, komedia w 2 aktach Galewicza „Pani marszałkowa” oraz „Menuet” Paderewskiego w strojach rokok. Wykonany przez 4 panie. Aktorki wywiązały się ze swych zadań bardzo dobrze. Następnie odbyła się herbatka przy dźwiękach orkiestry strażackiej i w końcu zabawa, która, przeciwnie do późnej godziny. Tow. Pań św. Wincentego przeznaczyło ze zbioru wieczorku, który wynosił 1019,21 zł, 400 zł na fundusz bezrobocia, reszta pozostała do dyspozycji Towarzystwa.

— * Koźmin. (Czerwony Krzyż.) Dnia 24 bm. w sali Domu Katolickiego odbyło się roczne walne zebranie Czerwonego Krzyża. Po zagajeniu i odczytaniu porządku obrad przez przewodniczącą p. dr. Stęszewską, wybrano na przewodniczącą walnego zebrania p. dyr. Marcina, a na sekretarza powołano p. Edw. Bentscha z Borku. Referat na temat „Zadanie Czerwonego Krzyża” wygłosił dyr. semin. nauczycielskiego p. Dymek. Referatu wysłuchano w skupieniu i nagrodzono go licznymi oklaskami. Po odczytaniu protokołu z ostatniego walnego zebrania złożyła obszernie sprawozdanie z działalności oddziału p. W. Borowska. Następnie p. skarż. Królikowska podała do wiadomości stan kasy. Ze sprawozdań wynika, że oddział rozwija się należycie, dzięki zwłaszcza niezwykłej energii p. przewodniczącej, dr. Stęszewskiej i całego zarządu. Na wniosek komisji rewizyjnej udzielono zarządowi absolutorjum. W skład nowego zarządu weszli pp. dr. A. Stęszewska — przewodnicząca, dyr. Dymek — I wiceprz., M. Rybakowska — II wiceprz., W. Borowska — sekretarka, Cz. Echaust — zast., ks. prob. Flach, dr. Stęszewski, dr. Wyszynska, ks. prob. Czerwiński A Wittizanka, J. Podlewski, por. Prus, dr. Synoradzka, Walczyńska, Cz. Pawlicki i Stański — radni. Uchwalono zakupić samochód sanitarny i ekwipunek dla drużyny ratowniczej. Należy nadmienić, że w temże zebraniu brali udział członkowie filji Borek, natomiast z miejscowych członków i członkiń na ogólną liczbę 206, przybyło na zebranie zaledwie 40 osób. Świadczy to o braku zrozumienia dla zadań Czerwonego Krzyża.

— (Z Bractwa Kurkowego.) Roczne walne zebranie Bractwa Kurkowego odbędzie się w niedzielę, dnia 31 bm. o godz. 14 u p. Wl. Grodzkiego. (as.)

— * Dobrzyca, pow. Krotoszyn. W ub. niedzielę odbyło się na sali p. Mikołajewskiego walne roczne zebranie Związku Inwalidów Cywilnych w Dobrzycy, któremu przewodniczył prezes Paterek. Po sprawozdaniach z działalności uchwalono m. in. rezolucję, domagającą się nowej ustawy polskiej w miejsce dotychczasowej niemieckiej ordynacji ubezpieczeniowej z dn. 11. 7. 1911. W rezolucji domagano się podwyższenia wszystkich rent, bezpłatnego leczenia, przyspieszenia biegu spraw rentowych, zwolnienia wszystkich rentobiorców od podatku od lokali, przyznania bezpłatnej opieki lekarskiej oraz wolnej apteki.

— * Ostrów. (Z Sejmiku Powiatowego.) Na ostatnim posiedzeniu sejmiku p. starosta wręczył posłowi na sejmik p. Stefanowi Rowińskiemu przyznany mu od r.

1929 order „Polonia Restituta” za zasługi, położone w latach zaborczych na polu oświaty polskiej i sprawy narodowej. Ze spraw objętych porządkiem obrad uchwalono budżet Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu i wybrano do Rady tejeż kasy w miejsce wylosowanych pp. Kroczyńskiego i Kołodziejzaka — pp. Gawrona i Ratajczaka. Do komisji likwidacyjnej powiatów ostrowskiego i odolanowskiego wybrano pp. Rowińskiego i Moka. P. poseł Lasota złożył urząd członka komisji rewizyjnej K. K. O., w jego miejsce wybrano p. Jana Lipskiego. Z uwagi na ciężkie położenie rolnictwa sejmik zatwierdził uchwałę Wydziału Powiatowego, by od 1-go kwietnia rb nie pobierał od podatników i danin powiatowych kar za zwłokę; koszty egzekucyjne obniżono z 5 na 3 proc. Do Sejmiku wojewódzkiego większością głosów wybrani zostali pp. adw. Banaszak i Ludwik Dolata ze Skalmierzyc, a na zastępców pp. Czaja i Matuszak. (n.)

— * Skalmierzyc. (Srebrny jubileusz.) W sobotę, 30 bm obchodzi tutaj pp. Piotr Bielski z małżonką Kazimierą z Idziarów srebrne gody małżeńskie. Mszę św. w intencji Jubilatów odprawi w sobotę o godz. 9 miejscowy proboszcz, ks. radca Piotrowicz. Czciogodnym Jubilatowi, który wzorowym życiem rodzinnym potrafił w ciągu 25 lat zjednać sobie tutaj ogólny szacunek i poważanie, „Szczęść Boże” na jak najdłuższe lata.

Z POMORZA

— * Działdowo. (Nieszczęśliwy wypadek.) Podczas ćwiczeń polowych na placu ćwiczeń pod Malinowem spadł z konia przy wykonaniu ataku ppor. Michałowicz, wskutek czego doznał złamania kręgosłupa. Ciężko rannego odstawiono do szpitala, gdzie niebawem zmarł. (x.)

— * Gdynia. (Otwarcie wytwornej winiarni) W ubiegłą niedzielę ks. Bielecki poświęcił tutaj winiarnię, którą otworzyła przy ul. Świętojańskiej znana warszawska firma „Bracia Seydel”. Ponieważ w Gdyni, gdzie przez cały rok jest duży ruch cudzoziemców i gdzie nie brak osób, wymagających pielęgnowanych win i dobrej kuchni, nie było dotychczas podobnego lokalu, więc nowy zakład prawdopodobnie będzie miał powodzenie.

— (Jak się robi „gluchoniememu”?) Policja tutejsza ujęła niejakiego Tomasza Murmiła z Przemysła, który zebrał po domach i udawał gluchoniemego. W pracy posługiwał się kartką o następującej treści: „Proszę dokładnie przeczytać! — Wobec mojego nieszczęścia, że jestem gluchoniemym, cierpię wielką biedę, ponieważ gluchoniememu trudno o pracę. Mam dobrą wolę zarobienia swego chleba, w rzetelny sposób (!) i to przez sprzedaż domokrążną. Proszę bardzo, miejcie litość nademną i odkupcie chociaż drobnośćkę, przez co zmniejszycie niechęć ludzka. Kartkę proszę zwrócić!” (S. B.)

OFIARNOSĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMACNIA POTEGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dziś wielki koncert w Teatrze Wielkim

Przypominamy o dzisiejszym koncercie symfonicznym, który odbędzie się wieczorem o godzinie 8 w Teatrze Wielkim. Wieczór ten wzbudził wielkie zainteresowanie wśród naszych melomanów, a to ze względu na świetnego dyrygenta dzisiejszego koncertu Grzegorza Fitelberga, jak i na światowej sławie pianisty Claudia Arrau'a. Program koncertu obejmuje następujące utwory: Beethovena koncert fortepianowy Es - Dur i uverture „Coriolan”, Kondrackiego „Mała symfonia góralska” oraz Rimski - Korsakowa Suitę „Car Saltan”.

XVI. Koncert symfoniczny Latoszewski — Kochański

Następny niedzielny koncert „Orkiestry Symfonicznej stoł. m. Poznania” odbędzie się w niedzielę, dnia 31 stycznia 1932 roku w Teatrze Wielkim. Koncertem dyrygować będzie p. Zygmunt Latoszewski, zaś jako solista wystąpi ceniony skrzypek p. Wacław Kochański.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. Młodych Przemysłowców (wydział szewski). Zebranie wydziału odbędzie się w czwartek, 28 bm. o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym.

— Tow. Ogródków Działkowych im. gen. Dąbrowskiego przy ul. Obornickiej. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 4 lutego o godz. 20 w salce p. Bartkowiaka przy ul. Poznańskiej 25.

— Tow. Cechowej Czeladzi Stolarskiej w Poznaniu. Roczne walne zebranie od-

będzie się w niedzielę 31 bm. o godz. 11 na małej sali Domu Rzemieślniczego. Msza św. na intencję towarzystwa odprawi się tegoż dnia rano o godz. 8 w kościele OO. Franciszkanów.

— Kółko Naukowe przy Tow. Uczniów Handl. w Poznaniu. Zebranie odbędzie się w środę, 27 bm. o godz. 20 w „Ognisku”.

— Stow. b. Czwartaków (53 p. p. Wlkp.)

Koło Poznań. Roczne walne zebranie odbędzie się 13 lutego o godz. 19.30 w kasy- nie podoficerskiej 58 p. p. Wlkp przy ul. Bukowskiej. Wejście w przedłużeniu ul. Piotra Wawrzyniaka (furtka).

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Antoni Nagengast, em. kolejowy dozorca wagonów, 77 l. Joanna Kuźniarska, 37 l. Stanisław Surma, 3 min. Paulina Kielecka, z domu Giergielówna, 46 l. Franciszka Kamińska, z domu Jakubiakówna, 54 l. Marja Paulińska, pół godz. Tadeusz Hoffmann uczeń szkolny, 11 l. Magdalena Pokrywka, z domu Genslerówna, wdowa, Joanna Marja Napierala, 2 l. 9 m. 23 dni.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. za otrzymane łaski 3 zł. — Grzęda (Mostowa 37) 1 zł. — S. L. 3 zł. — Jan Nowakowski, Poznań, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 340 zł.

Na chleb św. Antoniego: A. P. 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 45 zł.

Na ubogich m. Poznania: Grzęda (Mostowa 37) 1 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 85 zł.

Na biednych parafii farniej: Władysławostwo Kurczewscy ofiarują w miejscę wieńca na trumnę śp. Władysława Ziętka na ubogich bezrobotnych Stow. Pań. Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafii farniej 36 zł.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— E. J. 16. Tylko żadnych sztuk, bo może to dużo kosztować. 1) Umowa o czynsz nie jest zależna od wysokości pobieranej przez Pana pensji i obniżenie jej nie powoduje zmniejszenia czynszu. Jednostronne obniżenie powoduje eksmisję, bez jakiegokolwiek praw odszkodowawczych. 2) Koszta przebudowy może Pan pobrać od takiego lokatora, którego Pan poszuka i który się na zapłacenie tych kosztów zgodzi. Właściciel jednak nie potrzebuje się na tego lokatora zgodzić i niczem go Pan w tym kierunku nie zmusi. Od lokatora, który wynajął mieszkanie od gospodarza po opuszczeniu lokalu przez Pana, nie może się Pan domagać zwrotu kosztów przebudowy Niema podstawy. 3) Właściciel domu nie obejmuje, bo nie ma zamiaru w niem mieszkać. Zresztą w kontrakcie umówiście się, że zwrotu kosztów będzie Pan żądał od lokatora następcy, a więc przez to zwolnił Pan od tego ew. obowiązku właściciela domu. 4) Już odpowiedzieliśmy pod 1). Czynsz nie jest zależny od pensji, tylko od umowy. (aOK.)

— Stały abonent. Wypowiedzenie doręczono w każdym razie zapóźno, mogłoby być skuteczne w najlepszym razie na koniec czerwca. A poatem, jeżeli mieszkanie podlega ochronie lokatorów, może się Pan o nie wogóle nie troszczyć i odpisać krótko, że wypowiedzenia nie uznaje. (aK.)

— P. Paweł Brzóska, Śmigiel. Postępowanie to było nieprawne, gdyż odpowiada ogół spadkobierców, każdy według części spadkowej. Niech Pan zgłosi rekurs do Izby Skarbowej, o ile chodzi o podatek państwowy. (aK.)

Teatr Polski

DZIS — „Tak się zdobywa kobiety!” Czwartek, 28. 1. „Tak się zdobywa kobiety!”

Teatr Nowy

DZIS — „Caryca i Rasputin”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr „Uśmiech”

DZIS — „Cnotliwa Zuzanna” — Ceny znizone. Czwartek, 28. 1. Z powodu próby generalnej „Hrabiego Luxemburga” teatr nieczynny. Piątek, 29. 1. „Hrabia Luxemburg” (Premjera). Sobota, 30. 1. o godz. 8 wiecz. „Hrabia Luxemburg”. Niedziela, 31. 1. o godz. 3 popoł. „Cnotliwa Zuzanna”. (Ceny znizone). Niedziela, 31. 1. o godz. 8 wiecz. „Hrabia Luxemburg”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

pod kierownictwem Wl. Brackiego „Kajzer” — Macieja Wierzbickiego DZIS — Zduny. Czwartek — Odolanów Piątek — Kepno. Sobota — Wieluń. Niedziela — Wieruszów.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne

DZIS — Wielki Koncert Symfoniczny — Dyrygent: Grzegorz Fitelberg. — Solista: Claudio Arrau.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W MUZYCZNYM POZNANIU

DZISIAJ KONCERT SYMFONICZNY

Program, jaki dzisiaj pod batutą Fitelberga wykona w Teatrze Wielkim Orkiestra symfoniczna m. Poznania mieści na czele uwerturę Beethovena „Coriolan”. Rękopis jej nosi napis: „Overture composta da L. v. Beethoven 1807”. Znajduje się w muzeum beethovenowskim w Bonu. Grano ją poraz pierwszy na prywatnym koncercie u księcia Lobkowitza w marcu 1807 r., publicznie zaś 13 kwietnia 1808 r. w wiedeńskim National-Hofsteater na koncercie dobroczynnym. Wagner, wykonując tę uwerturę w r. 1825 w Zurychu, podłożył pod nią program treściowy. Nie posiadamy niestety późniejszego druku, jak z r. 1852 a i ten jest rzadkością, prawie niedostępną. „Coriolana” przez długi czas wykonywano w Paryżu łącznie z chórem z oratorium beethovenowskiego „Christus am Oelberge”.

Koncert Es-dur op. 73 Beethovena był gotów w ciągu 1809 roku. Składa się z trzech części, z których ostatnia jest rondem. Po raz pierwszy wykonano koncert w Lipsku w listopadzie 1811 pod dyрекcją Johanna Philippa Christjana Schulza; grał Friedrich Schneider. Koncert ten (zwany „heroicznym”) nosi wszelkie znamiona stylu Beethovenowskiego. Cechuje go zatem nowa technika, różna od tej, jakiej wymagają utwory klasyków wiedeńskich z czasów stylu „galant”. Beethoven był rewolucjonistą nie tylko w muzyce ale i w traktowaniu instrumentów. Od fortepianu wymaga bardzo wiele, nawet często więcej, aniżeli ówczesna technika mechanizmu mogła dać. Podejście Beethovena do fortepianu było raczej orkiestralne a niżeli ściśle fortepianowe. Na niewdzięczność fortepianu skarżył się Beethoven niejednokrotnie. Ten stosunek do instrumentu był konsekwencją założeń estetycznych Beethovena, opartych jak wiadomo na skrajnie pojętym subiektywizmie twórcy, którego duch „flat ubi vult”. Sam był zresztą doskonałym pianistą i celował zwłaszcza w improwizacji. Początek koncertu Es-dur nosi niewątpliwie charakter improwizatorski, a to przez użycie pasaży przebiegających na tle akordów orkiestry. Dopiero po tych akordach rozpoczyna się właściwe allegro, utrzymane już w stylu sonatowym.

Rimskij-Korsakow realizację swych ideałów muzycznych — scenicznych widział raczej w świetle baśni; stąd opery jego mają niesłychaną barwność w fabule, instrumentacji i dekoracji. Arcydziełem jest „Złoty kogucik” („Le Coq d'or”), niezwykle piękna „Baśń o carze Saltanie”, z której Scherzo jest poniekąd do dnia dzisiejszego rewelacją instrumentalną, maluje dźwiękami lot trzmiela i często bywa grywane w przeróbce na jeden instrument solowy.

Michał Kondracki, należy w grupie młodych muzyków polskich, do nieprzeciętnie utalentowanych. W tece posiada m. in. nagrodzoną w Paryżu w 1928 na konkursie Tow. Młodych Muzyków Polaków „Partitę”, wykonaną kilkakrotnie w Warszawie, balet „Metropolis”, część opery „Marchioł” itd. Symfonia tatrzańska napisana na małą orkiestrę, jest dowodem zainteresowania kompozytora muzyką górali podhalańskich.

Dr. T. S.

Pisma nadesłane

„Ziemia”. Nr. 23/24. Treść: „Na jubileusz P. T. K.” — W. Raczkiwiec: „Krajoznawczy drogowca”. — A. Janowski: „Garsz wspomnień”. — K. Kulwiec: „Z siedziby krajoznawczej”. — K. Hoffman: „Wspomnienia z krajoznawstwa”. — S. Thugutt: „Jak się robiło pierwszy przewodnik”. — S. Lenczewicz: „Komisja fizjograficzna P. T. K.” — E. Massalski: „O kapitale P. T. K.” — J. Kolodziejczyk: „Krajoznawstwo dziś i jutro”. — W. Ormicki: „Cele i zadania P. T. K.” — M. Rawita-Witanowski: „Zarys prac krajoznawczych w Piotrkowie Trybunalskim”. — A. Patkowski: „Przed dwudziestu pięciu laty”. — R. Danysz-Fleszarowa: „Zwycięski marsz”. — M. Hubicka: „Moja pierwsza wycieczka w Tatry”. — W. Antoniewicz: „List przyjaciela „Ziemi””. — J. Remer: „Dlaczego zostałem konserwatorem”. — T. Dybczyński: „Wspomnienie”. — T. Cieślowski (syn): „Staromiejskie teksty”. — S. Warcholik: „Okruszyny wspomnień krajoznawczych”. — B. Chrzanowski: „Jak to „Ziemia” łączyła”. — K. Górski: „Ze wspomnień jednorocznego redaktora „Ziemi””. — Kronika. — Zapowiedź Redakcji.

ŻYCIE KULTURALNE

CZTERDZIESTOLECIE PRACY JÓZEFA WEYSENHOFFA

Z Warszawy donoszą nam:

Prace komitetu, który zajął się czterdziestolecie twórczości Józefa Weysenhoffa są w pełnym toku. Komitet organizacyjny został już utworzony. Za tron wzięto instytucje, więc Kasę Literacką, Polski Penklub, Syndykat Dziennikarzy, Towarzystwo Literatów i Dziennikarzy, dopraszając indywidualnie przedstawicieli władz i różnych instytucji społecznych i oczywiście literatury. Objęto za prośbami temi wszystkie wybitniejsze ośrodki kultury, więc w pierwszym rzędzie stolicy dzielnicowe. Prezesem komitetu jest p. F. A. Ossendowski, wiceprezesem Ignacy Baliński, sekretarzem generalnym Antoni Godziemba Wysocki. Zwrócono się do Paderewskiego z prośbą, aby zechciał wejść do komitetu honorowego. Miasto Poznań, które jak wiadomo udzieliło Weysenhoffowi swej nagrody literackiej, reprezentuje w komitecie organizacyjnym prezydent Ratajski.

Obchód jubileuszowy przybierze więc wielkie rozmiary, które odpowiedzą wspaniałemu stanowisku Weysenhoffa w polskiej twórczości literackiej. Przyłączy się do niego całe kulturalne społeczeństwo aby złożyć hołd znakomitemu pisarzowi.

T. W.

MUZYKA

Nowa opera jugosłowiańska. W pierwszych dniach stycznia dano w Teatrze Narodowym w Beogradzie poraz pierwszy operę narodową w trzech aktach Jakova Gotovca, „Morana”. Kompozytor ten znany był dotąd w stolicy Jugosławii tylko z sal koncertowych. Pierwsza jego opera spotkała się z gorącym przyjęciem jak donoszą pisma jugosłowiańskie. Niektóre ustępy musiano powtarzać autora wywoływano kilkakrotnie, niemniej dyrektora opery Hristića, reżysera Ertla i wykonawców. Krytyka wyraża się o nowym dziele operowym jugosłowiańskiego kompozytora z wielkim uznaniem. Akcja rozgrywa się w pierwszym akcie na wybrzeżu dalmatyńskim, a w dwu następnych na dalmatyńskim Zagórzu. Dekoracje są dziełem Beloząnskiego, główne role wykonał pp. Blanka Kezer (Morana) i Mario Szimenc (Bojan). Efektowny balet, z niepodzownym „kolem”, tańcem narodowym, prowadziła baletmistrzyni p. Kirsanova.

(tp.)

OCHRONA ZABYTKÓW

Akta znów wróciły. Piszą nam z Warszawy: Archiwum Państwowe otrzymało nowy transport aktów polskich, które musiały nam wrócić Sowiety na podstawie traktatu ryskiego. Jest to 34 skrzyń, w których mieszczą się różne dokumenty tzw. Senatu Rządzącego z Petersburga, oraz reszta papierów księstwa Łowickiego. (tw)

RZEZBIONE „THEATRUM” W KOŚCIELE NA ANTOKOLU

Z Wilna donoszą nam:

Badacze i miłośnicy piękności starego Wilna są pod nowym wrażeniem. Wiele przemawia za tem, że odkryła się niezwykła tajemnica. Wiadomo, że wewnątrz kościoła św. Piotra i Pawła na Antokolu (fundował go był hetman Pac) przedstawia wspaniały widok tysięcy stiukowych rzeźb, które w potężnym chaosie wyobrażają ludzi, zwierzęta, rośliny, aniołów itp. Teraz twierdzi ks. Piotr Sledziejewski, że ten chaos jest zorganizowany, obmyślony, stworzony umyślnie. Na posiedzeniu sekcji historii sztuki w Tow. Przyjaciół Nauk przedstawił mianowicie swoją pracę p. t. „Theatrum czyli misterjum religijne w kościołach wileńskich XVII wieku” i rzucił śmiałą hipotezę.

Wychodząc mianowicie z założenia, że okres baroku (kościół antokolski pochodzi z wieku XVII) był epoką „teatralizacji życia” i że ludzie baroku „czuli się aktorami na scenie świata”, oświadcza ks. Sledziejewski, że wewnątrz kościoła św. Piotra i Pawła jest wielkim rzeźbionym misterjum, poświęconem św. Augustynowi, a przedstawiającem nawrócenie się grzesznika czy niedowiarka. Składa się ono z 14 części. Siedem prowadzi do głównego ołtarza, siedem po dokonaniu nawróceniu, wprowadza nawróconego człowieka z kościoła. Części poważne — można powiedzieć „rzeźbione odsłony” — są przepłatane, jak zwłoke w misterjach, intermedjami charakteru wesołego, reprezentowanymi np. przez grupy śpiewających i tańczących aniołków.

Ks. Sledziejewski popiera swoją hipotezę całym arsenalem wywodów naukowych. Dzieło jego będzie wydrukowane i wówczas zajmą się nim specjaliści. Dzisiaj jest kulturalne Wilno pod wrażeniem tej myśli, która rozwiązywałaby tajemnicę wnętrza antokolskiego — tajemnicę nad którą musiał zastanowić się każdy, kto podziwiał ten olbrzymi w swym bogactwie świat rzeźby i dociekał, co by to wszystko miało oznaczać. W. Z.

OCHRONA PRZYRODY

Państwowa Rada Ochrony Przyrody. Z Warszawy piszą nam: W Ministerstwie W. R. i O. P. odbył się doroczny zjazd Państwowej Rady Ochrony Przyrody. Był to zarazem pierwszy zjazd świeżo mianowanych członków Rady na okres nowej 6-letniej kadencji. Zgodnie z wnioskiem Rady minister Oświecenia mianował przewodniczącym Rady i swym delegatem do spraw ochrony przyrody dotychczasowego przewodniczącego prof. dr. Wł. Szaferą z Krakowa. Przedmiotem całodziennych obrad była dyskusja nad sprawozdaniami i programem działalności w najbliższym sześcioleciu. Osobne referaty dotyczyły badań naukowych w parkach narodowych i rezerwach (prof. Szafer), ustawy o ochronie przyrody (prof. Fr. Zoll), wprowadzenia ochrony przyrody do szkoły i rezerwatów zieleni w rozbudowie miast (prof. Wodziczko), wreszcie ochrony krajobrazu przed nieestetyczną reklamą (prof. Smoleński). (wo)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Kaplica żołnierska w Kaliszu. Piszą nam z Kalisza: W tych dniach święcił Kalisz 200 letnią rocznicę istnienia kaplicy żołnierskiej w kościele poreformackim. Kaplicę tę wystawił w 1731 r. Piotr Sokolnicki, regimentarz i chorąży poznański pułkownik królewskiej chorągwi hussarskiej, a dziedzic dóbr Karmin. W ołtarzu kaplicy został umieszczony obraz Najświętszej Marii Panny wedle tradycji rodzinnej noszony na piersiach przez wojskowych członków rodziny Sokolnickich w czasie wojen i bitew. (j)

REGIONALIZM ŚLĄSKI PRZED NOWYM ETAPEM

Z Katowic piszą nam:

W dniach 31 stycznia i 1 lutego b. r. odbędzie się z inicjatywy zasłużonego regionalisty dr. Patkowskiego, Zjazd Regionalistyczny w Katowicach. W czasie zjazdu wygłoszone będą referaty, omawiające ogólnie istotę regionalizmu, jak też różne zagadnienia ruchu regionalnego na Śląsku. P. A. Dytkiewicz mówi będzie „O regionalizmie śląskim”, p. Z Grynia „O pisemkach regionalnych”, dr Patkowski wygłosi referat p. t. „Idea regionalizmu” i p. M. Wlekiński p. t. „Krajoznawstwo na Śląsku”.

Ruch regionalny na Śląsku zyskuje coraz większy rozpęd. Dużo pracuje nad tem nauczycielstwo śląskie. Przy Związku Nauczycielstwa Okręgu Śląskiego w Katowicach powstała niedawno Sekcja Regionalistyczna, która rozpoczęła żywą działalność. W Knurowie p. Zygmunt Gryń wydaje piśmko regionalne, poświęcone młodzieży śląskiej. W Brzezinach Śląskich działa p. Fr. Kalpanowicz, który zbiera pieśni ludowe i przyczynki do architektury na Śląsku. P. Marjan Wlekiński z Kończyć pracuje nad różnymi zagadnieniami regionalnymi Śląska. P. Halina Gątkówna z Bogucic zbiera materiały ludoznawcze m. in. nazwy ludowe potraw. P. Adam Dytkiewicz w Bytkowie organizuje wieczornice śląskie, poświęcone kulturze śląskiej, pracy górnika i walce o narodowość. P. Margraba w Makoszowach zbiera przyczynki do gwary śląskiej.

Zywą działalność prowadzi wśród młodzieży szkół powszechnych Koła Krajoznawcze, np. na zebraniach kół wygłaszane są referaty, jak np. „Nasze zadania wobec zagadnień regionalnych Śląska”. „Regionalizm w wychowaniu i nauczaniu”, „Praca krajoznawcza nauczyciela”, „Śląsk, jako bogactwo kultury” itp.

Wiadomo jak poważnie zaznaczył się już śląski regionalizm w nauce i literaturze. Prace Tow. Naukowego i utwory pisarzy śląskich, „Zaranie śląskie” itd. są na to wymownym przykładem. Praca nauczycielstwa jest w codziennym ruchu regionalistycznym nader ważną, gdy idzie o zbieranie materiałów ludoznawczych i o szerzenie między młodzieżą zamilowania do rodzimego obyczaju, którego lokalne właściwości trzeba i przechowywać i uprzyściplniać, aby wzbogaciły swoją odrębnością wielki powszechny akord kultury narodowej. Z.

VARIA

Zolibórz otrzyma nowy park. Z Warszawy piszą nam: Na Zoliborzu (gdzie powstała cała dzielnica, a w niej osiedle dziennikarskie) wykończa się park, jak już donosiliśmy. Na wiosnę znacznie się praca nad drugim, który będzie trzy razy większy. Roboty będą rozpoczęte, aby dać zajęcie bezrobotnym. (tw)

Książki nadesłane

Burdette Ross Buckingham: „Praca badawcza na terenie szkoły”. Lwów-Warszawa 1932. Książnica - Atlas.

Eugenjusz Kucharski: „Pani pana zabiła”, jako zabytek średniowiecznej poezji dworskiej”. Studium literackie. Odbitka z „Pamiętnika Literackiego”, R. XXVIII. 1931. Zesz. 3-4.

ŚWIĘTO LWOWA

Lwów, 24 stycznia.

W dniu 20 stycznia 1661 roku król Jan Kazimierz podpisał dokument, stanowiący, aby nowa uczelnia we Lwowie „po wieczne czasy pod nazwą uniwersytetu trwała... aby teraz i na wieki używała otrzymanych praw, przywilejów, wolności, prerogatyw, immunitetów, tytułów, oznak, godności”. Tym sposobem w roku bieżącym święcił Uniwersytet Jana Kazimierza 271 rocznicę swego zaistnienia i pracy wśród ciężkich i pomyślnych naprzemian chwil. Na uroczystej akademii zebrał się przedstawiciele nauki, duchowieństwa i władz. Przemówienie powitalne wygłosił J. M. rektor dr. Krzemieniewski. Odczyt o dziejach uczelni wygłosił prof. dr. Sieradzki.

Burzliwe dzieje drugiej połowy XVII. wieku, najazdy hord wschodnich na Lwów, później potop szwedzki, nie sprzyjały rozwojowi uniwersytetu. Potem przyszły czasy na Polskę martwota saska, a żywy ruch kulturalny i reformy oświatowe w latach siedemdziesiątych XVIII. wieku, po pierwszym rozbiore zastały już Lwów odcięty kordonem austriackim od reszty Rzeczypospolitej. Pod rządami austriackimi toczy się stale na uniwersytecie walka. Profesorowie i studenci walczą o jego polskość, władze starają się go zgermanizować. Do roku 1824 językiem wykładowym była łacina. Od tam zaczęła ustępować miejsca językowi niemieckiemu. „Wiosna narodów” roku 1848 przyniosła nadzieję zmiany na lepsze, ale nie na długo, bo reakcja bachowska wszystkie porwy zatarła. Zwycięstwo przyniosł dopiero ósmy dziesiątek XIX wieku, ten po pruskiej i włoskiej klęsce Austrii. W zimie 1870/71 było jeszcze 46 wykładów niemieckich, 13 polskich, 7 ruskich, ale już w cztery lata później — 59 polskich, 11 niemieckich, 13 łacińskich i 8 ruskich. W roku 1879 wprowadzono język polski, jako wewnętrzny, a w roku 1882 stwierdzono oficjalnie, że wykłady odbywają się z reguły po polsku, w innych językach wyjątkowo. Od tej chwili rozpoczyna się prawdziwy rozkwit uczelni. Wśród profesorów wszechnicy lwowskiej wiele jest nazwisk o sławie europejskiej, a wśród jej dzieł naukowych — wiele prac najwyższej miary.

Lata niepodległości przynoszą obok świetnego rozkwitu również szereg chwil ciężkich dla uniwersytetu. Jak dawniej walczyli zgodnie profesorowie i studenci o polskość i prawa uniwersytetu z władzami zaborczymi, tak w latach 1918 i 1920 stanęli jako twardzi brzoźwi na polu walki. Rozpaczliwy bój z hordami wschodnimi, bohaterska obrona Lwowa, była jednocześnie walką o byt polskiej uczelni kresowej. Zwycięstwo na polu bitwy dało uniwersytetowi możność pracy, a połączenie po stuletnim oderwaniu z całością Rzeczypospolitej otworzyło przed kresową placówką naukową nowe doniosłe zadania. Lwów, ten z czasów zaboru „pomnożył polskość”, pełni teraz swoją kresową służbę z nowymi siłami i z rosnącą ciągle energią. Każde święto Uniwersytetu Jana Kazimierza jest świętem narodowym. Była niem i obecna rocznica, w której cały kulturalny Lwów złączył się duchem ze swoją naczelną instytucją naukową.

L. K.

Z Polskiego Tow. Matematycznego. Odczyt lwowski odbył posiedzenie naukowe z odczytami dr. Orlicza nt. „Z teorii szeregów ortogonalnych”, prof. Banachiewicza n. t. „O pewnych zagadnieniach astronomii teoretycznej” i prof. Kuratowskiego nt. „Z teorii wymian”.

Z Lwowskiego Tow. Naukowego. Wydział matematyczny - przyrodniczy odbył posiedzenie, na którym prof. dr. S. Kuczyński przedstawił pracę własną p. t. „Przyczynki do dynamiki zatofienia na Polesiu” i prof. dr. R. Weigel przedstawił pracę dr. K. Reissowej p. t. „Metamorfiza transplantatów skórných plazów neoteniczných”.

Z Wileńskiego Tow. Naukowego. Sekcja Historji Sztuki odbyła posiedzenie z odczytem ks. dr. P. Sledziejewskiego p. t. „Theatrum czyli misterja religijne w kościołach wileńskich XVII wieku (studium do ikonograficznego zrozumienia stiuków w kościele św. Piotra i Pawła na Antokolu)”.

Z Pol. Tow. neofilologicznego. Koło krajoznawcze odbyło posiedzenie naukowe z wykładem prof. dr. Folkierskiego pt. Nowe metody w badaniach historyczno-literackich: Literatura porównawcza”.

W setną rocznicę rzezi Polaków w Fischau

Dnia 27 stycznia 1832 roku

Tragiczny był koniec powstania listopadowego; po świetnych zwycięstwach pod Grochowem, Wawrem itd. nastąpił później odwrót z Warszawy. W Płocku Sejm solwował sesję dnia 23. 9. 1831 r. Mimo rozpaczliwego położenia armji, licznie zebrani na rynku oficerowie wygłaszali płomienne mowy, dopominając się o wodzów, co by ich wiedli w bój. Tymczasem posłowie, zgromadzeni w ratuszu, uchwaliłi zaprzestać walk i złożyć broń na terenie Prus.

Armja, licząca wtedy 18 000 żołnierzy z 12 działami, przeszła granicę Królestwa, by rozpocząć stokroć cięższą od niewoli tulaczkę.

Rozbrojonym wojskom polskim nawet część ludności pruskiej nie szczędziła sympatji; natomiast Prusy oficjalne, zwłaszcza wojskowe, występując się Moskwi, obchodziły się wbrew danym przyrzeczeniom, brutalnie z nieszczęśliwymi powstańcami, niekiedy gorzej niż z nieprzyjacielem. Niektóre oddziały polskie wypierano przymocą poza kordon, oddając je w ręce Moskwy. Taka była już sprawiedliwość pruska, że nie rozbrajano i nie poddawano kwarantannie oddziałów rosyjskich, zepchniętych przez oddziały polskie na teren pruski, ale za to gnębiono wszędzie żołnierzy polskich. Największe oburzenie wśród powstańców wywołały represje wobec tych oddziałów, które nie pozwoliły się nakłonić do powrotu pod knut rosyjski. Na tem tle rozgrywały się przykre, a nawet tragiczne sceny, zwłaszcza w Fischawie. „Rzeź fiszewska” (Fischau, wioska położona między Elblągiem a Malborkiem) odbiła się głośniechem w całej Europie. Dla przełamania oporu i za nieposłuszeństwo internowanych w F. powstańców, wynikające głównie, jak Gadon pisze w swym dziele „Przejście Polaków przez Niemcy”, z niedowierzania Prusaków, wojsko pruskie dnia 27 stycznia 1832

r. uderzyło na bezbronnych, którzy w ręce króla pruskiego złożyli swe bezpieczeństwo. W Fischawie polata się krew polska; prócz wielu rannych, życie swe poświęcili Ciborowski, Wędołowski, Jańcewicz, Małachowski, Grabowski, Sierzpichowski, Lubiński i Pietras.

Prusacy, którym to zajście nie było na rękę, wnet znaleźli „wyjaśnienie”, rozczylił mianowicie, że internowani mieli z F. iść na leże do Nowego nad Wisłą, którą to miejscowość wzięli za Neidenburg (Niborg), położony w odwrotnym kierunku nad granicą rosyjską. Trudno dziś jednak stwierdzić, czy taka omyłka rzeczywiście zaszła.

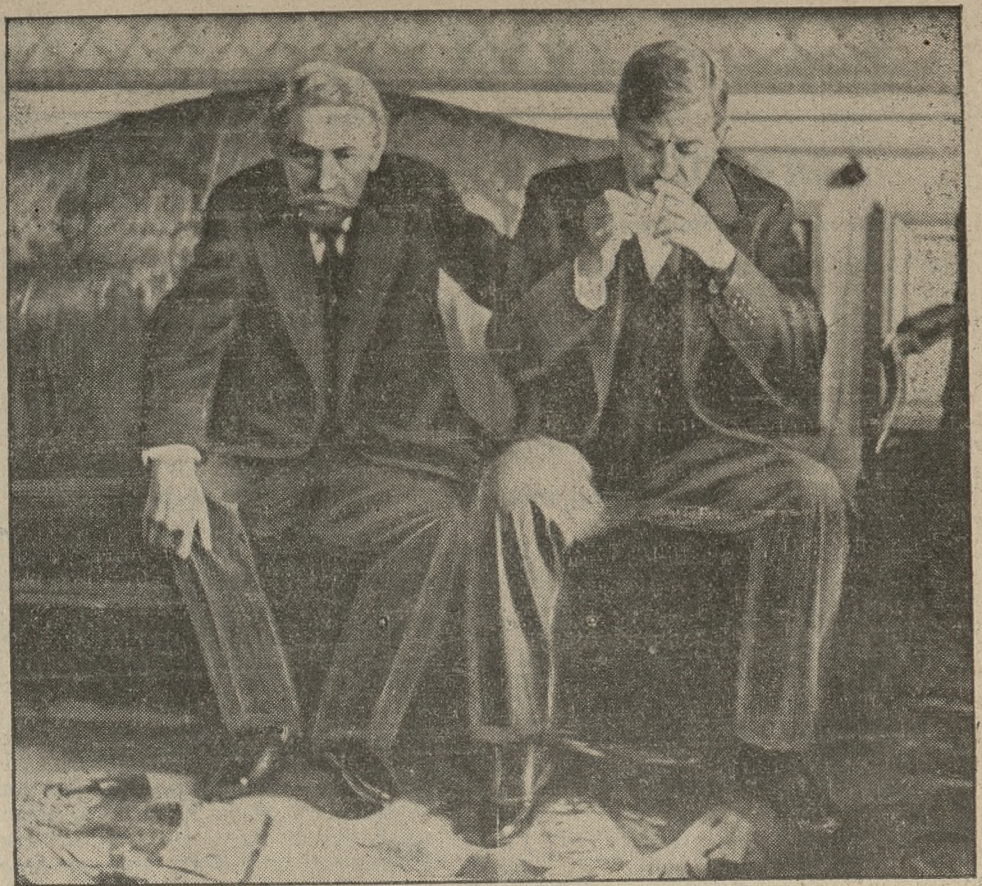
O ile Polacy rozumieli, że chodzi o Neidenburg, to niedziwić się, że podejrzewali nieżyczliwych im Prusaków o chęć podstępnego wydania ich Moskałom, że wszczęli interwencję, którą wielu z nich życiem przypłaciło, a przecież wiadome im było, że Prusacy „skompromitowanych” powstańców polskich w dwóch miejscach granicznych wydawali Moskałom: w Brodniczy i Napierkach pod Neidenburgiem.

Nadludzkie przejścia żołnierzy polskich z tych czasów zjednały im wielkie sympatje w całej Europie. Wylew tych uczuć przychylności był miarą w Niemczech powszechny, wówczas jeszcze niezarażonych ideologją pruską. Miasta w Saksonji, Bawarii, Badenji i Nadrenji przyjmowały przechodzące do Francji kolumny „wygnañców i prześladowanych” z chorągiewkami, witając ich z łzami w oczach, a złączając Rosji i Prusom.

W Dreźnie Polacy znaleźli najprzyjaźniej usposobiony dwór; miasto stało się jakby główną przystanią polskich tułaczy; lecz pod naciskiem rządu berlińskiego latem 1832 r. prawie wszyscy Polacy zostali z Saksonji wydalen; opuścili Dreźnie Mickiewicz. — Wieszczy nasz, który może najwięcej odczuł ból i poniewierkę „pielgrzymów”, o przeszli Brodnicę, Elbląg, Fiszewo itd., dał swym uczuciom odpowiedni wyraz w swej Litanji Pielgrzymkiej.

„Przez męczeństwo żołnierzy pomordowanych w Fischawie przez Prusaków, Wybaw nas Panie”. K. O.

*) Na frontowej ścianie ratusza w Płocku widnieje na marmurowej tablicy napis tej treści: „Tu na Ratuszu ostatni Sejm Królestwa Polskiego solwował sesję 23. IX. 1831 r.” — Te czarna chwila w dziejach naszego narodu Rada m. w Płocku upamiętniła wmurowaniem tablicy pamiątkowej w dniu Trzeciego Maja 1921 r.

Charakterystyczne zdjęcie obu mężów stanu: Laval'a i Brianda, dokonane tuż po zmianie gabinetu francuskiego.

Latająca babcia

Znowu Ameryka! Oczywiście Ameryka zdobyła nowy rekord: najstarszą lotniczkę świata.

Nowa ta rekordzistka — to dama 81-letnia, pani Alicja Richardson z Louisville (Kentucky), którą obdarzono obecnie przydomkiem „latającej babciej”.

Już podczas pierwszej lekcji latania, kiedy sama nawet objęła trzykwadransową komendę nad samolotem, przedsiębiorcza staruszka wyraziła się z pewnym entuzjazmem o cudach „lotów podniebnych”. Po dwóch lekcjach kierowała samolotem w locie okrężnym nad Miami na wysokości 1090 metrów, sterując dłonią pewną i zręcznie wzdłuż wybrzeża.

Lot ten nie zaspokaja jednak jej ambicji. „Latająca babcia” zamysła bowiem przystąpić obecnie do lotu nadatlantyckiego, mianowicie z Miami do Kuby. Ten lot jest narazie celem najgorętszych jej życzeń.

Kiedy zapytano ją czy podczas przelotów nie odczuwa żadnego lęku, odparła: — Lęk? Przed czym? W samolocie czuję się o wiele bezpieczniej, niż w aucie, na ziemi. (kw)

203 lata więzienia otrzymał na mocy wyroku sądowego pewien rolnik rumuński w Ramnicul Sarat, skazany na zapłacenie grzywny w sumie 3.700.000 lei. Ponieważ zasądzony nie może wpłacić takiej sumy, orzerachowano grzywnę na 202 lata i 250 dni kary więziennej. Czy odsiedzi?

RADJO

Programy radiofoniczne:

Czwartek, dnia 28 stycznia 1932 r.
Poznań (335 m) godz. 11.45 (Warszawa); godz. 12.35 (W); godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 16.55 feljton roln. p. t. „Kalkulacja wstępna podstawą opłacalności gospodarstwa rolnego”; (wygl. p. inż. T. Świeżawski); godz. 17.10 (W); godz. 17.35 (W); godz. 19.15 roln. skrzynka radiowa (wygl. p. Józef Rządowski); godz. 19.30 „Upamiętnienia i przesady nauki w stosunku do glu-

choniemych” odczyt z okazji obchodu stulecia Woj. Zakładu dla Gluchoniemych w Poznaniu (wygl. prof. dr. Kazimierz Głogowski); godz. 19.45 (W); godz. 20.00 (W); godz. 20.15 koncert solistów. Wyk.: Nadzieja Padlewska (fortepian), Stenia Ziemięwiczówna (sopran), prof. Franc. Łukasiewicz (akomp.); godz. 21.25 (W); godz. 22.10 płyty gramofonowe; godz. 22.20 (W); godz. 22.25 sygnał czasu komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.15 „Odczyt o nawozach azotowych”; godz. 12.35 koncert szkolny; godz. 14.45 płyty gramofonowe; godz. 15.25 „Wśród książek”; godzina 15.50 program dla dzieci młodszych; godz. 16.20 lekcja jęz. francuskiego (kurs średni); godz. 16.40 płyty gramofonowe; godz. 17.10 „Rola kulturalna Lwowa” — prof. St. Lempicki (Lwów); godz. 17.35 koncert kameralny; wyk.: Nadworne Trio Belgijskie (Trio de la Cour de Belgique), Emil Bosquet (fort.), Alfred Dubois (skrzypce) i Maurice Dambois (wiolon.); godz. 19.15 skrzynka rolnicza; godz. 19.30 wiadomości sportowe; godz. 19.35 płyty gramofonowe; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godzina 20.00 feljton p. t. „Kilka słów o psychoanalizie” — dr. E. Grzegorzewski; godz. 20.15 muzyka lekka; godz. 21.25 sluchowisko; godzina 22.10 płyty; godz. 22.30 muzyka tańeczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.40 koncert kościelny. 23.10 gramofon: **Parry** (1724 m) 21.00 „Maskota” opt. Audrana; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 19.30 wieczór tan., 21.10 sluchowisko; **Motala** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 19.30 konc. wok., 20.30 konc. ork., 22.00 muzyka kam.; **Kalundborg** (1154 m) 22.10 „Wesołe kumoszki z Windsoru” op. Nicolai’ego; **Oslo** (1083 m) 20.30 koncert z kościoła; **Budapeszt** (550 m) 19.30 „Mignon” op. Thomasa; **Wiedeń** (516 m) 20.45 jazz symfoniczny; **Medjolan** (501 m) 21.00 tr. z opery; **Praga** (488 m) 20.15 koncert pop. chóru. 21.00 muzyka skrzypcowa, 21.30 recital fortepianowy; **Rzym** (441 m) 20.00 gramofon, 21.00 koncert popularny.

P. Tadeusz Waxmann wirtuoz na cytrze, znany z występów w „Radjo Poznańskim”, występował ostatnio z powodzeniem przed mikrofonem radjostacji w Katowicach.

Mózg cudotwórca

Na ogół nie zdajemy sobie sprawy z tego, jak fenomenalnych wyczynów dokonuje mózg ludzki z niezrównaną łatwością.

Mózg jest centralą telegraficzną organizmu. W nim przeobrażają się wszelkie wrażenia świata zewnętrznego w uczucie i ton, w woń i kolor. Tutaj zamieniają się barwy i kształty w obrazy otaczającego nas świata, tony na muzykę, wrażenia głosowe mowy, znaki pisemne i drukowane na wyobrażenia i pojęcia. Wszystkie wrażenia, wszystkie znaki świata zewnętrznego mózg zużytkuje z piorunującą szybkością i stosownie do otrzymanych informacji, mózg czyni odpowiednie zarządzenia, częstokroć zupełnie nieswiadomie, automatycznie. W wypadkach najbardziej zawilich zużytkowanie wrażeń okazuje się celowym i świadomym czynem.

Z mózgu wychodzą rozkazy do organów wewnętrznych, do serca i nerek, do gruczołów i mięśni. Z jak niezrównaną szybkością odbywa się przestawienie na zamierzone ruchy i czyny, o tem daje najlepsze pojęcie ruchliwość rąk muzyka podczas gry. Palce lewej ręki skrzypka chwytają i naciskają to tę, to tamtą strunę. Dzieje się to często z nieprawdopodobną wprost szybkością, przyczem ręka sama z siebie posuwa się na szyję instrumentu, gdy palce z szaloną swybkością latają po strunach, nie dotykając ich na 1/100 sekundy za długo. Zdumiewająca jest niesłychana akuratawność w chwytaniu: już przy uchybieniu o 1/2 mm ton staje się nieczystym, a przy nieakuratawności o 1 mm nawet niewprawne ucho wysłszy ton fałszywy. Wszystko to jest oczywiście nie tylko próbą zręczności i wprawy rąk i palcy, lecz także współpracy mózgu. Nie dość na tem: podczas gdy w ten sposób lewa ręka wykonuje powyższe zdumiewające czynności, prawa robi zupełnie coś innego. Włada ona smyczkiem, przyczem ręka zgina się i prostuje w wytworzonych ruchach w stawach łokcia i dłoni. Ruchy prawej ręki muszą pozostawać w zupełnej harmonji z ruchami lewej ręki i jej palcy. Do tego dochodzi jeszcze uwzględnienie siły i wyrazu tonu.

Chcąc zrozumieć olbrzymi wysiłek mózgu trzeba sobie uprzytomnić, że każda nuta, mieszcząca się w utworze muzycznym, do swego odtworzenia muzycznego przez lewą i prawą rękę potrzebuje zlecenia mózgu. Trzeba sobie dalej uświa-

domić, że kolejność tonów składających się na utwór wynika albo z pamięci na zawilich szlakach mózgowych pod stałą kontrolą dźwiękową lub też przez odczytywanie nut, przyczem każda poszczególna nuta za pośrednictwem oka transmitowana jest do mózgu, poczem następuje transformacja na tony w drodze technicznego wykonania. Wprost niepojętym staje się wyczyn mózgu, gdy się widzi i słyszy, jak artysta muzyk odtwarza utwór bez uprzedniego przygotowania się, wykonując najbardziej skomplikowane ruchy nie pozostawiające mu najdrobniejszego ułamku sekundy do namysłu. Nie mniej zdumiewająca jest gra pianisty. Obie ręce uderzają 6—8 klawiszów równocześnie i poruszają się w ten sposób, jakoby jedna nie troszczyła się o drugą. Jeżeli się zważy, że przy normalnej szybkości odzywa się w minutę 640 tonów, przy zwiększonej 900 a nawet 960, wówczas staje się przed sztuką Paderewskiego, a raczej przed cudowną organizacją jego mózgu jak przed nie dającą się pojąć zagadką. W i P.

Zmierzch tramwaju

Ci, którzy znają problem ruchu kołowego w Paryżu, wiedzą, że w stolicy nadsekwaniańskiej tramwaj jest skazany na wygnanie. Kursowanie bowiem wchikulu, który nie może się przystosować do potrzeb chwili i jest raz na zawsze związany ze stałym torem, stało się wobec olbrzymiego natłoczenia ulic paryskich niemożliwością. Zarząd towarzystwa, które finansuje wszystkie tramwaje, autobusy i motorówkę pasażerskie w obrębie Paryża, ma zamiar wyeliminować z ruchu kołowego środki komunikacyjne, które zbyt często stają się powodem zablokowania ulic. Takim właśnie środkiem jest tramwaj. Już od początku bieżącego roku zniesiono jedenaście linii tramwajowych. Ogółem już znikło w przeciągu pięciu lat z ulic Paryża 54 linii. Ich miejsce zajęły olbrzymie wozy autobusowe, mieszczące każdy z nich 60 osób. Dla wygody obywateli, mieszkających na przedmieściach Paryża, mają być zaprowadzone specjalne bilety do przesiadania, upoważniające do korzystania z autobusu w obrębie miasta i z tramwaju na jego peryferjach. W przeciągu kilku lat tramwaje znikną z Paryża całkowicie i przeniosą się na dalekie jedynie przedmieścia, gdzie nikomu nie będą zawadzały. (S. F.)

W Dartmoor, w Anglii, wybuchła w tych dniach groźna rewolta więźniów, którą z trudem tylko udało się opanować. Zdjęcie powyższe z owego zajścia zostało rozesłane z Anglii w drodze radiowej.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Zagadnienie rolnicze w Sejmie

Przemówienia posłów Grützmachera i Jakubowskiego

W komisji budżetowej toczyły się o- negdaj ożywione rozprawy nad budżetem ministerstwa rolnictwa. Po przemówieniach referenta posła Stroynowskiego (B. B.) i min. Janty - Połczyńskiego rozwinęła się obszerna dyskusja, w której stanowisko Klubu Narodowego przedstawił posłowie Gruetzmacher i Jakubowski.

Posel Gruetzmacher wygłosił następujące przemówienie:

Choć uznajemy wymagania oszczędności, jednak tak daleka kompresja budżetu min. rolnictwa jest niezrozumiała i dowodzi chyba, że ministerstwo rolnictwa, które w obecnym czasie powinno być dyktatorem, jest w stosunku do innych ministerstw upośledzone i że nasz minister nie ma tego głosu, jaki mieć powinien.

Oczyszczanie rolnictwa

W prasie czyta się ostatnio głosy różnych „ekonomistów”, że bankructwo rolnictwa z punktu widzenia państwowego, nie jest niczym strasznym, że przeciwieństwo zmienia się tylko właściciel. Może to nawet lepiej, gdy upadnie słabszy, a przyjdzie mocniejszy. Są to absurdy; chociaż przez licytację majątek oczyszcza się, jednak wierzyciele ponoszą straty. I gdzież gwarancja, że właściciel taniej nabywający, lepiej poprowadzi gospodarstwo. W takich wypadkach przejęty warsztat pracy zwykle jest zdevastowany i cena nabycia jest tylko rzekomo niską. Wbrew temu, co mówił minister, że tylko 10 proc. rolników upadnie, a 90 proc. się utrzyma, sądzę, że gdybyśmy ich zostawili własnemu losowi, to stosunek będzie odwrotny.

Minister wymienił wśród środków doraźnych cztery komisje, któreby chciały uporać się z tem niesłychanym obciążeniem rolnictwa. Mojem zdaniem, jest ich za dużo; w prasie prorządowej czytaliśmy, że jest ich nawet 7. Nie wiemy, co one mają robić, w każdym razie chcemy, żeby działały jaknajszybciej. Albowiem same już pogłoski, np. o moratorjach, wywołują panikę wśród wierzycieli, którzy naciskają rolników.

Moratoria ani raty nie uratują rolnictwa

Ale wszelkie prolongaty, moratoria, raty nie uratują rolnictwa na dalszą miarę. To, co minister mówił w październiku i dziś mnie cieszy, jako zapowiedź, że różne rzeczy są na warsztacie. Inna rzecz jest wiara w zrealizowanie tych zapowiedzi, co swego czasu poddał tych zapowiedzi, co swego czasu poddał w wątpliwość p. Fijałkowski. Nie widzimy jednak planu jako całości syntetycznej, widzimy tylko zapowiedzi pracy na odcinkach. Swego czasu minister specjalnie do naszego obozu się zwracał, żądając od nas nie tylko krytyki, lecz i pozytywnego planu.

Samowystarczalność rolnicza

Taki plan mamy, jest nim jaknajdalej idąca samowystarczalność. I minister od niedawna przeszedł na nasze podwórko, bo przedtem z ironją mówił, że złudzeniem jest odrywanie się od świata. Jak my rozumiemy samowystarczalność? Nie polega ona tylko na tem, żebyśmy wszystko w kraju zatrzymywali i wszystko wytwarzali sami dla siebie, ale na tem, że ma ona być i rolnicza i przemysłowa. To jest ta kropka nad „i”. Samowystarczalność rolnicza jest do pomyslenia tylko wtedy, jeżeli przemysł będzie nastawiony na nasze surowce rolnicze i na nasz własny rynek. Dziś już niektórzy mówcy uderzyli w tę nutę, mówiąc o sprawie włókienniczej; tu powinno nastąpić pierwsze uderzenie, pierwsze zmontowanie rolnictwa z przemysłem. Co pomoże najlepsza organizacja zbytu, jeżeli chłonność rynku wewnętrznego będzie zamala, a eksport zagraniczny kurczy się? Dobrze, że wprowadzono cło na wełnę i bawełnę. Trzeba, żeby przemysł pozwolił przyzwyczać się i nastawił się na to, że w przyszłości bliższej, czy dalszej będzie robić fabrykaty przedewszystkiem z rodzimego surowca.

P. minister dał dziś uspokojenie w „Gazecie Polskiej”, co do wieści, jakoby zboże zagraniczne przesiąkało na nasze rynki. Ta trwoga spowodowała już bałkę, ale jesteśmy świadkami takiej zabawnej rzeczy, że p. minister w „Dniu Polskim” na jednej stronie uspokaja,

że tych kilkanaście tysięcy ton pszenicy i żyta weszło tylko na Śląsk dzięki konwencji genewskiej z r. 1922 a w tym samym numerze jest artykuł p. J. G., który stawia zarzuty ministrowi i powiada, że trzeba zatknąć dwie dziury: Gdańsk i Śląsk. Przyłączam się do tego żądania.

Międzynarodowe kredyty

P. minister od chwili objęcia swego urzędowania był b. gorącym zwolennikiem solidaryzmu narodowego i nie chciał słuchać głosów krytyki. Dziś nie słyszymy nic o międzynarodowym kredycie i okazało się, że nasza przestroga była słuszną. Myśmy się bali tego solidaryzmu i tych pieniędzy, i tej ceny, za jaką przyjąć miały dla nas i jak wówczas p. minister mówił, 100 milj. ludności rolniczej na wschodzie Europy. Te 70 milj. na które liczył minister, przysłały wprawdzie swych delegatów do Warszawy, uchwały piękna doktrynę o solidaryzmie, lecz poichu robiło się układy preferencyjne z innymi państwami, z Austrią, Włochami i z wrogami nam Niemcami i jak minister później doniósł, takich umów zawarto aż 10. Zaś dwa dni temu prasa doniosła, jakoby się tworzył blok gospodarczy państw naddunajskich, na których czele ma stanąć sam Mussolini. Jak w tem świetle wyglądają nasze poprzednie złudzenia? Kredytu niema i dzięki Bogu, że go niema, bo wtedy nasza samodzielnność gospodarcza byłaby fikcją.

Trzeba zmienić kierunek

Ale wtedy, gdy coś bankrutuje, czy z naszej winy, czy nie z naszej, trzeba umieć wziąć inny kierunek. Trzeba się powołać na tę samowystarczalność, o której już mówiłem. Na rynku wewnętrznym rolnictwo i przemysł muszą być równouprawnione. Z tego punktu widzenia trzeba też traktować sprawę karteli. Kartele przemysłowe są w stosunku do rolnictwa przywilejem, są wyzyskiwaniem go. Kartele są konieczne tylko do tego stopnia, póki nie stwarzają monopolu i nie mają przywileju dyktowania cen. Rolnictwo nie jest w stanie tak się kartelizować, jak przemysł — to też zarzuty p. ministra pod tym względem nie są słuszne, gdyż z natury rzeczy produkcja rolnicza nie pozwala na tak ścisły kartel u siebie, jak przemysł. Gdyby nawet wszyscy rolnicy się skartelizowali, nie mogliby zapanować nad produkcją, gdyż wchodzi tu w grę czynnik tak nieobliczalny, jak przyroda. Natomiast np. w kartelu cementowym można elementy obliczyć i zupełnie panować nad ilością produkcji. Rolnictwo w swych głównych działach jest tej możliwości pozbawione.

Mówca obawia się również projektowanej unifikacji w dziedzinie spółdzielczości rolniczej, zaznaczając, że nie da dobrych wyników połączenie spółdzielni, z których jedna traktuje spółdzielczość jedynie jako czynnik gospodarczo-społeczny, a druga przepojona jest ideą socjalistyczną walki z kapitałem. Zapytuje ministra, czy rząd trwa nadal na stanowisku ich unifikacji.

Następnie zabrał głos pos. Jakubowski:

Reorganizacja leśnictwa

Przedewszystkiem dotknę sprawy reorganizacji w samym ministerstwie. Mamy tu rozporządzenie Prezydenta o zagospodarowaniu lasów państwowych i następnie drugie w sprawie ustroju ministerstwa, które zniósł departament leśnictwa. Obecnie na czele lasów stoi naczelna dyrekcja, która jest faktycznym dyktatorem w sprawach leśnych, wobec tego, że minister nie jest fachowcem-leśnikiem. Opinia publiczna wypowiedziadała się przeciw tym zamierzeniom i sądzi, że powierzchnia lasów państwowych tak duża, jak w Polsce, zasługuje na lepszą organizację centralną.

Urządzenie lasów niestety posiada się złotym krokiem. W roku budżetowym 1929-30 przestrzeń lasów, urządzonych na podstawie prawidłowej gospodarki nie przenosiła 62 proc. Minister doniósł, że zarządził rewizję dotychczasowych planów urzędzeniowych oraz wydanie nowej instrukcji. Dochodzą wiadomości, że zarządzona rewizja ma na celu obniżenie kolei rębnej, przyjęcie zamiast 100-letniej, 80-letniej kolei rębnej, co zwiększy zużycie starych

drzewostanów. Powagi naukowe, jak prof. Jedliński, oświadczają się przeciw temu zamierzeniu, dowodząc, że przez to uniemożliwi się produkowanie cenniejszych gatunków sortymentów eksportowych.

Przekraczanie norm

Co do użytkowania lasów charakterystyczna opinia N.I.K. Wprawdzie p. minister powiedział, że N. I. K. zgodniła gospodarę leśną (Minister: Nie na wszystkie, a na szereg kwestyj). N. I. K. pisze, o licznych faktach przekroczenia norm użytkowania, opierając się na cyfrze przeciętnej przyrostu drzewa 2,8 m. kub. z 1 ha. P. minister w odpowiedzi swej opiera się na innym mierniku, mianowicie na przyroście 4 m. kub. z ha. Nauka dotychczas stoi na stanowisku mniejszego przyrostu, obliczenia prof. Jedlińskiego są oparte na danych min. rolnictwa. P. minister mówi w swej odpowiedzi na zarzuty N. I. K., że lasy państwowe muszą dać skarbowi to, do czego się zobowiązały. W budżecie 2 i pół miliardowym, a nawet dwumiljardowym wpłata lasów do skarbu o kilka, czy kilkanaście milionów większa, budżetu nie uratuje, a natomiast może przynieść nieobliczalną szkodę bogactwu narodowemu, o ile osiągnąć się je ma drogą nadmiernych wyrobów.

O jawność w gospodarce leśnej

W roku ub. zgłosiliśmy na komisji wniosek o powołanie specjalnej komisji do zbadania stanu gospodarki leśnej. Z powodu spóźnionego zgłoszenia ten wniosek nie został poddany pod głosowanie. W tym roku klub nasz zgłosił ponownie ten wniosek do łaski marszałkowskiej. (Głos: To poszło do komisji rolnej). Byłoby bardzo cenne, gdyby p. minister oświadczył, czy przychylił się do tego sposobu zwalania chińskiego muru, jaki dotychczas oddziela opinię publiczną od tego działu gospodarki. Jawność w gospodarce leśnej jest konieczna. Opierając się na literaturze fachowej leśnej, powinno się nabrać przekonania, że gospodarka w lasach państwowych jest dewastacyjna i niszczyielska.

Po dalszych przemówieniach zebrał jeszcze głos p. min. Janty - Połczyński, który zwalczał ideę samowystarczalności i wyraził przekonanie, że zjawia się jakiś dyktator, który zmusi państwa do solidaryzmu międzynarodowego Wspominając o runie wierzycieli na rolnika oświadczył, iż moratorium nie będzie, natomiast zostaną zastosowane inne for-

my egzekucji, bo obecne doprowadzają rolnika do ruiny. Co do komisji do spraw leśnych, to udzieli odpowiedzi w komisji rolnej.

Czy słuszne są obawy o dolara?

W dziale gospodarczym „Frankfurter Zeitung” (20. I.) znajdujemy taką ocenę sytuacji dolara, która zasługuje na uwagę:

„Trzeźwa analiza sytuacji pieniężnej Ameryki wykazuje, iż z zamierzonego rozszerzenia kredytu nie wyniknie tak długo żadne niebezpieczeństwo dla dolara, jak długo to rozszerzenie będzie utrzymane w rozsądnych granicach. Obawa o dolara byłaby dopiero wówczas usprawiedliwiona, gdyby zmieniony obraz sytuacji w Ameryce wykazał, że jest możliwe przekroczenie rozsądnej miary. Bezwzględny krok Francji mógłby jednakowoż zmienić położenie. Z punktu widzenia techniki walutowej, mogłyby banki, należące do systemu Federal-Reserve - Bank sprostać zadaniu nawet wówczas, gdyby Francja wycofała wszystko, co ma w Stanach Zjednoczonych, lecz trudno przewidzieć następstwa psychologiczne silnego zmniejszenia się zapasów złota. Jest do pomyslenia, że wyjaśnienie tego kroku Francji względami czysto politycznymi wystarczyłoby do uspokojenia, lecz jest także możliwe, że zmniejszenie się zapasu złota obudziłoby nieufność u klientów banków amerykańskich i popchnęłoby ich do wycofania swych wkładów z banków. Wysokość amerykańskiej rezerwy złota sprawia, że banki emisyjne mogłyby sprostać nie tylko wycofaniu pieniędzy przez Francuzów, lecz także zapotrzebowaniu wewnętrznemu; lecz wiadomo z drugiej strony, że jak się zacznie run na banki, to nie można nigdy przewidzieć, kiedy się skończy. Tylko w ten sposób mógłby być dolar zagrożony; tak tedy ma w swem reku środki prowadzące do wywołania niebezpieczeństwa, którego się obawia, lub też do zażegnania go. Z drugiej strony z powyższej sytuacji wynika, że polityka kredytowa amerykańska może rozwinąć tylko ograniczoną aktywność kredytową dopóki, dopóki musi się liczyć z oporem Francji.

„Od porozumienia między Francją a Stanami Zjednoczonymi zależy przede wszystkim dyskusja o dolarze; zresztą dokładnie w tym samym stopniu, jak wynik dyskusji o długach wojennych rozbrojeniu”.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Ulszczenie podatków drzewem.** Jak wiadomo, daje uchwalona ustawa możliwość ulszczenia podatków w naturze, a pomiędzy innymi też drzewem: Naczelny Komitet dla Spraw Bezrobocia informuje jednak, że ilość drzewa, zadeklarowana na poczet podatków zaległych, nie wystarcza jeszcze na pokrycie zapotrzebowania opałowego bezrobotnych. Ponadto deklaracje wpływają nierównomiernie na terenie poszczególnych województw, a w niektórych wogóle drzewa nieokreślano, jak np. w województwie poznańskim, pomorskim, śląskim, kieleckim, lubelskim, nowogrodzkim, stanisławowskim i lwowskim. Wobec tego zwoła Naczelny Komitet organizację zainteresowanego przemysłu, aby wpłynęły na większe zaangażowanie drzewa, zwłaszcza na terenie wymienionych województw, zwracając uwagę, że termin ustawy deklarowania drzewa upływa z dniem 31. I. br. Zainteresowane firmy winny więc we własnym interesie zadeklarować możliwie najrychlej we właściwych komitetach wojewódzkich te ilości drewna opałowego, które byłyby gotowe oddać na spłatę swych zaległości podatkowych i wskazywać dokładnie miejsce położenia odnośnych partii drewna. Nadmieniamy, że ze względu na stosowaną przez komitety wojewódzkie zasadę oszczędności w zakresie kosztów przewozu, najpoważniejsze widoki uwzględnienia mogą mieć partie drewna opałowego położone w bliskości większych ośrodków robotniczych, które obejmuje planowa akcja Naczelnego Komitetu dla Spraw Bezrobocia. (1)

Z KRAJU

(k) **W sprawie norm bilansowych w rolnictwie.** W związku z wczorajszym komunikatem w sprawie ustalenia norm bilansowych dla gospodarstw wiejskich Wlkp. Izba Rolnicza komunikuje nam, iż posiedzenie w tej sprawie odbędzie się 28 stycznia r.

(k) **Eksport konfekcji do Nowej Zelandji.** Z inicjatywy Państwowego Instytutu Eksportowego nawiązano w dziedzinie eksportu konfekcji stosunki z Nową Zelandją, dokąd w ostatnim tygodniu odeszły pierwsze próbné wysyłki gotowych wyrobów włókienniczych.

(k) **Transport 12 lokomotyw do Maroka,** wykonanych przez Pierwszą Fabrykę Lokomotyw w Chranowie, powierzony został, jak się dowiadujemy, znanej firmie ekspedycyjnej C. Hartwig S. A. w Poznaniu, która również dokonała swego czasu transportu lokomotyw Cegielskiego do Bulgarii z najlepszym wynikiem. Parowozy przeznaczone dla Marokka wyeksportowane zostały do Gdyni, gdzie przyjęło je Tow. Bergenske do zaokrętowania i postania drogą morską. Należy z uznaniem podkreślić sprawność wykazaną przez polską placówkę przy tak skomplikowanym zadaniu ekspedycyjnym.

Z ZAGRANICY

(z) **Poprawa włoskiego bilansu handlowego.** Przywóz do Włoch przedstawiał w r. 1931 wartość 11,6 miliardów, wywóz z Italji okragło 10 miliardów lirów, wobec czego saldo pasywne bilansu handlowego wyrażało się cyfrą 1,6 miliardów lirów, wobec 5,2 miljardy w roku 1930. Oznacza to poważne zmniejszenie się deficytu w stosunku do deficytu roku poprzedniego o 3,6 miliardów lirów.

Z WYDAWNICTW

(w) **Witold Paszkowski: Organizacja polskiego przemysłu węglowego ze szczególnym uwzględnieniem zagłębia górnośląskiego.** Poznań 1931, skład główny Dom Książki Polskiej w Warszawie, str. 272. Świeżo opuściła prasę powyższa praca jako tom 16 „Poznańskich Prac Ekonomicznych” wychodzących pod redakcją tyle zastępowego dla rozwoju polskiej myśli gospodarczej prof. Edwarda Taylora. Notując narazie pojawienie się książki, nadmieniamy, iż do omówienia jej wrócimy.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Wspaniały rozwój Bratniej Pomocy Stud. Uniw. Pozn.

Bratnia Pomoc Stud. Uniw. Pozn. wykazuje za rok ubiegły niezwykle postępek w wynikach swej wszechstronnej rozbudowanej i stale się rozbudowującej działalności. Zawdzięcza to wyciągnięciu energicznej, sumiennej i nadzwyczaj wyciążonej pracy obecnego Zarządu z kol. Marjanem Pukackim na czele oraz wybitnej, żywej i bezpośredniej współpracy Komisji Rewizyjnej, która poza bardzo wnikliwą kontrolą działalności Zarządu daje wiele cennych i rzeczowych rad i wskazówek, przyczyniając się do tem skuteczniejszej akcji i obfitszych jej wyników.

Zalamujący szereg poważnych i silnych finansowo i gospodarczo placówek handlowych i przemysłowych kryzys — nie zdołał wyrzucić swego destrukcyjnego wpływu na działalność samopomocowo-gospodarczą Bratniej Pomocy. Niewątpliwie był on wielką przeszkodą i bardzo silnie ciążył na możliwościach wyników akcji samopomocowej. Z drugiej jednak strony, przez sam fakt powiększenia się liczby potrzebujących pomocy, zmusił Zarząd Bratniej Pomocy do powiększenia wysiłków i środków, które niemielały wznoszące stale potrzeby trzeba było zaspokoić.

Globalne sumy pozycji poszczególnych agentów Bratniej Pomocy najlepiej ten rozwój działalności samopomocowej zilustrują. I tak: ogólny obrót Bratniej Pomocy za rok ubiegły (1931) wskazuje sumę 1 172 959 zł 26 gr wobec 1 120 032 zł 71 gr z r. 1930. Zatem roczny przyrost obrotu wynosi około 53 tys. zł.

Wydział Gospodarczy B. P. może się poszczycić obrotem za rok ubiegły w ogólnej sumie 801 001 zł 58 gr. Obrót tego wydziału za rok 1930 wykazuje wprawdzie sumę w bezwzględny wymiarze o wiele większą, bo 1 061 067 zł 00 gr; relatywny jednak wymiar obrotu wydz. gospodarczego za rok ubiegły przedstawia się wręcz odwrotnie. Jeśli zważymy, że w ub. r. dwukrotnie obniżano ceny obiadów — początkowo z 1 zł na 90 groszy, później na 80 gr za obiad (wzgl. kolację). Natomiast sumy przeznaczone w roku ub. na obiady kredytowe i ulgowe znacznie przerosły w względnych liczbach także sumy z roku poprzedniego: kiedy bowiem w r. 1930 obiady kredytowe objęły sumę 5 757 zł. i ulgo-

we 2 514 zł 40 gr, w r. 1931 sumy te wzrosły w pozycji obiadów kredytowych do 10 056 zł 40 gr, a w pozycji obiadów ulgowych — do 2 979 zł 20 gr. W r. 1931 przekroczono budżet obiadów kredytowych o 3 035 zł 60 gr. Do tego przekroczenia budżetu Zarząd był zmuszony wielkiem zapotrzebowaniem pomocy w naturze ze strony kolegów, przeznaczając na zwiększenie ilości udzielanych obiadów kredytowych niewykorzystane sumy z pozycji subwencje. Na rok przyszły ze względu na wzrost wydziału gospodarczego (otwarczenie herbaciarni w Coll. Minus i w Coll. Chemicum przy ul. Grunwaldzkiej oraz śniadalni w Nowym Domu Akademickim) budżet tego wydziału przekroczy z pewnością milion zł.

Miarą zapotrzebowania pomocy pieniężnej ze strony kolegów jest zestawienie sum udzielonych pożyczek przez Sekcję Pożyczkową B. P. z roku 1930 i 1931. W roku 1930 udzielono pożyczek na ogólną sumę 80 087 zł 68 gr, w r. 1931 suma ta podniosła się do 116 204 zł 94 gr.

Obrót sekretarjatu wyniósł w r. 1930 — 12 118 zł 42 gr, w r. 1931 — 16 887 zł 18 gr. Powiększył się również obrót Wydz. Domów z sumy 51 252 zł 10 gr w 1930 do 58 016 zł 90 gr w r. 1931. Ponadto na czytelnicy wydano w r. ub. 1 670 zł.

Jeśli zważymy, że budżet Bratniej Pomocy jest całkowicie samowystarczalny, że Bratnia Pomoc nie korzysta z żadnych prawie subwencji i zapomóg ze strony czy to samorządów, czy też instytucji państwowych, to istotnie rozwój Bratniej Pomocy Stud. U. P. należy uważać za imponujący. — Otworzone w bież. miesiącu herbaciarnia II w Coll. Chemicum przy ul. Grunwaldzkiej oraz świetnie urządzone śniadalnia w nowo wybudowanej wspaniałej sali w Nowym Domu Akademickim przy ul. Wały Leszczyńskiego 6 — są rzeczywiste dowodem wielkiej inicjatywy, twórczego rozmachu i wyciążonej pracy obecnego Zarządu Bratniej Pomocy S. U. P. Nowe te placówki, powiększając dochody Bratniej Pomocy, pozwolą w przyszłości na dalsze rozszerzenie akcji samopomocowej, tak koniecznej i pożytecznej w okresie coraz silniej odczuwanego przez rzeszę akademickie kryzysu.

Akademicy na froncie akcji charytatywnej

Pogłębiający się z dnia na dzień kryzys gospodarczy dotkliwie daje się odczuć szerokim rzeszom zubożającego społeczeństwa, w pierwszym rzędzie masom bezrobotnych. Dziś coraz bardziej powszechnym staje się zrozumienie tej prawdy, że tylko celowa, wytrwała, rozumna i konsekwentna akcja całego społeczeństwa może zażegnać katastrofę, jaka nam w tej dziedzinie grozi. Zrozumienie tej prawdy przeniknęło i do społeczeństwa akademickiego, które — aczkolwiek same w głównej swej masie boryka się z trudnościami natury materialnej — nie waha się jednak dla ulżenia doli dotkniętych nędzą dać z siebie wszystko to, na co ją stać. Poniżej podajemy treść odezwy Akademickiego Komitetu Pomocy Biednym do ogółu młodzieży akademickiej naszego środowiska: „Całe społeczeństwo, w dobre zrozumianym własnym interesie, staje do walki z nędzą wśród bezrobotnych. W ofiarnych szeregach nie może zabraknąć nas, akademików.

Koleżanki i Koledzy! Nie potrzeba nam udawać konieczności pracy, ani tego, że konieczne jest wzmocnienie akcji charytatywnej, że konieczne są ofiary stałe, systematyczne, że potrzeba w tym względzie uświadomienia całego społeczeństwa.

Do pracy potrzeba ludzi pełnych zapału i poświęcenia. Zapal i poświęcenie możemy dać my, akademicy. Musimy stanąć razem do wspólnej pracy, której celem jest zwyciężenie przeszkody, jaka zagraża społeczeństwu naszemu drogę do dalszego postępu. Nie wolno nam przechodzić obok wielkiego problemu bezrobocia obojętnie. Od rozwiązania tej kwestji, od przewyciężenia kryzysu zależy przyszłość, a my jesteśmy ludźmi jutra. Sami musimy przyłożyć rękę do jego budowy.

Formę pracy każdy znajdzie — potrzeba tylko dobrej woli i zaangażowania współpracy. Nie wątpimy, że wszystkie koleżanki i wszyscy koledzy przyłączą się do pracy, jaką prowadzi sekcja charytatywna przy Ak. Sodalijach Marjańskich, przy Ak. Kole Harcerskim, przy którym istnieje sekcja społeczna Przyjacielskiego

Związku Studentek „Ogniwo”. Koleżanki-akademicki tych organizacji stworzyły „Strażnicę”, opiekującą się dziewczętami pozaszkolnymi ze „Smutnego Miasteczka”, dzieląc swoją organizację na kilka działów: oświatowo-wychowawczy, dział pracy warsztatowej, dział rozrywek i dział zajęć gospodarczych S. K. M. A. „Juventus Christiana” opiekuje się czterema rodzinami, odwiedzając je cotygodniowo, niosąc pomoc w miarę możliwości.

Z inicjatywy S. K. M. A. „Juventus Christiana” został utworzony dnia 7 grudnia z wyborów pełnomocnych przedstawicieli 20 przeszło organizacji akademickich Akademicki Komitet Pomocy Biednym, którego przewodnictwem powierzono delegatowi S. K. M. A. „Juventus Christiana”.

Komitet otrzymał już „licet” Jego Magnificencji Rektora U. P.

Praca jego pójdzie w kierunku uświadamiania ogółu społeczeństwa akademickiego o akcji charytatywnej, a dalej A. K. P. B. zcentralizuje akcję charytatywną akademików, nieść będzie bezrobotnym pomoc oświatową i materialną.

Komitet powstał i będzie działał w porozumieniu z Centralą P. O. „Caritas”.

Koleżanki i Koledzy! Wzywamy was do wspólnej pracy.

Akademicki Komitet Pomocy Biednym. Redakcja „Życia Młodzieży Akademickiej” pokłada nadzieję, że chętnych — zarówno organizacyj jak i poszczególnych koleżanek i kolegów — do pomocy w tej akcji nie zabraknie, a Komitetowi w jego poczynaniach życzy jak najpomyślniejszych wyników.

Z Młodzieży Wszepolskiej

— Z organizacji Kongresu Młodzieży Wszepolskiej. Generalnym komisarzem Kongresu M. W. został mianowany kol. Janusz Miłaszewski z Warszawy, miejscowym komisarzem wyznaczony został kol. Stanisław Czapiewski z Poznania. Redaktorem pamiątkowej księgi jubileuszowej M. W. został kol. J. M. Kahl z Warszawy.

— Zjazd Wydziału Wykonawczego Rady Naczelnej Młodzieży Wszepolskiej odbył się dnia 6 stycznia b. r. w Warszawie. Poznań na zjeździe reprezentował kol. Jan Szyszczynski, prezes koła poznańskiego M. W. Zjazd w szczególności zajmował się sprawą jubileuszowego kongresu z okazji 10-lecia Młodzieży Wszepolskiej, który odbędzie się w dniach 20, 21 i 22 marca b. r. w Poznaniu.

— Zebranie sekcji kandydatów Młod. Wszepolskiej (łącznie z Grupą Akademicką O. W. P.) odbyło się w dn. 20 stycznia b. r. w lokalu M. W. przy ul. św. Marcina 65, I p. Zebranie zagał kierownik sekcji, kol. St. Czapiewski, poprowadzając wstępnie uwagami zasadniczy referat, który wygłosił docent Uniw. Pozn. dr. Karol Stojanowski n. t. „Zagadnienia polityki narodowościowej”. Wspaniale i wszechstronnie ujęty temat wywołał żywe zainteresowanie wszystkich słuchaczy. Wiadomości i komunikaty organizacyjne zakończyły zebranie.

Z organizacji akademickich

— Prezydium Ogólnopolskiego Związku Akademickich Kół Naukowych, wybrane na ostatnim zjeździe O. Z. A. K. N. w Krakowie, ukonstytuowało się następująco: prezes — kol. Stanisław Przeglasiński, wiceprezesi — kol. kol. Karol Brzoska, Edward Sochaczewski i inż. Zygmunt Sławiński, sekretarz — kol. Julian Brześciński, skarbnik — kol. Bartłomiej Gałazowski, oraz kierownicy referatów: poradnictwa zawodowego — kol. Witold Kruk, organizacji studjów — kol. inż. Z. Sławiński, informacji o studjach — kol. Janusz Jolowiecki, statystycznego — kol. Wiktor Paszuk, naukowej organizacji — kol. E. Sochaczewski, Pozostałe referaty są narazie nieobsadzone. Prezydium O. Z. A. K. N. posiada swoją siedzibę w Warszawie przy ul. Akademickiej 5, I p.

— II Zjazd Kół Ekonomicznych i Handlowych. W dniach 5 i 6 stycznia r. b. odbył się w Warszawie II ogólnopolski Zjazd Kół ekonomicznych i handlowych, zwolany przez zarząd Wydziału tych Kół przy Ogólnopolskim Związku Akademickich Kół Naukowych.

Zjazd otworzył przewodniczący wydziału Kół ekonomicznych i handlowych kol. Andrzej Jeziorański. Po przemówieniach powitalnych przewodniczącym zjazdu wybrano przez akklamację kol. Kar. Brzoskę, wicepr. O. Z. A. K. N., do prez. zaś kol. kol. Dominikowskiego z Poznania i Pfeiffra z Warszawy. Obszerne sprawozdanie z działalności ustępującego zarządu wygłosił przewodniczący wydziału. Zarząd w swojej pracy przeprowadził szereg pozytywnych poczyniń w kierunku realizacji swego programu, tak w dziedzinie reorganizacji studjów handlowych (akcja prasowa, wydawnicza, memorjałowa, kontakt ze sferami gospodarczymi), jak i w dziedzinie współpracy naukowej kół (instrukcje, wskazówki, organizacja seminariów samokształcenia gospodarczego, organizacja konkursów naukowych itd. itd.), poza tem zaś zorganizował wycieczkę naukową wydziału do Francji i Anglii. W zakresie działalności naukowej utrzymywany był stały kontakt z kołami, należącymi do innych wydziałów, a reprezentującymi zainteresowania gospodarcze; współpraca tych kół z wydziałem przeprowadzana była na terenie utworzonej przy zarządzie Rady naukowej wydziału.

Po sprawozdaniu z działalności zarządu inż. Jan Arlitewicz przedstawił sprawozdanie komisji rewizyjnej. W wyniku ożywionej dyskusji nad sprawozdaniami, zjazd uchwalił udzielić usteniowemu zarządowi wydziału z kol. kol. Jeziorańskim i Sławińskim na czele, absolutorjum oraz podziękowanie za owocną pracę.

Przewodniczącym wydziału na nową kadencję wybrano kol. Franciszka Zyndę, do zarządu zaś poza tem kol. Grotta, Hertz, Sławińskiego, Panoflińskiego, Dominikowskiego, Perfeka; do komisji rewizyjnej wybrano kol. kol.: Pfeiffra, Sroczyńskiego i Busza.

W drugim dniu obrad kol. Andrzej Jeziorański wygłosił referat p. t. „Organizacja wższvch studjów handlowych a życie gospodarcze”, który wywołał duże zainteresowanie i ożywiona dyskusja; w jej wyniku uchwalono szereg rezolucyj o charakterze programowym.

W dalszym ciągu zjazd przedyskutował i uchwalił program prac nowego zarządu, przy realizacji którego postanowiono położyć główny nacisk na sprawę organizacji studjów oraz biura łączności gospodarczej, załozonego przez usteniowiac zarząd.

— Walne Zebranie Stud. Politechniki Lwowskiej odbyło się dn. 18 grudnia ub. r. Zebranie otworzył prezes T-wa, podając na wstępie rys historyczny organizacji ze względu na 70-lecie Bratniej Pomocy i uczcił pamięć założycieli Towarzystwa Po uchwaleniu wniosków w sprawie Sądu Honorowego dokonano wyboru nowych władz Bratniaka: prezesem został wybrany ponownie kol. Stefan Szybalski. W ostatnim punkcie uchwalono wniosek następującej treści: „Walne Zebranie stwierdza, że autonomia polskich wyższych uczelni jest głównym fundamentem rozwoju kultury i nauki naszego narodu, i że wszelkie zakusy, maćce na celu zniesienie lub ograniczenie autonomji, napotka-

ją na zdecydowany sprzeciw jednolitej opinji młodzieży Politechniki.”

— Walne Zebranie Bratniej Pomocy Politechniki Gdańskiej odbyło się w środę dnia 16. 12. 1931 r. w obecności przedstawiciela Rządu, p. radcy Bratkowskiego i około 200 członków zrzeszenia. W toku rozpraw nad najważniejszym punktem porządku dziennego czyli nad zmianą §§ 5 i 12 Statutu Bratniej Pomocy, proponowaną przez Zarząd B. P. (§ 5 brzmi: „Zrzeszenie uznaje Z. N. P. M. A. jako ogólnopolski, współpracuje z jego władzami w granicach niniejszego statutu”; § 12 brzmi: „Każdy członek Bratniej Pomocy jest jednocześnie członkiem Z. N. P. M. A.”) Walne Zebranie uchwaliło co następuje: Walne Zebranie stojąc na stanowisku, iż proponowane zmiany §§ 5 i 12 Statutu Br. Pom. wkraczają w dziedzinę, w której ogół kolegów członków Zrzeszenia nie jest dostatecznie poinformowany, uchwala odłożenie rozpatrzenia odnośnych zmian Statutu Br. Pom. do następnego Zwyczajnego Walnego Zebrania, na które zaprosi przedstawicieli Związku Narodowego P. M. A. Dalej Walne Zebranie powołuje nadzwyczajną Komisję złożoną z 5 członków celem rozważenia tej sprawy i postawienia w myśl uznania odpowiedniego wniosku na Walnem Zebraniu. W dalszym ciągu obrad Walne Zebranie uchwala dezyderat do Rządu Rzeczypospolitej, treści następującej: „W związku ze zbliżającym się terminem rewizji umowy polsko-gdańskiej Walne Zebranie Z. S. P. P. G. w dniu 16. 12. 1931 r. stwierdza, iż dotychczasowa umowa nie zabezpieczała wystarczająco polskich interesów w Gdańsku, powodując na niektórych odcinkach kurczenie się polskiego stanu posiadania. Zwracamy się z gorącą prośbą do Rządu N. Rzeczypospolitej Polskiej, aby: 1. umowa polsko-gdańska zapewniała pełną lojalność władz W. M. Gdańska; 2. swobodny rozwój elementu polskiego na terenie Gdańska; 3. planowy rozwój polsko-gdańskich stosunków gospodarczych; 4. gwarancje dające możność łatwego odzyskania straconych placówek wskutek wadliwości dotychczasowej umowy; 5. konieczność unormowania niesłychanych stosunków pod względem uposażenia obywateli polskich na Politechnice Gdańskiej przez a) pełne i faktyczne równouprawnienie studenta obywatela polskiego z obywatelem gdańskim jak i ich organizacji; b) pełne równouprawnienie w administracji uczelnianej języka polskiego z niemieckim; c) wprowadzenie do Senatu Uczelni stałego delegata Min. W. R. i O. P. występującego w roli kuratora polskich organizacji akademickich oraz ogółu studjującej polskiej młodzieży akademickiej.”

Dezyderat powyższy uchwalono przez akklamację.

Po sprawozdaniach Zarządu i Komisji Rewizyjnej udzielono również przez akklamację obecnemu Zarządowi, składającemu się z narodowców, uznanie i podziękowanie za dotychczasową owocną pracę.

— Rozwój Akademickiego Koła P. M. S. w Warszawie. Jedyna akademicka organizacja oświatowa — Akademickie Koło Polskiej Macierzy Szkolnej — teżeż dnia na dzień. Obecnie liczba członków wynosi 250, którzy pracują intensywnie w sześciu sekcjach: prelegencyjnej, świetlicowej, emigracyjnej, teatralnej, bibliotecznej i propagandowej. Najważniejszą sekcją Koła jest sekcja prelegencyjna, której wykłady odbywają się w 22 placówkach. Ostatnio urzędowo w Uniwersytecie Warszawskim trzytygodniowy kurs pracy społecznej, na który regularnie uczęszczało 600 osób. W bieżącym roku odbywać się będą posiedzenia seminarjalne, jako kontynuacja kursu. W czasie świąt odbyła się wycieczka do Zakopanego. Otwarcie własnej świetlicy, zorganizowanie sekcji douczania dzieci bezrobotnych, urządzanie dochodowej „Czarnej kawy”, zorganizowanie kursów tańca dla akademików — oto najbliższy program pracy Akad. Koła P. M. S. na czele którego stoi kol. mg. Stemler Franciszek

Z Wydawnictw

„Akademik Polski” R. VI. Nr. 1. 1 stycznia 1932 r.

Redakcja zapowiada przekształcenie tego czasopisma z miesięcznika na dwutygodnik. Obecny numer wyszedł już jako nr. 1 dwutygodnika. W artykule Wojciecha Wasilutynskiego p. t. „Z najważniejszych zagadnień” przedstawiony jest program walki z złośliwym. Stefan Rogala w artykule „Tylko fakty” przedstawił rezonans wypadków antyżydowskich w prasie. Stefan Niebudek w artykule p. t. „U kolebki ruchu wszechpolskiego” podał na marginesie książki s. p. Zdzisława Debickiego „Iskry w popiołach” kilka wiadomości o czasach lwowskich R. Dmowskiego (1895—99). M. Sucheni w artykule „Z powodu artykułu kol. Iwanickiej” zajmuje się kwestją równouprawnienia kobiet. W dodatku literackim M. Sendlikowski kreśli uwagi w artykule „Znaki na ziemi” na marginesie twórczości literackiej Kazimierza Wybranowskiego („W polowie drogi” i „Dzieciństwo”) Bogata kronika i kilka drobniejszych artykułów zamyka numer.

Wielkopolski Związek Kół Spiewaczych

Zarząd Główny Wielkopolskiego Związku Kół Spiewaczych uchwalił następującą zmianę w Regulaminie zawodów na rok 1932.

Zawody kategorii I odbywać się będą raz na trzy lata i to wszystkich kół z całego Związku w tej kategorii występujących, w Poznaniu, lub innej miejscowości przez Walne Zebranie Delegatów obranej. W roku bieżącym stają do zawodów tylko te chóry pierwszej kategorii, które na zeszłych zawodach zdobyły w drugiej kategorii prawo (25 punktów) do pierwszej kategorii, a chcą z niego korzystać. Kola takie stawać będą w tym roku na zawodach okręgowych swoich okręgów, a dopiero w razie utrzymania się w pierwszej kategorii, t. j. zdobycia najmniej 25 p. nabędą prawo do stawiania na wyżej wymienionych zawodach pierwszej kategorii całego Związku. Dla tych kół pierwszej kategorii wyznaczył Zarząd Główny dla chórów mieszanych trzy pieśni kurpiowskie Szymanowskiego i to: 1) „Hej wółki moje“, 2) „A chłoz tam puka“, 3) „Wyrzundaj się dziwce moje“, a dla chórów męskich „Święty ogień“ Nowowiejskiego.

Zwraca się uwagę, że chóry mieszane obowiązują wszystkie trzy pieśni. Natomiast wykonanie utworu dowolnego nie jest w tym roku konieczne i nie podlega ocenie sądu. Dla kategorii drugiej wyznaczono już poprzednio ogłoszone następujące utwory: Chóry mieszane: St. Kazuro: „Luberozy“; Chóry męskie: H. Opieński: „Pieśń myśliwska“ i „Zaszumił las“; Dla kategorii trzeciej: Chóry mieszane: H. Opieński: „Gdzie mi się podziały“ i „Szia Kasienka“; Chóry męskie: St. Moniuszki: „Kum i kuma“, i „Krakowiak“; P. Maszyński: „Starozłackie oświadczyły“.

Każdą kategorię i rodzaj chórów obowiązują wszystkie odnośne utwory, a więc jeden, dwa, lub trzy; natomiast utwór dowolny nie obowiązuje. Prawo stawiania w drugiej kategorii mają te kola, które na zawodach w zeszłym roku zdobyły w drugiej kategorii najmniej 18 punktów, lub w trzeciej kategorii najmniej 25 punktów Kola, które w drugiej kategorii spartły niżej 18 punktów, stawać muszą do zawodów w trzeciej kategorii.

Kola, które zalegają ze składkami, lub nie zapłacą składek za rok 1932, nie będą do zawodów dopuszczone. Materiał nutowy do poszczególnych utworów, nabyć można jedynie w biurze Wielkopolskiego Związku Kół Spiewaczych.

Nowe odznaki związkowe można nabyć w cenie 1,30 zł za sztukę. Za dyplom z zeszłorocznych zawodów płaci każde kolo 250 zł.

St. Kwasnik,
gen. sekretarz.

Zapisz się na członka wspierającego
T. C. L., roczna składka 12 zł,
kwartalna 3 zł.

Walne zebrania

Cech Damskich Fryzjerów w Poznaniu, odbył swe roczne walne zebranie. Z przedłożonych sprawozdań wynikało, że cech czyni owocne wysiłki aby zawód podnieść do najwyższego poziomu, tworząc odpowiednie wykształcenie fachowe swych uczniów i pomocników. Prezesem ponownie wybrany został cechmistrz p. Nikodem Muszyński, sekr. p. Leon Tuszyński, skarbnikiem p. Józef Gołabek. Członka p. Gizego wybrano do komisji pośrednictwa pracy, którego biura mieszczą się w Hurtowni dla Fryzjerów przy ul. św. Marcina. Poza tem dokonano wyboru do różnych komisji. Następnie o historii i znaczeniu cechu mówił członek honorowy p. Stępczyński, poczem bardzo żywo omawiano kwestję szkolnictwa zawodowego Cechu subsyduje 4 członków biorących udział w kursach szkoły uzupełniającej sumą 100 zł. Podkreślić wypada, że w roku sprawozdawczym przystąpiło do cechu 21 członków. (2)

Tow. Przem. „Jedność“. Tow. Przemysłowe „Jedność” pod wezw. św. Antoniego w Poznaniu odbyło w lokalu p. Ograbowicza swe roczne walne zebranie, które zagal p. B. Lechna. Dalsze przewodnictwo obrad oddano w ręce p. Ign. Jaśniaka — który na sekretarza powołał p. A. Blaszczyka, a na radnych p. Szczepańskiego i F. Mikołajczaka. Ze względu na 25 lecie członkostwa p. Stefana Kuźniarskiego zamianowano go członkiem honorowym. Poszczególne członkowie zarządu przekładali kolejno referaty sprawozdawcze. Zarząd wybrano przez aklamację w tym samym składzie pp.: prezes Lechna, wiceprez St. Wojciechowski, sekretarz H. Gill, zast. sekr. M. Szczepański, skarbnik W. Elbanowski, bibliotekarz a równocześnie kursor p. J. Urbański, zast. bilb. Szarzyński, radni pp. M. Ograbowicz i J. Sobieralski, arbiter p. T. Sychala, delegat do Związku p. A. Minicki, komisja rewizyjna pp. J. Cieślak i A. Szczepański. Do pocztu sztandarowego weszli pp.: Józef Szczepański i Stanisław Szczepański, E. Kowalski i P. Pawłowski.

Ze względów oszczędnościowych obniżono na wniosek zarządu poszczególne normy płatności i przedłożony przez skarbnika budżet na rok 1932 po krótkiej dyskusji przyjęto w sumie 1375 zł.

Tow. Przemysłowców w Gąsawie. W niedzielę, 24 bm odbyło się w lokalu p. Kowalika roczne walne zebranie Tow. Przemysłowców. Zagajając zebranie, prezes p. Karge scharakteryzował w krótkich słowach działalność Tow. w roku ubiegłym, podkreślając, że mimo panującego kryzysu Tow. rozwija się i spełnia swe obowiązki.

Przewodniczącym walnego zebrania wybrano p. Dreasa, do pobra powołano p. Priebego. Przed przystąpieniem do porządku obrad, uczczone przez powstanie z miejsc śmierci członka sp. Kaź Spornego. Po przeczytaniu protokołu z ostatniego walnego zebrania przystąpiono do załatwienia sprawozdań zarządu. Zebrań odbyło w roku ub. 4 miesięczne, 1 walne i 1 zarządu. W kasie jest gotówki 121,00 zł, biblioteka zaopatrzona jest w 189 książek.

Następnie przystąpiono do wyboru zarządu. Wybory nie wprowadziły większych zmian. W skład zarządu weszli pp.: Karge — prezes, Tyblewski — wiceprezes, Springer — sekretarz, Plaskaty — zast. sekretarza, Lisiecki — skarbnik, Sment — bibliotekarz, Prieb — zast. bibliotekarza, komisja rewizyjna pp. Szczeciński i Wrzesiński.

W wolnych wnioskach zabrał głos prezes p. Karge, referując o założeniu kasy pośmiertnej; sprawę tę odłożono do następnego zebrania. Pan Sment wysunął wniosek o obniżenie składek członkow-

skich. W dyskusji nad sprawozdaniami zabrał głos pp. Tyblewski, Krygier, Wrzesiński, Lisiecki i inni. Wyjaśnili udzielił przewodniczący p. Dreasa i prezes p. Karge. Nastąpiła pogadanka towarzyska i regulowanie składek. Po wyczerpaniu porządku obrad przewodniczący p. Dreasa solwował zebranie hasłem „Przemysłowi cześć.“ (eg.)

SFORT

Lekka atletyka

Zawody „Warty“ w hall „Ośrodku“, w niedzielę przewidują następujący program: bieg 40 m (przed międzyniefinal), bieg 500 i 2000 m, bieg 45 m przez płotki / rzedbiegi i final; skoki — w wyż. w dal i o tyczce; pchnięcie kulą dowolną i oburęcz. Prawdziwą atrakcją zawodów będzie po raz pierwszy w Poznaniu rozgrywana sztafeta wadłowa 10x40 m do której staną drużyny wszystkich czynnych oddziałów „Warty“, z graczami ligowymi na czele. Sztafeta ta zgrupowała do siedmiu drużyn, czyli do 70 zawodników. Na zakończenie odbędą się jeszcze mecze koszykówki pań i panów. Początek zawodów o godz. 15. Wejście z ulicy Marcelesińskiej.

Pięściarstwo

Skład drużyn „Gedenji“ i „HCP“, walczących w dniu 31 bm t. j. w niedzielę, w sali kina Metropolis, o godz. 12 jest następujący: (na pierwszym miejscu podajemy gości, od wagi papierowej do półciężkiej): Wyszecki i Dubisz, Jaskólkowski i Misiorny, Bianga i Stępnik, Hirsch i Strugiński, Bvkowski i Wojewoda I, Antowski i Witczak, Hancke i Szlapka, Meller i Hoffmann.

Na mecz z Pomorzem w niedzielę w Grudziądzu Poznań wstąpi prawdopodobnie w poniższym składzie (od wagi muszej): Romański, Polus, Forlański, Sipiński (lub Pierard), Misiurewicz, Holasz (Arski) jeszcze nie wykurował sobie ręki po nadwyrężeniu jej na meczu z Warszawą, Zieliński i Krenz.

Pływanie

Zjazd delegatów Polskiego Zw. Pływ., który ze względu na szereg kar i grzywien nałożonych na wszystkie większe kluby, zapowiadał się dość burzliwie, odbył się w b. harmonijnej atmosferze, dzięki kilku ustępstwom PZP co do składu nowego zarządu do którego weszło m. in. 6 członków „AZS“ oraz 2 członków klubów poznańskich (inż. Perzyna — „Unia“ i Dan — „Astra“). Zjazd prowadzony przez inż. Fächera przysłał bez większej dyskusji sprawozdanie ustępującego zarządu i przez aklamację udzielił mu absolutorjum. Przy wyborach przesłała jedyna lista, wystawiona przez ustępujący zarząd, a uzgodniona z delegatami klubów. Z dotychczasowych władz weszli wszyscy prezesi sekretarz oraz kapitan, z ławników kpt. Schubert i Perzyna. Z wniosków klubów i PZP nie uchwalono zasadniczo żadnego, odsyłając je do komisji regulaminowej do której weszli wiceprezes Semadeni i sekr. Andrzejewski. Położono też komisji by jako jeden z pierwszych ustępów opracowała nowy system rozgrywek mistrzostw piłki wodnej, przyczem wszystkie zainteresowane kluby opowiedziały się za ligą do której weszliby finaliści ostatnich mistrzostw Polski, a więc: „Makkabi“, „AZS“ — Warszawa, „Cracovia“ „Unia“ oraz dodatkowo jedna z drużyn śląskich. Rozgrywki odbywałyby się systemem punktowym, każdy z każdym po dwa razy. Jako miejsce następnego zjazdu wybrano ze względu na 10 lecie PZP — Warszawę, przyczem drugą kandydaturą bwił Katowice. Najważniejszym punktem omawianym pod wolnymi wnioskami był

KRONIKA TOWARZYSKA

Towarzystwo Śpiewu „HALRA“ Poznań. Zejście urzędza w dniu 30 stycznia r. b. **Zabawę karnawałową** w sali p. Jaszyska przy ul. Kraszewskiego 16, na którą wszystkich jaknajprzejmiej zaprasza zw 13 042/3 Zarząd.

Reduta Polskiego Czerwonego Krzyża dnia 6 lutego w Belwederze — to koniec kryzysu. Zaproszenia wydaje się począwszy od dnia 28. b. m., w sali Czerwonego Krzyża plac Wolności 14a (obok Hungarji) od godz. 11—13 i od 18—20 oraz w biurze P. C. K. Waiy Zygmunta Augusta 2, I. p., m. 5 (tel 41-09) od godz. 13—15, zw 13 045

Przypominamy, że już w czwartek odbędzie się oczekiwany przez szerokie sfery naszego miasta **wieczór karnawałowy Polonistów i Historyków U. P.** w Belwederze o godz. 21. Komitet dołożył wszelkich starań, aby wieczór ten został niezawodnie i przyjemnie. zw 13 041

projekt PZP wydawania tygodnika pływackiego w formie biuletynu. Zjazd poparł inicjatywę związku i polecił opracowanie kosztów i warunków.

Przed olimpiadą

Horoskopy olimpiady zimowej w Lake Placid przedstawiają się bardzo niewesoło, zdżw pokrywa śnieżna prawie że zupełnie znikła z powodu odwilży. Lake Placid i okolica ma zaledwie 1 cm śniegu, a spodziewana jest dalsza odwilż. To też kierownicy licznej drużyny narciarskiej państw skandynawskich zwrócili się do komitetu organizacyjnego z energicznym żądaniem przeniesienia zawodów narciarskich i łyżwiarskich (zwłaszcza konkurencji szybkości) Przewiduje się zatem dla zawodów narciarskich które rozpoczynają się 10 lutego inną miejscowość, jeszcze ostatecznie nie ustalona.

Życie organizacyjne

Roczne walne zebranie K. S. „Warta“ odbędzie się 4 lutego o godz. 19 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Ratajczaka. Zarząd prosi o liczny udział, przyczem zaznacza, że prawo głosu maia na zebraniu członkowie posiadający legitymację na rok 1931.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Na czacie...

Mimo kryzysu a może właśnie z jego powodu zadowolenie u przeczornych pań domu wywołują imprezy Białych Tygodni w Poznaniu. Gdyż wiadomo, że w tym okresie istnieje okazja bardzo korzystnego zakupu na zapotrzebowania domowe Firmy **F. Kaźmierski, Stary Rynek 33 39**, jest w tym roku jedną z pierwszych, która rozpoczęła „Białą Okres“. I to od **poniedziałku, 25. b. m.** począwszy Stalej Klienteli już zawsze znany ogromny wybór pierwszorzędných gatunków płócien firmy Kaźmierski został jeszcze odpowiednio uzupełniony. Widzimy tam jak najbogatszy asortyment towarów z fabryk pierwszorzędných o sławie światowej. Jeśli jeszcze uwzględnić, że firma na wszystkie inne towary, nieobjęte „Białym Tygodniem“, udziela również 10% rabatu, to mamy wyjaśnioną tajemnicę wielkiego powodzenia, jaką się wspomniana impreza w tym składzie cieszy. Pw 10 448-445

Marychna Wiczyńska

absolwentka Uczelni im. Dąbrowki

nasza najdroższa, ukończona, nigdy niezapomniana córeczka, siostrzyczka, bratanica i kuzynka zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami świętymi, w 20 wiosnie życia. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 29 b. m. o godzinie 3,30 z kaplicy św. Józefa. Msza św. za duszę Drogiej Zmarłej odbędzie się w dniu 29 b. m., o godzinie 9 rano, w kościele Bożego Ciała.

W nieutulonym smutku pograżeni

Poznań, Wały Król. Jadwigi 2a.

rodzice, siostrzyczka z braciszkiem.

Dnia 25 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Michał Rakowski

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 28. 1. 1932 r., o godz. 3.30 po pol. z domu żaloby, ul. Dąbrowskiego 70 na cmentarz Jeżycki.

Tow. Pielgrzym pod wezw. Matki Boskiej w Poznaniu, zw 13 044

Dnia 24 stycznia 1932 r. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Michał Wittig

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 28 b. m., o godz. 15,30 z Zakładu św. Józefa, zw 13 047/8

O liczny udział członków w pogrzebie prosi Towarzystwo Młodych Przemysłowców w Poznaniu

Wypadek 281.

W poniedziałek, dnia 25 stycznia 1932 r., o godzinie 19.30 zmarła w Poznaniu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, ś. p.

Paulina Kielecka

żona inżyniera miejskiego m. Żyrardowa

przeżywszy lat 46. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, o godz. 14,45 z kaplicy cmentarnej na cmentarzu parafjalny Bożego Ciała. Nabożeństwo żałobne nazajutrz w kościele parafjalnym.

Pograżeni w nieutulonym żalu
mąż, córka, siostry, szwagrowie
i rodzina.

zw 13 051

Podziękowanie.

Z powodu przedwczesnego zgonu mej najdroższej Żony i najlepszej Matki, ś. p.

Karoliny z Ko hów Wilczkowej

odebrałem tyle wyrazów współczucia, iż nie mogąc podziękować wszystkim z osobna zasylam na tej drodze nasze serdeczne „Bóg zapłać“.

Pw 10 460-4,68 Mgr. Antoni Wilczek z synami, synowymi, wnuczętami i rodziną

Duchowieństwu, Dyrektorowi szkoły, Nauczycielowi klasy, Kolegom, Krewnym, Znajomym i tym wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę i współczucie mojemu najdroższemu i nigdy niezapomnianemu synkowi, ś. p.

Wiesiowi Wandeltowi

składam na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

Matka.

zw 13 053

Dnia 25 stycznia 1932 r., o godz. 9 rano zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój ukochany mąż, nasz wzorowy, kochany ojciec, brat, teść i dziadek, ś. p.

Antoni Nagengast

emerytowany urzędnik kolejowy

przeżywszy lat 77. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 28. b. m., o godz. 3 po poł. z kostnicy cmentarza jeżyckiego. Msza św. w piątek, o godz. 7 w kościele św. Małgorzaty na Śródcie.

W żalu pograżeni

Kolonja. Guben, Hamburg. Kruszewica, Poznań. **żona i rodzina.**

Zakład Pogrzebowy Ceremonjalny Towarowa 25 Tel 3180 zw 13054

We wtorek, dnia 26 stycznia 1932 r., o godz. 11,15 zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza córka, siostra, bratanica, siostrzenica, wnuczka, szwagierka i ciocia, ś. p.

Benigna Mayówna

przeżywszy lat 25. W smutku pograżeni rodzice z rodzeństwem i rodziną.

Poznań, ul. Grunwaldzka 15, I. p.

Pogrzeb odbędzie się z domu żaloby w piątek, dnia 29. b. m., o godz. 15-tej na cmentarz Jeżycki. nw 8236

Skład żelaza

dobrze zaprowadzony w większym mieście prowincjonalnym, sprzedaje się korzystnie z powodów rodzinnych. Oferty pod zw 1314 do Kurjera Poznańskiego.

MIESZKANIE

7 pokojowe, komfortowe, jasne i słoneczne przy ul. Słowackiego wprost od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia telef. 7739 lub Kurjer Poznański pod zw 13038

Dla fabrykacji czekolady

1 bliźniak do bicia piany, 1 prasę do masta kakaowego, 1 stół chłodniczy 1 stół podgrzewany, 500 kwadratów i około 2000 form czekoladowych gwiazdkowych i wielkanocnych sprzedaje lub zamieni na inne maszyny lub formy.

Fabryka czekolady „LIGA“
Bydgoszcz. zw 13017

Przedstawiciela

poważnego z gwarancją poszukuje bardzo znana fabryka wódek i win. Rejon miejscowy rentowny. Oferty Kurjer Poznański pod zw 12932

Kupię dom

w najlepszym położeniu, okazynie za gotówkę. Zgłoszenia faktycznie korzystnych większych obiektów do Kurjera Poznańskiego pod zw 13018

Zapraszam na zebranie wierzycieli

małżonków Państwa Franciszka Teodozji Gruszkiewiczów

które odbędzie się dnia 29 b. m. punktualnie o godzinie 7-mej wieczorem w kancelarii Adwokatów Dr. Gidyńskiego i Mecenasów Hejmowskiego, ul. Pocztowa 21, celem wspólnej obrony interesu.

Pw 10 454 4.57

Wierzyciel.

Losowanie 8%-owych Listów Zastawnych Zachodniopolskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Poznaniu odbędzie się we wtorek, dnia 1 marca 1932 r., o godz. 3-ciej po południu, w lokalu Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 8. nw 8227

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Chładowie, powiat Gniezno i w chwili uczynienia wzniesienia o przetargu zapisana w księdze gruntowej Chładowo tom III, karta 37 na imię **Rernharda Schrödera** i tegoż żony **Klary** z domu **Kordowska** w Chładowie zostanie w drodze egzekucji dnia 15 marca 1932 r., o godz. 10 przed poł. wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój 7. Nieruchomość wyżej wymieniona obejmuje zabudowane podwórze z ogrodem, rolę, łąkę obszaru 16,35,84 ha. Czysty dochód gruntowy wynosi 20,54 tal., a wartość użytkowa budynków 45 mk. rocznie. Wspomniana nieruchomość jest zapisana pod nr. 28 matrykuły a pod nr. 8 ks. podatku budynkowego i jest osadą rentową nr. 22. Wyciągi z matrykuły oraz treść karty gruntowej mogą być w tut. sekretarjacie przejrzane. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 26 sierpnia 1930 r. Witkowsko, dnia 25 stycznia 1932 r. **Sąd Grodzki.** nw 8196

OGŁOSZENIE. W sprawie upadłościowej nad majątkiem **Edmunda Graffstela** w Głazewie, zwołuje się walne zgromadzenie wierzycieli w niżej podpisanym Sądzie, pokój 6, na dzień 19 lutego 1932 r., godz. 12 w południe. Na porządku obrad będzie kwestja, czy gospodarstwo rolne upadłego dłużnika ma być dalej prowadzone i w jaki sposób, czy też zawiadować ma się rzec posadadania nieruchomości na rzecz zapisanego właściciela tejże. Międzychość, dnia 23 stycznia 1932 r. **Sąd Grodzki.** nw 8195

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy millimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1311 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE
Kasę National gazikową sprzedam. Skład lamp. ul. Dąbrowskiego 2. zw 21 879
Dom 2 pokoje kuchnia stajnia i plac do budowy przy ulicy na sprzedaż. Sielska 14. zw 21 736
Dworek w uroczym 4 morgowym ogrodzie. 15 ubikacji w dużej wsi przy mieście połączone. 10.000 mieszkańców. kościół, szkoła, dworzec w miejscu, elektryczność. Nadaje się dla lekarza emeryt. itp. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 21 974
Okazja sypialnie debowo fornierowana. nowa tania sprzedam. Grobla 30 II. lewo. zw 22 024
Autobus na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zw 22 020
Gospodarstwo prywatne. 62 morgi buraczanej ziemi, zabudowania, żywym i martwym inwentarzem, trzy minuty od dworca sprzedam. Cena podług umowy. Oferty Kurjer Poznański zw 21 900
Szopy Tama Garbarska, naprzeciw Rzeźni, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zw 21 931
Parcele od 50 gr dowódz materiałów budowlanych bezpłatny. Każdy może otrzymać 6% w łącznej amortyzacji długoterminowa pożyczka. Aleje Marcinkowskiej 13 De Ka Ha. Pw 10 224-244

Skład kolonialny, mieszkanie tanio. Wskaże Kurjer Pozn. zw 21 936
Młode szpice. Ul. Polna 29, m. 6. zw 22 064
Parcele przy kościele sprzedam. Górczyńska 7. jw 2 428
Parcele (Szlag) sprzedam tanio. Oferty Kurjer Pozn. zw 22 081
Skład kolonialny, dobrze prosperujący, centrum, najlepsze położenie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zw 22 086
Parcele od 40 groszy za m2 kredyt budowlany 6% „Osadopol” Rzeszycypospolitej 9. Pw 10 231-232
Nie kupuj mebli zanim zwiedzisz Centrale mebli Swarzędza, gdyż tam najniższe ceny.
Dom maszyn 4 pokoje kuchnie, 1/2 morgi ogrodu, Leśniczka, Nowe Krośno, Mosina. nw 8208
Biały Tydzień Nadzwyczajna okazja taniego zakupu płócien ręczników ściółkowych na wyprawy ślubne, po specjalnie zniżonych cenach polecenia W. Szostak Wrocławska 20 Dąbrowskiego 46. nw 7 987
Heblarke do żelaza 150 długa, w pierwszorzędny stan sprzedam za 3.000 zł nowa 12.000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 22 469

Parcele budowlane ul. Gen. Kosinińskiego metr kwadratowy 12 zł oraz przy Szosie Warszawskiej od 0,60 do 5,00. Rausch, Grobla 27. zw 22 282
Dywany Imitacja perskich 175 x 250 od 42.- zł. bouclé 175 x 250 od 125.- zł. welur ang. prz. 2 x 3 250.- zł. Inoleum dywany z metra chłodniczy od 1,75 Serwey pluzowe i gobelinowe. Inletry stolowizna i płótna po cenach zniżonych W. Gruszkiewicz Poznań, Wrocławska 3, Hurt. - Detal. Pw 9 855-174
Pianina nowe i używane okazynie na dogodnych warunkach spłaty polecenia Fabryka Fortepianów i pianin. Leszno. Cenniki bezpłatne. dp 2531
Srebrny sztućce 6-osobowy złotych 150. platerowany 12-osobowy - 160. patera srebrna - 95. żardnierka - 160. cukiernica - 90. perłocionek damski 3 brylanty - 200. wisior srebrny - 20. zegarek złoty męski 140 taca srebrna (siedem funtów) - 800. tace platerowane, mahoniowe od 150. biżuterja. Antykwarna - Marcinkowskiego 28. Pw 10 396-3.113

Meble kuchenne kupuje się najkorzystniej. Łakowa 4a. stolarnia. zw 15 695
Piano marki Fibiger, czarne, prawie nowe, okazynie sprzedam. Betting Leszno. zw 20 650
Skład kolonialny pokój kuchnia spiesznie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zw 22 274
Skład rzeźniczy 3 pokoje i kuchnia warsztat z zapędem elektrycznym i chłodnią wśród miasta Poznania przy ruchliwej ulicy sprzedam zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 22 199
Dywan średni, turecki Adres Kurjer Poznański zw 22 145
Skład żelaza dobry do wydzierżawienia, potrzeba ca. 10 tysięcy Oferty Kurjer Poznański zw 22 247
Wage centyzymalna na 100 centów, do ważenia wozów, bydła etc w bardzo dobrym stanie sprzedam. Dokowicz, Kostrzyn. zw 22 245
Skład kolonialny, mieszkanie tanio. Adres Kurjer Poznański zw 22 224
Maszynę damską okrągłą czółenka, tanio sprzedam. Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zw 22 406.7
Motocykl lekki tanio sprzedam. Obejrzed od godz. 4. Adres wskaże Kurjer Poznański zw 22 420

Jamnik czujny, czysty na sprzedaż. Zu pańskiego 22a m 1. zw 22 458
Kolonjalke kompletna, mieszkanie tanio Piotrowski Szamarzewskiego 1. zw 22 472/3
Gramofon szafkowy tanio sprzedam. Słowackiego 49, mieszkanie 6. jw 2 441/2
Gospodarstwo w Poznaniu 53 morgi ziemi pszennej, żywy, martwy inwentarz kompletny, zabudowania murowane, jeden kilometr od miasta powiat. Cena 15.000, wpłata ugodowa. Znaczek na odpowiedź dołączyć. Oferty proszę Kurjer Pozn. zw 8228/9.
Sypialnię oraz inne meble tanio. Kozłowski, Szewska 15. rw 4256.7
Dom 9 ubikacji, 3 morgi ogrodu, przedmieście Poznania. - Cena 16.000, wpłaty 8.000. Podlaskowski, Poznań, Półwiejska 18. zw 22 530
Elegancki wózek dziecięcy ciemno-niebieski, marki Phonix, prawie nowy, oraz stojak korzystnie na sprzedaż. Twardy, Rzeczypospolitej 9 I. zw 22 373
Willa w Osiedlu, wpłaty 15.000, reszta hipoteką amortyzacyjna 24.000, druga 13.000, reszta hipoteką amortyzacyjna, Grobla 27, mieszkanie 22. zw 22 281

Gramofony okazynie sprzedaje się. Wielkie Garbary 34, mieszkanie 12. zw 22 398
Sprzedam rozmaite sprzęty domowe oraz wannę emalowaną do kąpiel, dużą szafę rozkładaną, ściana oszklona. Wrocławska 14, m. 4. zw 22 498
Biureczko biblioteczko stół ładna sypialnie tanio sprzedam. Stolarnia Kwiatowa 6. zw 22 296
Warsztat rzeźniczy 2 pokoje, kuchnia, stajnia bardzo korzystnie oddam przy Parku Wilsona. Kanalska 14, Wiatr. rw 4285
Wóz rzeźniczy i konia tanio sprzedam. Wielka 17, rzeźnictwo. rw 4286
Magiel sprzedam korzystnie za gotówkę. Karol Schmidt, Srem, Rynek 18. zw 22 553
Maszynę do szycia, pościel, lustro, garnitur pluszowy sprzedam. Obejrzed 7-8, Półwiejska 25, m. 9. zw 22 488
Pracownia haftów kompletnie lub oddzielnie z powodu zmiany stosunków korzystnie do nabycia. Adres Kurjer Pozn. zw 22 482
Gospodarstwo prywatne 62 morgi buraczanej ziemi, zabudowania, żywym i martwym inwentarzem, trzy minuty od dworca sprzedam. Cena podług umowy. Oferty Kurjer Poznański zw 21 900

Skład
próżny z regałami i mieszkaniami
odstąpię. Adres Kurjer Poznański.
skł. filja Języcze jw 2 431

Willa
z wolnym mieszkaniem zaraz tania
na sprzedaż, blisko tramwaju.
Zgłoszenia Kuźnica 6, Górczym, właściciel. zdw 22 526

Maszyna
do szycia, nowa, nieużywana
okazyjnie. Kolejowa 43, m. 15.
zdw 22 524

Gramofon
walizkowy dobry sprzedam.
Piekary 7, m. 4. zdw 22 362

250 mórg
pod Poznaniem sprzedam całości
lub częściowo. Cena 100.000. Wpłaty
45.000. „Dom Złocień”. Szkolna
6, III. zdw 22 532

Czysta Alpaque
noże, widelce, łyżki
całkowite wyprawy
Cmielowska Porcelana — Najlepiej
szkło — najtaniej tylko
wprost Wroniecka 24. Hurtownia
Porcelany, podwórze. zdw 22 538

Folwark
340-morgowy. urocz. położony,
blisko Poznania, przy stacji, mie-
ście, z nowym mlynem wodno-
turbinyowym, stały dopływ wody,
wysoka bonitacja ziemi, stawy
mocno zarybione, inwentarz, budynki
dobre, dworek, dużych
7 pokoi ogrodzie, trzy domy ro-
botnicze, własne polowanie, specja-
lność: dzikie kaczki, rogacze. Cena
120.000, wpłaty 50.000, reszta
hipoteka długoterminowa. Wyrzykowski,
Grobła 9, telefon 19-58. rw 4 237

Wille
dwumieszkaniowa w Poznaniu z
ogrodem sprzedam. Wskaże Kurjer
Poznański zdw 22 400

5
roczników „Światowida” sprze-
dam, Ruskowak, Chwaliszewo 76
zdw 22 440

Mundur
nowy (podchorążego) średniej fi-
gury. Wrocławska 13, m. 18.
dw 2 624

Maszynę
krawiecką, nowa korzystnie. —
Wrocławska 13, m. 18. dw 2 626

Skład
cukierków, mieszkanie, miasto
powiatowe, garnizon, sprzedam
korzystnie. Oferty Kurjer Poznański
nr 8 232

Restauracja
z wyszynkiem, bilardy, elegancki
urządzone, interes bardzo do-
bry w uzdrowisku Inowrocław,
sprzedam z powodu choroby. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 22 378

Dywany
2x3 + 2,5x3,5 metra nowe sprze-
dam tania. Patrona Jackowskiego
13, mieszkanie 1, od godziny
3-5 zdw 21 016/17

Gramofony — Płyty
najkorzystniejsze źródło zakupu.
F. Bałon Woźna 12
Pw 9302 3-52.21 2

Trykoty
damskie znanej marki „Paw” —
oraz wszelkie trykoty męskie i
dziecięce oraz bieliznę własnego
wzrostu poleca po cenach naj-
niższych „Towary Krótkie”
Wodna 25, Za przedłożeniem ga-
zety 5% rabatu
Pw 9852/53 1,58/59

Sypialnie
sprzedaje tania Stolarska Ryba-
ki 15
nw 7371

Dom
z ogródkiem w Mosinie, dobre
dla emerytów, cena 13.000 zł —
Pośrednicy wykluczeni. Oferty
Kurjer Poznański zdw 21 926 7

5 KUPNA

Dom
kupię, wpłace 40.000 Oferty Kur-
jer Poznański zdw 21 796

Wille
dwumieszkaniowa blisko Pozna-
nia kupię Oferty Kurjer Poznański
zdw 21 751

Kasę National
dobrze utrzymaną kupię, Oferty
z ceną Kurjer Poznański
zdw 21 750

Obrazy
stare, perski dywan, makate, an-
tyki kupię, Wierzbicice 4, par-
ter. Telefon 72-04. zdw 21 547

Pianino
używane zaraz kupię, Oferty z
podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego
zdw 22 202

Maszynę
szycia używaną kupię, gotówką.
Oferty ceną Kurjer Poznański
zdw 22 195

Kupię
dobre pianino krzyżowe za go-
tówką. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 22 187

Bufet
używany kupię, Oferty Kurjer
Poznański zdw 21 848

Gramofon
kupię, Oferty Kurjer Poznański
zdw 22 251

Pianino
kupię, Oferty z opisem i poda-
niem ceny Kurjer Poznański
zdw 22 250

Kupię
warsztat stolarski z narzędziami
lub bez Oferty Kurjer Poznański
zdw 22 329

Fuzję
kurkowa kal. 16 okazjnie kupię.
Oferty z ceną do Kurjera Poznański
zdw 22 326

Wagi
rozmaitego typu kupię, Oferty
Kurjer Poznański zdw 22 299

Piecyk
naftowy, dobrze utrzymany, bez
cylindra. Oferty Kurjer Poznański
zdw 22 286

Lustro
kupię, wielkość 120x160 lub dwa
mniejsze Adres wskaże Kurjer
Poznański zdw 22 264

Kupię
używaną anielkę na 2 lub 3 koła
Zgłoszenia T. Jaruszewski Wo-
źna 6. zdw 22 444

Magiel
używany kupię, Oferty ceną
Kurjer Poznański zdw 22 359

Masła
primo kilka beczek tygodniowo
z mleczarni potrzebuje. Oferty
Kurjer Poznański zdw 22 483

Maszynę
do pisania sprzedam. Szkolna
7/8, m. 8. zdw 22 494

Wózek
rzeźniczy w dobrym stanie kupię,
Wielka 17, rzeźnictwo. rw 4284

Charta
angielskiego kupię, Oferty Kur-
jer Poznański zdw 22 542

Kupię
dom lub wille rentującą, wpłaty
35.000, wprost od właściciela.
Oferty Kurjer Poznański. rw 4 273

6 KAMIENICE

Kamienicę
sprzedam. Cena 250.000, wpłaty
połowe. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 21 470

Kamienica
dochód roczny 40.000 Oferty Kur-
jer Poznański zdw 22 186

Willa
7 pokoi przy Poznaniu, cena
25.000, wpłaty 15.000, Zgłoszenia
Rutkowski Grobła 29.
zdw 22 248

Kamienicę
w Kościanie ślicznie położona,
bez długu ze składem i wolnym
6 pokojowym mieszkaniem wartos-
ci 100.000 sprzedam przy wpła-
cie 30-40 tys. reszta na hipotekę
gospodarz. Oferty do Kurjera
Poznańskiego pod zdw 22 233

Kamienicę
nowobudowaną do 50.000 kupię,
tylko właściciela. Oferty Kurjer
Poznański zdw 22 232

Dom
nowy IV. piętrowy wolny od
stempli, cena 125.000, dochód
16.500 sprzedam Pasternak Da-
browskiego 64.
zdw 22 217

Kamienica
komfortowa, minuta od Placu
Wolności, dochód 31.000, cena
210.000, wpłaty 80-120, sprzedam
„Krakus”, Poznań, Pocztowa 30.
zdw 22 335

Kamienicę
w Poznaniu bardzo tania sprze-
dam. Strzałkowski, Ostrówek
10/11. zdw 22 521

Kamienica
3 narożnikowa w Poznaniu
2 składy, dochód 6.000, za 50.000
sprzedam. Maciejewski, Dąbrow-
skiego 88, telefon 62 66.
zdw 22 520

Kamienicę
śródmieście Poznania składami
rocznie 30.000, wpłaty 130.000, ce-
na 250.000, Małcki, Poznań, Ry-
baki 20a. zdw 22 493

Willa
dochodowa 4.500 rocznie, cena
33.000, wpłaty 15.000, Jaskiewicz,
Fredry 6. zdw 22 468

Kamienica
dochód roczny 11.000, cena 60.000,
sprzedam Jaskiewicz, Fredry 6.
zdw 22 467

7 PIENIADZ

Hipoteka
I. miejsce, reszta ceny kupna w
złocie zaraz do sprzedania. Zgło-
szenia Kurjer Poznański. zdw 22 051

6 000 zł
pożyczki na hipotekę majątku
wartości 250 tysięcy, 12% rok
z góry, Zgłoszenia „Par”, Aleje
Marcinkowskiego 11, pod 4.41
Pw 10 447 4.41

Pożyczki
15.000 zł poszukuje na I. hipo-
tekę gospodarstwa 75 mórg przy
Poznaniu dam 12%. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 22 233

5 000 zł
na I. hipotekę gospodarstwa po-
szukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 22 323

10 000 zł
wypożycze dłuższy czas, procent
umiarkowany. Warunek odpo-
wiednie stanowisko rutynowane-
mu kupcowi i pupilarna pewność.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 22 310

5 000 — 8 000 zł
poszukuje na I. hipotekę na nie-
ruchomość. Oferty Kurjer Poznański.
zdw 22 237

3 — 4 000
na I. hipotekę nieruchomości w
mieście powiatowym poszukuje.
Oferty Kurjer Poznański zdw 22 270

20 000
zł na I. hipotekę domu mieszkal-
nego przy przynajmniej ulicy w
Gdyni szukam. Pośrednicy wy-
kluczeni. Oferty dla nr. 123. Biu-
ro Ogłoszeń, Woźniak, Gdynia,
nr 3 230

Wspólnika
wspólniczkę
restauracja dworcowa przy Pozna-
niu przyjmie z gotówką 2 do
3.000 złotych. Spiesznie zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 22 498

Wypożyczę
na I. hipotekę domu w Pozna-
niu 10 tysięcy zł po 12. Oferty
Kurjer Poznański zdw 22 529

200 000 zł
na I. hipotekę w różnych pozyc-
jach od oddania. Zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego, Poznań
zdw 22 528

Poszukuję
pożyczki 7-10 tys. na pewną hipo-
tekę gospodarstwa przeszło 50
morgowego blisko Poznania. —
Oferty Kurjer Poznański zdw 22 430

8 DO WYNAJĘCIA

6 pokojowe
mieszkanie z wszelkimi przyna-
leżnościami przy ul. Półwiej-
skiej 1, II piętro od 1 lutego br.
wprost od gospodarza do wynaj-
ęcia. Zgłoszenia: Kazimierz Lo-
ga-Słowackiego 18 telefon 66-89
Pw 10 238-3.78

Mieszkanie
7 lub 9 pokojowe z komfortem
przy ul. Mickiewicza od 1. 4. do
wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański.
zdw 22 197

Trzy
pokoje, kuchnia, łazienka, elek-
tryczność, minutowe od dworca sta-
cja od Poznania, Luberski, Lu-
boń. zdw 22 169

2 pokoje
i kuchnia do wynajęcia od gospodar-
za zaraz Grobła Włda 102 a.
mieszkanie 10. zdw 22 245

Trzypokojowe
komfortowe w Puszczykówny
przy dworcu od 1. 4. 32 Oferty
Kurjer Poznański zdw 22 314

200 zł
czteropokojowe, komfortowe, za-
raz Adres Kurjer Poznański
zdw 22 367

Czteropokojowe
komfortowe oddam zaraz czynsz
miesięczny, gospodarz, Mazowiec-
ka 60. zdw 22 366

Odstąpię mieszkanie
2 pokojowe, kuchnie, łazienkę,
nowe meble willa Błonia Grun-
waldzkie Oferty Kurjer Poznański
zdw 22 315

Dwupokojowe
z przynależnościami 1.500 zł I.
Włda oddam zaraz. Oferty Kur-
jer zdw 22 474

Mieszkanie
na parterze dwa pokoje kuchnia
i przynależności. Mieszkanie po-
kój kuchnia od 1 lutego do obje-
cia. Zgłoszenia Szamotyły 3 Ma-
ja 2. zdw 22 369

Mieszkanie
jednoizbowe i prace dam do-
brze poleconemu młodym mał-
żeństwu. Zgłoszenia Szamotyły
3 Maja 2. zdw 22 368

2
pokoje kuchnie wynajme. —
Osiedle, ul. Powidzka 12.
zdw 22 385

Pokój
kuchnia 200. — Łukaszczyca 6,
miesz. 14. zdw 22 544

2
umebl. pokoje z balkonem, centr.
ogrzewanie, kapiel, światło elek-
tryczne, sep. wejście i kuchnia do
wynajęcia, całkiem lub osobno w
bliskości Starego Rynku, Wielka
21, mieszkanie 5, między 6-7.
zdw 22 513

Duży
pokój kuchnia odstąpię zaraz me-
blami Wybickiego 3, m. 17.
zdw 22 497

3
pokojowe mieszkanie zaraz do
oddania. Adres Kurjer Poznański
zdw 22 391

Dwa
pokoje próżne lub częściowo ume-
blowane do wynajęcia od 1 Adres
wskaże Kurjer Poznański zdw 22 465

6 pokojowe
III piętro przy Matejki od strony
Grunwaldzkiej od gospodarza.
Czynsz 250 Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 22 462

9 SZUKA MIEZSK.

Poszukuję
mieszkania 3 pokój przynależn.
czynsz rok z góry Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdw 17 600

4 pokojowego
mieszkania wprost od gospodarza
możliwie w dzielnicy języckiej
szukam. Punktualne płaconie
czynszu zagwarantowane. Zgło-
szenia do biura ogłoszeń „Par”,
Aleje Marcinkowskiego 11, pod
nr. 3.79. Pw 10 241-3.79

Poszukuję
2-3 pokoi z stróżostwem. (Cent-
ralne ogrzewanie i naprawa
światła) Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 22 211

2 — 3
pokojowego jasnego mieszkania
poszukuje zaraz — dobry punkt.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 22 181

3 — 4
pokojowego mieszkania, śródmie-
ściu ewentl. okolicy, elektrycz-
ność łazienka poszukuje. Podane
warunków i pietra do Kur-
jera Poznańskiego zdw 22 231

Trzypokojowego
łazienka, elektrycznością poszu-
kuje sedzia Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 22 225

Dwóch
pokoi kuchni poszukuje Oferty
Kurjer Poznański zdw 22 263

2 pokoje
na salon mój w centrum od zaraz
poszukiwane Oferty Kurjer Poznański
zdw 22 509

1 lub 2
pokoi z kuchnią poszukuje za-
dziejzawę miesieczną. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 22 484

Mieszkania
3 względnie 2 pokojowego z przy-
należnościami poszukuje. Oferty
Kurjer Poznański rw 4 268

Poszukuję
3-4 pokoi, pałac czynsz dwuletni,
ewentualnie kupię meblami
Oferty Kurjer Poznański zdw 22 552

Bankowiec
poszukuje dwu — trzypokojowe-
go mieszkania. Czynsz z góry, po-
średnicy wykluczeni. Oferty Kur-
jer Poznański jw 2 435

Szukam
pokoi kuchnia, wprost od gospodar-
za, Oferty Kurjer Poznański
zdw 22 423

2
pokoi kuchnia i łazienka poszu-
kuje zaraz cena obojętna. Po-
średnicy wykluczeni. Zgłoszenia
pod zdw 22 459 Kurjer Poznański.

6 — 8 pokoi
śródmieście poszukuje adwokat.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 22 452

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Ładne
słoneczne 5 pokojowe mieszkanie
zamienie na 2 — 3 pokoje. Zgło-
szenia Wierzbicice 53, III ptr.,
m. 7. zdw 22 208

Zamienię
mieszkanie frontowe, 1 pokój i
kuchnia, elektryczność, na ta-
kie same. Wskaże Kurjer Poznański
zdw 22 535

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
Plac Działowy 10 mieszkanie 9.
zdw 21 089

Niekrepujemy
zaraz lub 1. 3. Św. Marcin 32 II
Knapke. zdw 21 622

Pokój
Strzelecka 12 mieszkanie 10.
zdw 21 807

Niedrogi
sympatyczny słoneczny Bardasz
Strusia 3. zdw 21 433

Pokój
klatka schodowa poważnemu pa-
nu wynajme. Łakowa 19 miesz-
kanie 3. zdw 22 192

Czysty
ładny elektryczność inteligentne-
mu Pościel pożądana, Szama-
rzewskiego 8, m. 7. zdw 22 061

Pokój
utrzymaniem dla pań. Ratajcz-
ka 40, mieszkanie 11, między
11-5. zdw 22 032

Pokój
Grobła 9, m. 4. zdw 22 200

Centrum
pokój duży, czysty, Podgórna 2 a.
m. 7. zdw 22 188

Centrum
pokój czysty inteligentnej osobie
na stanowisku. Św. Marcin 74,
II lewo. Obejrzeć 12-1, 4-5
godz. zdw 22 178

Pokój
dwuosobowy. Wszystkich świę-
tych 3, m. 14. zdw 22 176

Pokój
niekrepujący elektryczność, Fo-
cha 70, m. 7. zdw 22 171

Elegancki
dwuosobowy balkonowy pokój,
kuchnia łazienka, wejście osobne.
Strumykowa 33. — 11. 4-7.
zdw 22 167

Pokój
umeblowany duży Gen Chła-
powskiego 7 m 13 Biogoński,
zdw 22 166

Pokój
małżeństwu lub 2-3 osób, od-
dzielna kuchnia Wyspiańskiego
12, m. 9. zdw 22 159

Lepszy
pokój utrzymaniem od 1 Bazar,
Dąbrowskiego 36. zdw 22 156

Niekrepujący
sympatyczny, elektryczność Kan-
taka 8, m. 7. zdw 22 149

Pokój
dwuosobowy tania, kawę, herbatę
zaraz wydzierżawie. Wiel-
kie Garbary 30, dom ogrodowy
IV, ptr. lewo. zdw 22 840

Gabinet
elegancki. Kreta 7 mieszkanie 9.
zdw 22 124

Niekrepujący
panu. Piotra Wawrzyniaka 32,
m. 6. zdw 22 260

Korzystnie
Chelmońskiego 21, m. 2.
zdw 22 254

Ładny
duży, frontowy, trzy — czteroos-
obowy Niegolewskich 1, mieszka-
nie 8 zdw 22 246

Elegancki
niekrepujący ewentl. obiady, u-
trzymaniem inteligentnym. Róża-
na 4, m. 6. zdw 22 242

Pokój
wynajme. Szal. Wybickiego 3,
zdw 22 228

Pokoik
25 zł. Skryta 2, m. 2. zdw 22 223

Pokój
używalność kuchni, bez. Reya 1,
m. 6. zdw 22 220

Lepszy
pokój, Bukowska 33, m. 2.
zdw 22 214

Pokój
niekrepujące wejście 2 panom lub
paniom Górna Włda 17 miesz-
kanie 9 zdw 22 331

Pokój
elektrycznością, inteligentnej o-
sobie wynajme. Kraszewskiego 3
I. prawo. zdw 22 330

Kraszewskiego
19, III. prawo. zdw 22 321

Pokój
wynajme panu, Półwiejska 1

Pokój
frontowy słoneczny, czysty, telefon
Grunwaldzka 13 mieszkanie
zdz 22 555

Dwa
pokoje za dzierżawę odda
"Bex" Stary Rynek 45.
zdz 22 559

Pokój
Gasiorowskich 12. I.
zdz 22 560

Pokój
czysty, Wierzbiciele 53. m. 7.
zdz 22 561

Matejki 3
mieszkanie 3 czysty spokojny,
osobne wejście, elektryka, lazienka
zdz 22 457

Pokój
niekrepujący, Ułwiejska 22, parter,
mieszkanie 2
zdz 22 458

Pokój
skromny, Wysoki, Spokojna 27,
mieszkanie 17.
zdz 22 455

Niekrepujący
utrzymaniem, bez inteligentnemu,
Ratajczaka 9 mieszkanie 8.
zdz 22 451

Pokój
z utrzymaniem do wydzierżawienia
Sw. Marcin 66 67, front, mieszkanie
7.
zdz 22 448

Niekrepujący
dwuosobowy skromny, umeblo-
wany lub próżny, Wierzbiciele
11 a, mieszkanie 8.
zdz 22 445

Pokój
umeblowany z światłem elektrycznym
Spokojna 25 a, mieszkanie
9 Łazarz, dz 22 444

Pokój
za Grobla 5, tylny dom, I. pra-
wo
zdz 22 443

Śródmieście
duży frontowy balkonowy, elektryczność
utrzymanie panom, -
Wrocławska 19 II mieszkanie 4.
zdz 22 441

Lepszy
pokój zaraz Wrocławska 56, III.
zdz 22 439

Pokój
elektryczność, niekrepujący, -
Szewska 9, mieszkanie 10, dz 22 436

Pokój
elegancko umeblowany 2 spokojnym
osobom, Wodna 25, mieszkanie
9
zdz 22 435

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
z utrzymaniem kuchni śródmieście,
poszukuje małżeństwo z dzieckiem,
Oferty Kurjer Poznański
zdz 21 881

Panna
inteligentna, samotna szuka próżnego
pokoju za małą opłatą oraz
pomocą w lekcjach francuskich,
niem lub w gospodarstwie, -
Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego
zdz 21 779

Panienska
szuka od 1. 2 skromnego pokoju
w pobliżu Bramy Wildeckiej,
ewentualnie z fortepianem, Zgłoszenia
Kurjer Pozn. dzw 21 951

Wojskowy
poszukuje umeblowanego pokoju
blisko dworca 1. 2 Oferty Kurjer
Poznański dzw 22 203

Pokoju
za posługę poszukuje zaraz, -
Oferty Kurjer Poznański
zdz 22 201

Pokoju
eleganckiego zupełnie niekrepującego
poszukuje inteligent, Zgłoszenia
Kurjer Poznański
zdz 22 183

Pokoju
zupelnie niekrepującego na kilka
dni w miesiacu poszukuje przyjezd-
zający inteligent Zgłoszenia Kurjer
Poznański dzw 22 182

Dwuosobowego
poszukuje, elektryczność, słoneczny,
spokój niekrepujący, -
Oferty Kurjer Poznański
zdz 22 164

Pan
poszukuje 15 lutego pokoju nie-
krepującego, elektryczności, bez
pościeli, Oferty cena Kurjer Poznański
zdz 22 258

Student
poszukuje niekrepującego pokoju
oddzielnym wejściem Oferty Kurjer
Poznański dzw 22 323

Pokoju
z opieką nad dzieckiem, poszukuje,
Je, Oferty Kurjer Pozn.
zdz 22 489

Poszukuję
pokoju umeblowanego, słonecznego,
Oferty z ceną Kurjer Pozn.
zdz 22 301

Centrum
szukam pokoju niekrepującego
utrzymaniem Oferty podaniem
ceny dzw 22 280

Pokoju
poszukuje pan śródmieściu lub
blisko 1 lutego, Oferty cena Kurjer
Poznański dzw 22 401

Kulturalne
małżeństwo poszukuje ciepłego,
słonecznego pokoju używalnością
kuchni, lazienki, Oferty cena Kurjer
Poznański dzw 22 324

Pokoju
poszukuje studentka blisko Uni-
wersytetu do 40, Oferty Kurjer
Pozn. dzw 22 506

2 pokoiki
niekrepujące tania, Jeżyce, -
Oferty Kurjer Pozn. dzw 22 490

Ladnego
pokoju umeblowanego możliwie
w śródmieściu, poszukuje pan od
1 lutego, Warunki do Kurjera
Poznańskiego nw 8 226

13 LOKALE

Sutereny
widne tania Rybaki 28,
zdz 22 319

Ubikacje
fabryczne obszerne z pokojami
na biura wydzierżawie Oferty
Kurjer Poznański dzw 22 289

Skład
przy ul. Półwiejskiej od właściciela
do wynajęcia Oferty Kurjer
Pozn. dzw 22 518

Interes paszy
zaprowadzony, komplet maszyn
obszerne różne ubikacje odda
Jaśkowska Strzelecka 14 a,
zdz 21 837

14 DZIERŻAWY

Skład
żelaza i piekarnie wydzierżawie
kamienie sprzedam, W. Smisnie-
wicz, Sroda, dzw 21 557

Wydzierżawie
lub sprzedam własną mleczarnię
z przerobką dzienna 4 tys. litrów,
z kompletnym nowoczesnym urza-
dzeniem, Oferty proszę skierować
do Kurjera Poznańskiego pod
zdz 22 049

Wydzierżawie
plac za 2500 kw m. z stajnią,
szopami i biurem przy ul. Kra-
szewskiego 26, M Poturalski ul.
Kraszewskiego 23, mieszkanie 6,
zdz 20 709

Wydzierżawie
gospodarstwo
100 mórg pszenno-buraczanej ziemi
z żywym i martwym inwentarzem
Wszelkie budynki maszyno-
budowane pod dachówką, od
Ostrowa 7 km korzystnie do
oddania, Zgłoszenia: Jan Ro-
chowski Ostrow Wlkp., ul. Raszk-
owska 15, dzw 22 174

Dzierżawa
1000 mórg bez inwentarzy, obje-
cie 15 000, Zgłoszenia Rutkowski,
ul. Grobla 29, dzw 22 249

Dzierżawy
300 - 400 mórg warunk buraczana
ziemia, dobre budynki i
komunikacja, obszerny dom miesz-
kalny poszukuje za gotówkę,
Oferty z dokładnym wyszczególnie-
niem inwentarzy, zapasów,
ceny i warunkami skierować pro-
szę do Kurjera Poznańskiego pod
zdz 22 239

Resztówka
180 mórg od Niemca z pełnym
żywym, martwym inwentarzem
wydzierżawie na 12 lat, objęcie
7.000 zł, Agrabol, Poznań, Da-
browskiego 2, dzw 22 852

Warsztat
kołodziejski także as lmy cel
elektryczności maszyny wydzier-
żawie Mediewski Poznań Kar-
wowskiego 12 dzw 15 600

Gospodarstwo
70 mórg przy Poznaniu, pełnym
inwentarzem wydzierżawie na 12
lat, objęcie 5 000, Agrabol, Poz-
nań, Dabrowskiego 2, dzw 22 350

Ogrodnictwo
niepomogowe w Poznaniu i
oranżerie wydzierżawie Oferty
Kurjer Poznański rw 4 282

Dzierżawy
do 200 mórg przy mieście z dobrą
ziemią poszukuje się zaraz, Oferty
Kurjer Poznański dzw 22 262

Majątki
gospodarstwa w wielkim wybo-
rze mamy do wydzierżawienia
także do sprzedania, - Agrabol,
Poznań, Dabrowskiego 2, dzw 22 349

Najtańsze garaże
miesięcznie 20 zł
postój auta doba 2 zł, motocykla
1 zł, Obsługa dniem i nocą Gara-
że Polonia Drużbackiej 2, telef.
64-84, przy Parku Wilsona,
zdz 22 480

360 mórg
powiecie gnieźnieńskim, Cena
objęcia 10.000, "Dom Złoci",
Szkołna 6, III, dzw 22 533

Plac
600 m2 nadający się na składnicę
opalu, materiału budowlanego,
przy placu Aenya, zaraz do
wydzierżawienia, Zgłoszenia Kurjer
Poznański jw 2 433

500 mórg
pszennej drenowanej inwentarz
średni, na 6-8 lat, 150 funtów z
morgi, Objęcie 25 000 zł, Spieszne
zgłoszenia Otreba, Jarocin, Kiliń-
skiego 2 dzw 22 433

16 OSOBISTE

Unieważniam
zabowiązanie podpisane na zł
500, wydane dnia 16 lutego 1931
p. Stefanowi Nowickiemu, za
które nie odpowiadam ponieważ
zapłaciłem Grzeszowi Antoni,
Luboniec, pow. Sroda, dzw 22 154

Unieważniam
weksle dane firmie Inwentia (w
likwidacji) z 500 pl. 80. l. 32,
z 500 pl. 15. 2. 82 z 500 pl. 8,
z 82 z akceptem Władysława Bu-
dzyńskiego z powodu niedojścia
transakcji do skutku, dzw 22 222

Ostrzegam
przed kupnem maszyn do pisania
systemu "Stoewer-Record" nr
110 032 z nakryciem drewnianym,
za wskazanie miejsca jej
przechowania wyznaczam 40 zł
nagrody, Antoni Czarnecki, ul.
Sw. Marcin 57, I, lewo, dzw 22 257

Bale wioślarzy Tryton
były i są atrakcyjnymi
wstępne tylko 3 zł, Wszyscy na
bal Trytona, poniedziałek 1 lutego
Sale Belwedera, dzw 22 511

Za długi
meza Klemensa Antoszaka nie
odpowiadam od 22 I. 1932 Kon-
stancja Antoszakowa, nw 8 224

Dr. P.
Dziś o 8 u naszego Świętego,
zdz 22 548

Bratnia
Pomoc Uczniów Państwowego
Konservatorium Muzycznego w
Poznaniu komunikuje, że były
członek tejże organizacji Witold
Stępek nie jest i nie był upoważ-
nionym do zaciągania jakiegokol-
wiek zobowiązań w imieniu
Bratniej Pomocy, Za zobowiąza-
nia zaciągnięte wbrew wiedzy
i woli Bratniej Pomocy stawiono
przeciwko panu Stępcy wniosek
karny do Prokuratury, Zarząd
nw 2 627/8

15 UZDROWISKA

Zakopane
Czestochówka, ul. Zamoy-
skiego poleca pokoje z pełnym kom-
fortem kuchnia domowa obfita,
ceny przystępne np 8 160

Chłopca
trzyletniego oddam na własne
bez wynagrodzenia, Wieś Bytko-
wo, poczta Rokietnica Piechoc-
ka, dzw 22 302

Suknie balowe
modele paryskie tania na sprze-
żać, "Femina" Fredry 3,
zdz 22 547

Pracownia
"Wanda"
Ratajczaka 27
parter Gorsety na miarę, Pasy
gotowe, gorsety do po cięży Pasy
sportowe Biustonosze wszelkie-
rodzaju, Reparacje gors-
setów - Noce damskie koszule,
zdz 22 393

Dziecinę
przyjmie na wychowanie kultu-
ralna, Oferty Kurjer Poznański
zdz 22 558

Krawcowa
Cielna w dom, Oferty Kurjer
Poznański dzw 22 557

Krawcowa
na elegancką garderobę damską,
dziennie 3 50 Oferty Kurjer Poz-
nański dzw 22 372

Katar
kaszel, zaflegmienie usuwa inha-
lator kieszonkowy "Mam" apie-
kach-drogeriach wprost "Mam",
Poznań Sw. Wojciecha 28,
zdz 22 125/6

RYSUNKI KLISZE

REKLAMA
Drukarni Polskiej S.A.
POZNAŃ AL. MARCINKOWSKIEGO 17

"Młowodzy"
Jeśli jesteś wyczerpany nerwowo
i cierpisz fizycznie i psychicznie
lecz się jedynie skutecznym spo-
sobem naturalnym Zakład przy-
rodoleczniczy "Młowodzy" lecz
skutecznie choroby wewnętrzne
i nerwy wodolecznictwem zabie-
gami elektrycznymi oraz kąpielami
leczniczymi, Cena rezydentury
pobytu i zabiegów leczniczych
za 21 dni 250 zł. Pisz dziś jesz-
cze do Zakładu przyrodoleczniczego
"Młowodzy" poczta Obrębki
Wielkopolska, dzw 2569

21 ZGUBY

Zgubiono
czarny boksowy portfel 19. 1. na
Mickiewicza - Zwierzynieckiej,
Łaskawego znalazł proszę o
zwrot za wynagrodzeniem Mick-
iewiczza 29, m. 5, Dominkow-
ski, dzw 22 206

22 ROZMAITE

Rzeźby
w drzewie najrozmaitszych stylów,
reparacje takich summienn,
tania pracownia rzeźbiarska,
Wierzbiciele 16, podwórze,
dzw 2614/15

Krawcowa
szyje po domach ładnie i akurac-
nie, także dla dzieci Oferty Kurjer
Poznański dzw 21 778

Gurgula
biszkopty dla dzieci niemowlat
stareów chorych polecane przez
Izby Lekarskie do nabycia wszę-
dzie, Fabryka Gurgula Jarosław
rw 7 726

475
fartuch damski biały z rekawami -
Plaszcz biały damski z rekawami od
5,90; plaszcz czarny z rekawami od
7,90, Plaszcz męski biały od 6,90, kolo-
rowy od 8,90; jaczka rzeźnicza lub cu-
kiernicza - biała dymka od 4,90 -
Plaszcz i fartuch damskie białe i ko-
lorowe w wszystkich wielkościach
stałe w wielkim wyborze po ce-
nach znacznie niższych poleca
Fabryka Bielizny J. Schubert,
ul. Wrocławska 3, Pp 1,21

Na zimę
niezbędne suknie kostiumy swety-
try jumpy pulowery wykonuje
przerabia "Tricot", Szymań-
skiego 10, przy Świętokrzyskim,
mieszkanie 12 - Pw 9807-52,66

Koncesje
na wyszynk i sprzedaż butelkowa
wódek poszukuje, Oferty do Kur-
jera Poznańskiego dzw 22 189

Dziewczynkę
roczną oddam na własne Oferty
Kurjer Poznański dzw 22 252

Który
z W. P. Budowniczych, pobudu-
je dom na spłatę, Oferty Kurjer
Poznański dzw 22 221

Urzędniczką
szuka dobrych obłądów prywat-
nie Jeżyce Cena Kurjer Poznań-
ski dzw 22 287

Wspólniczki
z gotówką 3.000-5.000 zł celem
powiększenia interesu kupiec.
lat 27. Cel matrymonjalny. Po-
średnicy wykluczeni, Zgłoszenia
Kurjer Poznański dzw 22 584

Budowniczy
młody, samodzielny przystojny,
pragnie poznać urodziwą panią,
Cel matrymonjalny, Oferty: Wil-
no, Stryka 39 Leganowski,
zdz 22 384

Tysiące
bogaty pań wyjdzie zamaż z
inteligentnych panów nawet bez
majątku Na żądanie wysyłamy
dyskretnie kilkadziesiąt ofert Biuro
Postep" Warszawa, Senatorska
33, nw 8 149

24 NAUKA

Francuski
konwersacja Przygotowanie ma-
tury (Dyplom paryski), Plac No-
wowiejski 6 a parter,
zdz 22 185

Doktorat
i całkowite studia akademickie
w wszystkich dziedzinach wie-
dy, Pł. ukończeniu studiów, dy-
plom uniwersytecki - Interna-
tional Academic Office Boite
postale nr 524 Bruxelles (Cen-
tre) Belgja, dzw 1 622

Kursy szoferskie
udziela dla pań i panów na do-
godnych warunkach "Auto-Lor",
Kursy Kierowców Samochodów
ul. Dabrowskiego 83 85 tel. 77 67,
zdz 19 943

Kursy
stenografii, pisanie maszyną, -
ksiegowości, Tyran-Zaworskiej,
Strzelecka 33, dzw 21 832

Kursy
stenografii pisaną na maszy-
nach rozpoczynam 4 lutego Kan-
taka 1 II piętro, dzw 20 515

Angielskiego
15 ta metoda tania, Półwiejska
1 m. 1, dzw 22 209

Tanie kursy tańców
Waxmann 27 Grudnia 19, m. 9,
zdz 22 551

Szkoła tańców
Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29 Kurs złotych 10,
Pw 9830-47 72

Gentlemen
requires English conversation
lessons at an English lady. Apply
to Kurjer Poznański dzw 22 180

Matura
komplety żeńskie męskie, Przy-
gotowanie dokładne, prywatnie,
Dobre wyniki, tania Zgłoszenia
Kurjer Poznański dzw 22 255

Polskiego
historji zakres gimnazjum udzie-
la rutynowany pedagog także
starszym Oferty Kurjer Pozn.
zdz 22 216

Akademja tańców
Wituskowskich
"Rumba"
nowe komplety tania, Ratajcz-
ka 9, Pw 10 446-53 216

Korepetytor
energiczny dzielny możliwie mu-
zykalny Wielkopolanin 5 i 7
gimn. hum potrzebny od lutego
za pokój utrzymanie Oferty Kurjer
Poznański dzw 22 298

Konwersacji
niemieckiej, lekcji nuczających
czech francuskiego, Wierzbiciele
18 mieszkanie 11, dzw 22 272

Antoszewskiego
Szkoła Tańca Zielona 3, Ceny
zniżone Pw 10 245-4-54

Kroju
damskiego udzielam wieczorem
Zapisy przyjmuje tylko z wpła-
tą do trzydziestego stycznia, -
Szymański Salon Mód Waly Ja-
na 9, narożnik Fredry,
zdz 22 157/8

Szkoła Tańców
Modernistycznych
Jarosława Średzińskiego
"Rumba"
nowy kurs 28 stycznia rozpocz-
nam, Strzelecka 3, dzw 22 525

25 MUZYKA

Fortepianista
muzyki tanecznej kina, wolny,
Oferty Kurjer Poznański
zdz 22 173

Uczelnia
harmonji, fortepian, skrzypce pi-
sania nut, rony, kaligrafji pol-
sko-niemieckiej krótkim czasie
bardzo tania, Informacje Prusa 2
m. 8, dzw 22 172

Skrzypce
oryginał Klotza sprzedam, cena
1 200 Adres wskaże Kurjer Poz-
nański dzw 22 253

Czellista
(trebacz) poszukuje posady, -
Oferty Kurjer Poznański
zdz 22 235

Lekcyj
na wszelkich instrumentach orki-
estrowych Gruntownie wyszko-
lenie zawodowe Zespoly koncer-
towe i taneczne poleca Centrala
muzyczna, Dabrowskiego 69, m. 5,
zdz 22 218

Czellista
(jazzband) wolny 1 lutego, Oferty
Kurjer Poznański dzw 22 236

26 ROZRYWKA

Kino "Muza"
(dawn. "Harfa")
Łazarz Pocha 23 Mój przyjaciel
Harry, dzw 22 179

Na Marysi
imieniny podarkiem miłym, to
piersień, zegarek, inne, Ceny
od 10, 14 zł i droższe Chwilkow-
ski, Sw. Marcin 46 dzw 22 427

Kino Rox
Znajoma z ulicy, dzw 22 502

Kino Aurora
"Cowboy i kieszonka",
zdz 22 549

Kino "Corso"
Djabelski pazur, dzw 22 496

27 SZUKA PRACY

**Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
druku.**

Leśniczy
at 30 z długoletnią praktyką,
który zarządza zarazem większym
majątkiem rolnym w Poznań-
skiem zmieni posadę, Zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego pod
zdz 20 462

Pomocnik
ogrodniczy poszukuje posady za-
raz lub później, - Zgłoszenia
Ogrodnictwo Oporowo, poczta
Ostroszów pow. Szamotuły,
nw 8221

Kobieta
z dzieckiem szuka posługi za po-
kojką na przed południe, Oferty
Kurjer Poznański dzw 21 813

Pomocnik
fryzjerski poszukuje posady za-
raz Oferty do Kur-
jera Poznańskiego dzw 21 805

Szofer
z kilkoletnią praktyką szuka po-
sady na żądanie kaucja, (Oferty
Kurjer Poznański dzw 21 774

Panienska
szuka posady jako asystentka w
doktora Oferty Kurjer Pozn.,
zdz 21 969

Kucharka
starsza przychodnia w dom, -
Oferty Kurjer Pozn. dzw 22 059

Panienska
z gimnazjalnym wykształceniem
kilkoletnią praktyką biurową
piszczą biegle na maszynie, zna-
jąca korespondencje poszukuje
posady, Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański dzw 20 716

Ślusarz - mechanik
spawacz - lakiernik specjalność
budowa ram rowerowych poszu-
kuje posady najchętniej 1 lutego,
Oferty Kurjer Poznański
zdz 22 210

Prośba do Szanownych
p. p. Kupców
Panienska lat 19 z roczną prakty-
ką znajdującą się w przykrem
położeniu prosi Szan. pp. kupców
o jakakolwiek posadę Łaskawe
oferty Kurjer Poznański
zdz 22 198

Posługaczka
uczciwa szuka posługi Oferty
Kurjer Poznański dzw 22 194

Panienska
młoda poszukuje posady z gotowaniem najchętniej na wieś. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 322

Osoba
młoda, inteligentna, poszukuje posady w składzie cukierków kolumnalnym jako ekspedientka kierownicza referencje i kaucja na życzenie Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 22 313

Posługaczka
do wszystkiego i prania poszukuje posady. Madalińskiego 6, IV z p. Szygielskiej. zdw 22 305

Gospodynini - kucharka
z bardzo dobrimi świadectwami znająca dobrą kuchnię, pieczenie tortów poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 300

Panienska
z lepszej rodziny szuka posady samodzielnej gospoii u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 295

Inteligentna
panienka z lepszej rodziny poszukuje posady do dzieci z syciem do lepszego domu lub wyreczytelce pani domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 294

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem, długoletnimi świadectwami szuka posady od 1. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 230

Szofer - ślusarz
kawaler, lat 27, z dobrimi świadectwami znający dobrze naprawę wszelkich samochodów z własnymi narzędziami poszukuje posady, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 259

Panienska
młoda dobrze polecona z dobrimi świadectwami poszukuje posady do lekkich prac cośkolwiek gotowaniem zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 291

Dziewczyna
samodzielną ucziwa poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem, miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer Poznański zdw 22 288

Dziewczyna
z prowincji ucziwych rodziców, z dobrimi świadectwami syciem poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 285

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych z dobrimi świadectwami (samodzielną) z gotowaniem i zaprawami szuka posady od 1. II Oferty Kurjer Poznański zdw 22 284

Posługaczka
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 279

Mistrz
piekarski poszukuje posady jako samodzielny lub przyjmie prace czeładnika za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 277

Pielęgniarka
poszukuje posady do niemowlęcia oraz w pologu. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 275

Starsza
dziewczyna lat 38, ucziwa, spokojna z gotowaniem, praniem poszukuje posady zaraz lub 1 lutego. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 271

Gospodynini - zarządczyni
w średnim wieku szuka posady. Kurjer Poznański zdw 22 261

Posługaczka
uczciwa szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 404

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 343

DZISIAJ W KINIE
Apollo: „Tajemnica sekretarki”.
Aurora: „Cowboy i Księżniczka”.
Colosseum: „Pod dachami Paryża”.
Corso: „Djabelski pazur”.
Muza (dawn. „Harfa”): „Mój przyjaciel Harry”.
Metropolis: „Wielkomiejskie ulice”.
Nowości: „Pieszczotka” na scenie wielka rewja „Czy Pani chce?”.
Odeon: „C — K Feldmarszałek”.
Orzeł: „W pogoni za diamentem i Król szpady”.
Renaissance: „Noc szaleńca oraz dziewczę z temperamentem”.
Rox: „Znajoma z ulicy”.
Słońce: „Kochanek o północy”.
Sfinks: „Porucznik Armand”.
Teczka: „Zar miłości”.
Wilsona: „Upadły anioł”.

Samodzielną
kucharka, w średnim wieku, poszukuje posady od 1 lutego. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 332

Sierota
pracowita szuka posady popołudniowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 334

Panienska sierota
z dobremi świadectwami i trzy letnią praktyką poszukuje posady do dzieci Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 333

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 363

Dziewczyna
do wszystkiego, z dobrimi świadectwami, szuka posady od 1. 2. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 22 356

Panienska
16-letnia szuka posady do jednego dziecka. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 397

Posługaczka
wiejska, ucziwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 398

Dziewczyna
chętna, predka do pracy, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 22 394

Nauczycielka freblanka
z wykształceniem Sem. Ochrońskiego z pozwoleniem rządowym nauczania, 6 letnią praktyką szuka posady do dzieci lat 4—10, lub w ochronce, albo jako towarzyszką. Referencje bardzo dobre. A. Pleścicka, Środa, Kościuszki 10. zdw 22 376

Posługaczka
młodsza, ucziwa, pracowita z gotowaniem syciem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 374

Krawcowa
działa poszukuje posady dziennie 2 zł Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 371

Inwalida
wojenny introligator wyspecjalizowany w marmurowaniu i oprawy ksiąg handlowych poszukuje posady. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 37 97. zdw 22 341

Kucharka
z bardzo dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1. 2. lub później. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 22 512

Służąca
poszukuje posady z gotowaniem w religijnym domu 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 491

Bona - freblanka
kochająca dzieci, z długoletnią praktyką, zna sycie, robotki mokąca pomóc w nauce, polskim i niemieckim, poszukuje posady, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 478

Kucharka
z dobrem gotowaniem prasowaniem i syciem poszukuje posady do wszystkiego od 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 565

Poszukuję
posługi zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 888

Szofer
dłuższą praktyką, kaucja 500 zł, szuka posady, ewentualnie jako inkasent. Oferty Kurjer Poznański jw 2445

Służąca
dobrem gotowaniem warszawska kuchnia) poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 2444

Panienska
poszukuje posady do 1—2 dzieci zna także niemiecki i sycie. — Oferty Kurjer Pozn. jw 2434

Kucharka
poszukuje posady do wszelkich prac domowych Oferty Kurjer Poznański zdw 22 431

Uczciwa
dziewczyna szuka posady do wszystkiego 1—2 dzieci w Poznaniu lub na wyjazd Oferty Kurjer Poznański zdw 22 428

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 421

Poszukuję
posady do wszystkiego z gotowaniem do samotnej osoby lub do mniejszej rodziny za małym wynagrodzeniem od 1. II. 32. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 22 466

Osoba
młoda, inteligentna poszukuje posady do lekkich prac domowych w ostatniej posiadzie 3 lata. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 22 460

Poszukuję
posługi przed lub po południu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 447

Dziewczyna
zaufana z dobrem gotowaniem syciem prasowaniem, dobrimi świadectwami, szuka posady Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 556

Gospoia
z dobrimi świadectwami poszukuje posady do kszedza lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 545

Sierota
uczciwa pracowita poszukuje posady od 1 lutego jako pokojowa lub do wszystkiego z gotowaniem do dorosłych osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 442

28 WOLNE MIEJSCA
Dla chętnych pracy niema bezrobocia!
Każdy może kilkaset złotych miesięcznie zarobić sprzedając nasze bardzo kupne artykuły gumowe domowego użytku Klientela nasza zasłana będzie stale innymi patentowanymi nowościami. Żądacie prospektów? Firma Krain i Fesser, Katowice, Kołchanowskiego 4. T w 309

Biały Tydzień zbliża się.
Przedprzedaż już w sobotę.
Ceny na najniższym poziomie, a wybór towarów przeogromny.
Szczegóły w piątek wieczór.
Kałamajski
Pw 10 456/457-4.62/63

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Świadectwa lepszych domów, Mickiewicza 27, parter, prawo, godz. 5—7. zdw 22 204

Kilka
ekspedjentek na dobrą posadę prowadzenia filii na prowincji Kaucja 1 500 zł Zgłoszenia fotografja Kurjer Poznański zdw 21 426

Urządnic
gospodarczy potrzebny zaraz — Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 348

Biały Tydzień
który łączy w sobie 2 przeciwności: wysoki gatunek, niskie ceny urzędam od 28. I. do 15. II. 1932. Pomiędzy innymi sprzedaje: Koszule damskie z dobrego materiału 1.75, 1.95, Koszule damskie nocne 2.75, 2.95, 3.30 Koszule damskie nocne 3.95, 4.25. Koszule damskie nocne nansuk 5.50, 5.75, 5.90. Koszule damskie nocne długi rękaw 4.90. Kombinacje 3.95, 4.75. Poduszka gładka 2.75, ubierana 3.90. Podpinka z koronką 9.75. Oprócz tego udzielam na moje ceny normalne 10% rabatu. Bielizna tylko własnego wyrobu, z pierwszorzędnych płócien. Proszę się przekonać.
H. Wojtkiewicz Poznań, al. Nowa 11
Hafy i koronki z metra za bezcen. Specjalności kimpl. wyprawy ślubne z w 13027

Uczeń
potrzebny zaraz. Rzeźnictwo, J. Chmielewski, Dąbrowskiego 35/37 zdw 22 437

Kursy stenografji
pisania na maszynach rozpoczynam z dniem 4 lutego
zw 13085
KANTAKA 1, II. p.

Lepsza
służąca zdrowa ucziwa czysta doskonale gotująca do wszystkiego potrzebna 1 lutego Zgłoszenia Szamarzewskiego 11, m. 4 zdw 22 170

Poszukuje
się nauczycielki - wychowawczyni do majątku od 1 lutego do dwójki dzieci 8 i 7 lat. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 22 190

Dziewczyna
czysta, sumienna, dobrem praniem potrzebna do wszystkiego 1. 2. Zgłaszać się 5—8 Rynek Łazarski 3 mieszkanie 10. zdw 22 168

Służąca
do wszystkiego może się zgłosić. Zgłoszenia od 2—3. Wielkie Garbary 48 mieszkanie 9 zdw 22 151

Krojczy
na pierwszorzędą garderobę męską cywilną i wojskową poszukiwany. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 22 162

Poszukuje
do 1000 zł do współpracy. Może być i robotnik. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 165

Gospodynini
na majątek 900 morgowy jako samodzielna zaraz potrzebna — Krajewicz, Poznań Dąbrowskiego 2. zdw 22 347

Sądownika
lub sekretarza adwokackiego z niedużym kapitałem — przyjme jako udziałowca, współpracownika do dobrze zorganizowanego biura prawniczego. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 355

Starsza pani
inteligentna z dobrego domu, umiejąca dobrze gotować i prowadzić gospodarstwo domowe, potrzebna zaraz do samotnego pana. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego pod zdw 22 375

Stała
posada robotnik do rozwózki towarów cukierniczych. Kaucja 600 zł. Zgłoszenia: Puszczkowsko 57. zdw 21 950

Ogrodnik
kawaler potrzebny zaraz do warzywnictwa Zgłoszenia Zabikowo ul Długa 49 zdw 22 207

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem i praniem potrzebna Zgłoszenia z świadectwami Sowiński Grotzgera 3, m 13, godz 7—9 wieczorem. zdw 22 336

Zdolna
pomocnica do sukien potrzebna. Kurowska Szamarzewskiego 11. zdw 22 307

Stała
posada dla wymownych ustosunkowanych pań i panów. „Wzajemność”. Waly Zygmunta Staroego 9, Dom Rzemieślniczy. zdw 22 267

Książkowa
bilansistka, siła samodzielną, posiadająca kilkuletnią praktykę potrzebna zaraz. Oferty z odpisami świadectw, oraz podaniem referencyj i pensji proszę skierować do Kurjera Poznańskiego jw 2443

Dziewczyna
do wszystkiego. Skryta 14, m. 9 jw 2436

Chłopak
do pracy potrzebny gwarancja 100 zł. Adres Kurjer Pozn. zdw 22 481

Pomocnik
fryzjerski dzielny Wodna 14. zdw 22 487

Fryzjerka
manikurzystka potrzebna zaraz. Zamkowa 7. zdw 22 854

Poszukuje
od 1 lutego osoby silnej, średniego wieku, znającej pielęgnację chorych do starszej pani na wieś w pow. poznańskim. Zarazem sprzątanie poko-. Oferty z podaniem warunków i odpisem świadectw Kurjer Pozn zdw 22 332

Kasjera (kę)
do Kina na stałe przyjmie zaraz. potrzeba 1000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 495/6

Dzielna
uczciwa ekspedientka rzeźniczna potrzebna zaraz. Św. Marcin 4 zdw 22 537

Dziewczyna
uczciwa czysta potrzebna Wojciecha 5 parter zdw 22 485

Poszukuję
młodszej dziewczyny do dziecka Łakowa 10 m 9 zdw 22 500

Posługaczka
sumienna czysta, umiejąca gotować prac prasować potrzebna Bukowska 15 mieszkanie 6. zdw 22 318

Posada
stała w składzie wódek zaraz do objęcia z kaucją 1.000 zł na Kresach wschodnich Oferty Kurjer Poznański rw 4283

Stała
prace, mieszkanie strzyżyma, sumienny samotny robotnik z kaucją. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 550

Dziewczyna
zdrowa czysta szybka gotowanie pranie, kochająca dzieci potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 551

Technik dentystryczny
biegły w pracach złotych; pracujący operatywnie może znaleźć szczególną Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 22 533

Kasjerka
potrzebna z gotówką 400 zł. Adres Kurjer Pozn zdw 22 519

Młodszy
człowiek (kawaler) posiadający 6—8 tysięcy zł jako woźny na stała posada potrzebny Oferty Kurjer Pozn zdw 22 517

3 000 zł
poszukuje daje posadę maszynistki polsko - niemieckiej Oferty Kurjer Poznański zdw 22 237

Młodsza
siła żeńska z kaucją 3—4 tys. zł jako kasjerka zaraz potrzebna. Oferty Kurjer Pozn zdw 22 514

Nauczycielka wychowawczyni
do dzieci szkolnych i młodszych z udzielaniem lekcji francuskiego i muzyki, posiadająca dobre rekomendacje w wieku do lat 25 potrzebna zaraz lub później. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera Pozn. zdw 22 510

Posadę
stała otrzyma sofer za udzielenie pożyczki. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 530

Ekspedjentka
z branży potrzebna. Rozmarynowicz skąd obuwia. Stary Rynek 93. Zgłoszenia — I. piętro, 9—11 godziny. rw 4281

Posługaczka
czysta, ucziwa, za pokój. Prasa 19, m. 10 jw 2438

Bilansistka
samodzielną z długą praktyką renomowanych firm, znająca sprawy podatkowe potrzebna godzinie dziennie. Zyciorys odpisy świadectw Kurjer Poznański zdw 22 426

Służącej
z kaucją poszukuje zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 22 422

Samodzielną
dziewczyna z dobrem gotowaniem do wszystkiego od 1 II potrzebna Zgłoszenia Górna Wilda 71, mieszkanie 10. zdw 22 463

COLOSSEUM
Najwspanialsze arcydzieło dźwiękofilm, który wszystkich olśni
Pod Dachami Paryża
(Sous les toits de Paris)
Pw 10 458 4 55

Humor zagraniczny

— Prawda, panie adwokat, że gdy żona wyprawia mężowi awantury i przeszkadza sąsiadom, można ją eksmitować.
— Tak, Pan jest sąsiadem?
— Nie. Jestem mężem.
(Lond Opinion). S. F

Przedpłata na luty 1932, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnośnami do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośniami przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie piśma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.